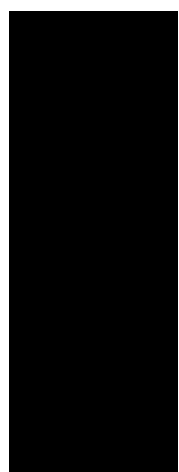
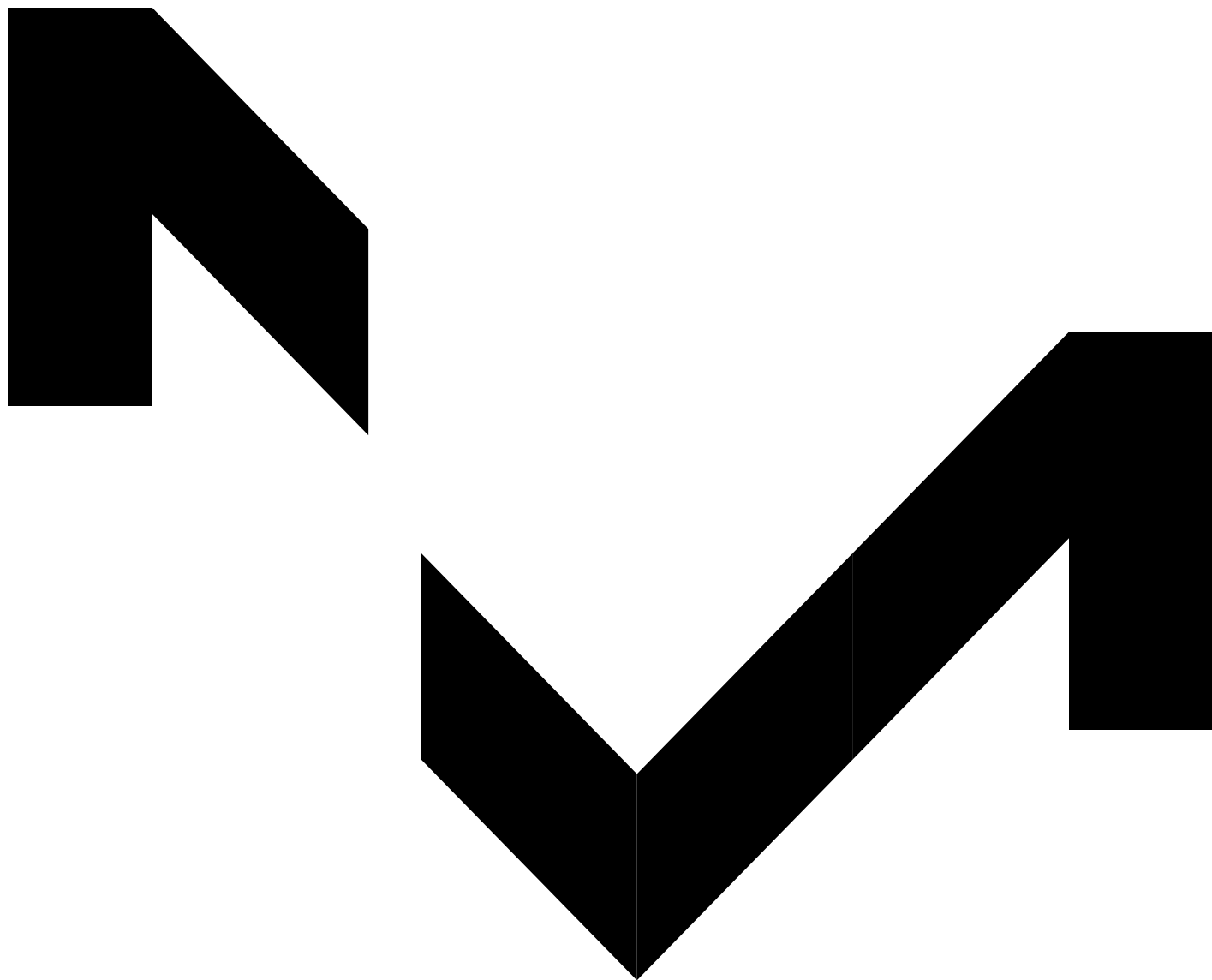


Museum  
Leuven



**JAAR-  
VERSLAG  
2021**



# INHOUD

## 5 1. VOORWOORD

6 2021 – De coronasluiert

## 9 2. INLEIDING – WIE IS M

10 2.1 Missie  
11 2.2 Statuut  
12 2.3 Bestuurlijke werking  
12 2.4 Organogram

## 15 3. M VERSTERKT HET GEHEUGEN VAN DE SAMENLEVING

16 3.1 Collectie  
25 3.2 Dienstverlening aan derden  
26 3.3 Bibliotheek, documentatie en archief  
27 3.4 Onderzoek  
30 3.5 Publicaties en edities  
32 3.6 Samenwerkingen  
33 3.7 Verwervingen  
34 3.8 Depotbeheer  
36 3.9 Digitalisering collectie en collectieregistratie  
38 3.10 Collectiepresentaties  
41 3.11 Sint-Pieterskerk

## 43 4. M VERBREEDT DE PERSPECTIEVEN OP DE KUNSTGESCHIEDENIS

45 4.1 Internationaal onderzoeksnetwerk ARDS  
47 4.2 Internationaal Playground-festival  
48 4.3 Denkvoer  
51 4.4 M als transhistorisch museum

## 53 5. KUNSTENAARSWERKING: HOE M KUNSTENAARS ONDERSTEUNT

56 5.1 M-residentie  
57 5.2 Regionale verankering

## 59 6. M STAAT VOOR ARTISTIEKE ONTDEKKING

61 6.1 Tentoonstellingen Oude Kunst  
62 6.2 Tentoonstellingen Hedendaagse Kunst

## 67 7. M VERRUIMT DE BLIK OP KUNST, DE WERELD EN HET EIGEN LEVEN

68 7.1 Netwerk  
70 7.2 Publieksbemiddeling  
71 7.3 Gidsenwerking  
73 7.4 Toegankelijkheid  
74 7.5 Tevredenheid  
75 7.6 Museumshop

## 77 8. M VERSTERKT DE VEERKRACHT VAN MENSEN

79 8.1 M en het onderwijs  
80 8.2 Vrijtijdsaanbod in M  
83 8.3 Communityproject met de Mater Dei-school: De Kunstbrug  
84 8.4 Participatieprojecten  
86 8.5 Projecten met maatschappelijk kwetsbare doelgroepen  
87 8.6 Vrijwilligerswerking  
91 8.7 M-community

## 95 9. M IS EEN TRANSPARANTE EN PERFORMANTE ORGANISATIE

96 9.1 Aanvullende financiering  
104 9.2 Professionele communicatie en marketing  
112 9.3 Bezoekerscijfers  
114 9.4 Digitale strategie  
116 9.5 Financiën  
117 9.6 Personeel  
129 9.7 Infrastructuur  
130 9.8 Duurzaamheid

## 133 BIJLAGEN

134 Bijlage 1: Organogram  
136 Bijlage 2: Vrijwilligerswerk in cijfers  
138 Bijlage 3: Evenementen georganiseerd door M  
144 Bijlage 4: Gratis partnerevents  
145 Bijlage 5: Events Groep Leuven  
146 Bijlage 6: Parterevents aan kostprijs  
147 Bijlage 7: Partnerevents aan kortingstarief  
147 Bijlage 8: Zaalverhuur in het kader van sponsoring  
148 Bijlage 9: Zaalverhuur aan algemeen geldende tarieven  
149 Bijlage 10: Bezoekerscijfers  
159 Bijlage 11: Financieel jaarverslag  
160 Bijlage 12: Organogram en bezetting

# 1. VOORWOORD

# 2021 – DE CORONASLUIER

Dit verslag brengt twaalf maanden intensief cultuurwerk bij M in beeld. Het heeft best wat tijd en energie gekost om het te maken, maar het was die inspanning meer dan waard. Begin 2022 vinden we het immers belangrijk om te registreren wat net achter ons ligt. Als museum en als kunstenhuis zijn we dat niet alleen aan onszelf verplicht, maar ook aan alle belanghebbenden van M, nu en in de toekomst.

En wat achter ons ligt, is een werkingsjaar onder een sluier van corona. Niet zonder hardnekkigheid slaagde het team van M erin om belangrijke onderdelen van de inhoudelijke kernwerking te vrijwaren. De collectie- en de kunstenaarswerking kwamen samen met de productie van tentoonstellingen weliswaar onder druk te staan, maar werden niet fundamenteel gehypothekeerd. Ook voor diverse bouwtechnische interventies en zakelijke projecten bleef alles grotendeels op schema. De publiekswerking daarentegen kon zich niet optimaal ontvouwen, omdat groepsbezoeken, educatieve activiteiten en uitstappen lange tijd onmogelijk waren. Ook de vrienden- en vrijwilligerswerking kon in de gegeven omstandigheden minder goed uit de verf komen dan we hadden gewild. En dat gold al zeker voor de evenementiële werking van M, die gekenmerkt werd door nagenoeg permanente onzekerheid en veel annuleringen tegen wil en dank. Wat gelukkig wél nog het hele jaar kon, was een individueel bezoek aan M: een aanbod dat duidelijk zorgde voor veel mentale zuurstof bij tevreden bezoekers.

De aandachtige lezer zal merken dat de structuur van dit jaarverslag over 2021 enigszins afwijkt van eerdere jaargangen. Het is niet langer strikt opgebouwd volgens de logica van de operationele afdelingen in M, maar

volgt de organisatiebrede doelstellingen die we hebben uitgezet in een strategisch kompas. Dat laatste geeft sinds enkele jaren richting aan onze beleidskeuzes, onze beheersovereenkomsten en onze financiële verslaggeving. Voortaan is het ook richtinggevend voor de rapportage over de vele werkzaamheden die vorm krijgen in het museumcomplex, de Sint-Pieterskerk en de residentieruimtes van M. Maar evengoed in de digitale wereld, waar medewerkers, kunstenaars, onderzoekers en bezoekers van M steeds vaker rendez-vous hebben.

Die laatste evolutie is door de covidcrisis in een stroomversnelling gebracht, maar zal - met of zonder pandemie - de werking van M de volgende jaren fundamenteel blijven beïnvloeden. Op welke manieren juist is vandaag niet altijd makkelijk in te schatten. Slechts één ding is zeker: de digitale beleving van M als collectiebeherend museum, als kunstenplatform én als werkomgeving zal de fysieke ervaring nooit vervangen, maar wel diversifiëren en verrijken.

Veel leesplezier!

Denise Vandevoot  
Voorzitter

Peter Bary  
Algemeen directeur

# 2. INLEIDING – WIE IS M

## 2.1 MISSIE

M is een museum en beeldendekunstenplatform dat betekenisvolle verbindingen legt door de tijd heen, met de samenleving en tussen kunst disciplines. M realiseert zijn internationale ambities vanuit Leuven, *European Capital of Innovation*.

### M - meer dan een museum

M springt in het oog met een mix van oude en hedendaagse kunst in het historisch centrum van Leuven. Toparchitect Stéphane Beel ontwierp een strak museumcomplex rondom het oude stads-museum Vander Kelen-Mertens. Het museum is ook de ideale ontmoetingsplaats voor jong en oud, compleet met een centrale binnentuin en een dakterras dat een adembenemend uitzicht biedt over de skyline van Leuven. M heeft daarnaast een tweede uitvalsbasis, namelijk de historische Sint-Pieterskerk. Daar presenteren we een unieke reeks kunstwerken - met onder meer het iconische 'Het Laatste Avondmaal' van Dieric Bouts - voor een breed publiek.

### M - historische collecties en talent van nu

M beheert een collectie met meer dan 53.000 objecten. Naast de historische kunstproductie in Leuven en Brabant staat ook de Belgische kunst na 1945 centraal: we pakken zowel uit met topstukken van Dieric Bouts, Jan Borman en Constantin Meunier als met nieuw werk van hedendaagse kunstenaars. Tijdelijke tentoonstellingen laten de bezoeker kennismaken met minder bekende collectiestukken, vaak in dialoog met bruiklenen uit de internationale museumgemeenschap.

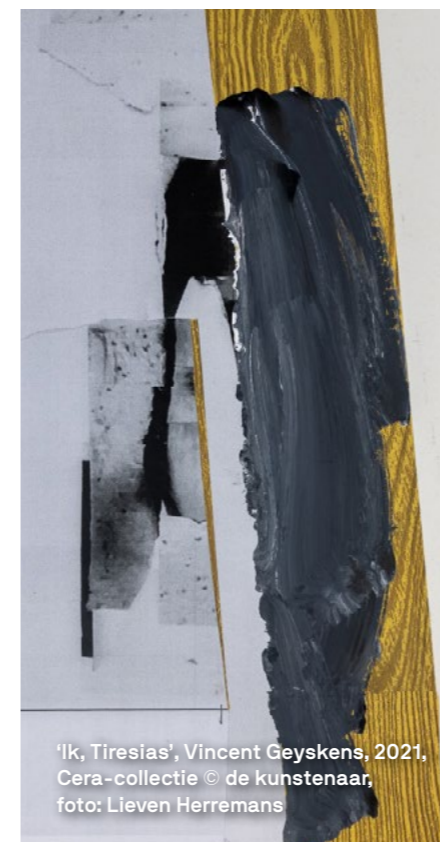
### M - transhistorisch

M biedt een unieke mix van oude en hedendaagse kunst, elk vanuit een eigen expertiseveld en een eigen context. We zetten in op transhistorische samenwerkingen, zowel in de presentatie van onze tentoonstellingen als via kennisuitwisseling met een wereldwijd netwerk van specialisten.

M staat niet alleen te boek als kenniscentrum voor middeleeuwse beeldhouwkunst, maar evengoed als dynamisch platform voor hedendaagse kunstpraktijken. Het is de enige collectiebeheerdersinstelling van zowel oude als hedendaagse kunst in België die ook beschikt over een residentieplek voor kunstenaars. Dat past in de actieve rol die M opneemt om kunstenaars bij te staan in alle schakels van een artistieke loopbaan: van gerichte ondersteuning van startende kunstenaars tot de productie van nieuw werk door grote namen in de internationale kunstwereld die hun werk in de breedte naar een ruim publiek brengen.

### M - de kracht van kunst en erfgoed

Met elke nieuwe productie nodigt M een breed publiek uit om de unieke kracht te ervaren waarmee kunst en erfgoed je wereldbeeld verrijken. M zet die kracht in om samen met zijn publiek en de gemeenschap werk te maken van een hoger visueel bewustzijn en een aangescherpte beeldgeletterdheid. Op die manier wil M de blik van mensen versterken en verscherpen in onze visuele samenleving.



### Enkele kerndata

Totale oppervlakte van het museum: 13.500 m<sup>2</sup> - Depotruimte: 2.000 m<sup>2</sup> - Tentoonstellingsruimte: 6.500 m<sup>2</sup>

Gemiddeld aantal tentoonstellingen/jaar: 7 collectiepresentaties (langere duurtijd) en 9 tijdelijke (bruikleen) tentoonstellingen

Aantal medewerkers: Vast team: ca. 50 - Gelegenheidsploeg: ca. 15 - Vrijwilligersgemeenschap: ca. 175

Openingsdagen en -tijden: alle dagen met uitzondering van woensdag, van 11:00 tot 18:00 - elke donderdag nocturne tot 22:00

Standaard toegangsprijs: € 12 - volledige tarievenkaart, inclusief vriendenprogramma's: zie <https://www.mleuven.be/nl/tickets>

## 2.2 STATUUT

M Leuven is opgericht door de stad Leuven met het juridische statuut van een autonoom gemeentebedrijf. Via een prijssubsidie staat de stad garant voor betaalbare toegang tot de publieke diensten van M Leuven, die worden vastgelegd in een beheersovereenkomst.

Als museum en hedendaagse-kunstenplatform krijgt M verder ondersteuning in het kader van het Erfgoeddecreet en het Kunstendecreet van de Vlaamse overheid.

Het museum geniet internationale erkenning en werkt volgens de deontologie van ICOM (International Council of Museums).

## 2.3 BESTUURLIJKE WERKING

Als autonoom gemeentebedrijf wordt M Leuven aangestuurd door een raad van bestuur, waarvan de leden worden benoemd door de gemeenteraad van de stad Leuven. De raad van bestuur is bevoegd om alle noodzakelijke handelingen te

stellen die het maatschappelijk doel van M Leuven verwezenlijken. Hij delegeert diverse operationele bevoegdheden aan het directiecomité van M Leuven en laat zich inhoudelijk bijstaan door een onafhankelijk Adviescomité.

### SAMENSTELLING BESTUURS- EN ADVIESORGANEN

#### Raad van bestuur

Denise Vandevort, voorzitter  
Jeroen Vervloessem, ondervoorzitter  
Hans Bracquené, bestuurder  
Bart De Geeter, bestuurder  
Vital Geeraerts, bestuurder  
Frieda Jans, bestuurder  
Kristof Polfliet, bestuurder  
Sabine Vandenplas, bestuurder  
Mieke Vandermotte, bestuurder  
Marleen Van Eygen, bestuurder

#### Directiecomité

##### Directieteam:

Peter Bary, algemeen directeur  
Peter Carpreau, afdelingshoofd Oude Kunst  
Pol Pardon, afdelingshoofd Intern Beheer  
Sophie Verhulst, afdelingshoofd Publiekswerking  
Eva Wittocx, afdelingshoofd Oude Kunst

##### Waarnemend bestuurders:

Piet Forger, directeur cultuur stad Leuven  
Sabine Vandenplas, bestuurder  
Denise Vandevort, voorzitter raad van bestuur  
Jeroen Vervloessem, ondervoorzitter raad van bestuur

#### Adviescomité

Prof. Geert Bouckaert, voorzitter  
Sammy Ben Yakoub  
Hannah Denys  
Bart Demarsin  
Hein Huyghe  
An Lombaerts  
Iwona Pom  
Anouk Stulens  
Esther Veen  
Etienne Wynants  
Statuten en jaarverslagen  
<https://www.mleuven.be/nl/beleidsdocumenten>

## 2.4 ORGANOGRAM

→ Zie bijlage 1: Organogram



M Leuven, foto: Miles Fischler

# 3. M VERSTERKT HET GEHEUGEN VAN DE SAMEN- LEVING



# 3.1 COLLECTIE

De collectie van M is gegroeid uit een 18e-eeuws rariteitenkabinet. Vandaag telt ze meer dan 53.000 werken. De focus ligt op Leuven en Brabant, en op hedendaagse Belgische kunst van na de Tweede Wereldoorlog.

Het prille begin van M is een 18e-eeuws rariteitenkabinet, dat bewaard werd in het stadhuis van Leuven. Vanaf 1823 groeit het uit tot een stedelijk museum en in 1920 verhuist de collectie naar de voormalige privéwoning van burgemeester Leopold Vander Kelen in de Savoyestraat. De opeenvolgende conservatoren leggen elk hun accent: van het historische naar het religieuze en later naar het burgerlijke. De collectie evolueert mee en wordt aangevuld met belangrijke schenkingen.

De historische collectie groeit uit tot een volwaardig overzicht van de kunstproductie in Leuven en Brabant vanaf de middeleeuwen. Heel bijzonder zijn de kunstschaten in de Leuvense Sint-Pieterskerk, met onder andere twee triptieken van de Vlaamse Primitief Dieric Bouts ('Het Laatste Avondmaal' en 'De Marteling van de Heilige Erasmus'), de 'Edelheeretriptiek' en het Triomfkruisensemble van Jan II Borman. M heeft ook een belangrijke collectie middeleeuws beeldsnijwerk en 15e- en 16e-eeuwse schilderkunst van onder meer Rogier van der Weyden, Pieter Coecke van Aelst, Michiel Coxie, Joos van Cleve en Jan Rombouts. De collectie bevat daarnaast (vooral Leuvens) religieus en burgerlijk zilver vanaf de 15e eeuw. Verder bewaren we een omvangrijk prentenkabinet, een belangrijke collectie gebrandschilderde glasmedaillons en een verzameling historisch textiel, met onder meer 15e-eeuwse antependia, koorkappen en 16e-eeuwse Brusselse wandtapijten.

Dankzij een langdurige samenwerking met Cera en recent ook de Vlaamse Gemeenschap beschikt M over een belangrijke collectie hedendaagse Belgische kunst van na 1945: 600 werken van meer dan 120 Belgische kunstenaars. Naast gevestigde waarden als Dirk Braeckman, Marcel Broodthaers, Philippe Van Snick, Lili Dujourie, Floris Jaspers en Jan Vercruyssen maakt ook een jonge generatie kunstenaars zoals Anne Daems, Gert Robijns, Valérie Mannaerts en Michael Van den Abeele deel uit van de collectie.

## Inkomende langdurige bruiklenen

In 2022 kreeg het museum 'Sint-Jan de Doper' van de hand van Jan II Borman in bruikleen. Het stuk komt uit een privécollectie en wordt momenteel verder onderzocht.

In het kader van het topstukkendecreet kocht de Vlaamse Gemeenschap vorig jaar het vroeg-13e-eeuwse topstuk 'Maria Lactans' van Brioloto de Balneo aan. M krijgt het in langdurige bruikleen en zal het beeld in 2022 een focusexpo geven in



Zaalzicht 'Maria Lactans' © M Leuven, 2021, foto: Dirk Pauwels

zaal O.F.

De meer dan 13 jaar lopende bruikleen van de 'Triptiek van de Zeven Sacramenten' van Rogier van der Weyden kwam eind 2021 ten einde. Het werk keert terug naar het KMSKA voor de langverwachte heropening in 2022.

De even lang lopende bruikleen van het bronzen grafbeeld van Isabella van Bourbon kwam ook in 2021 ten einde. Het werk werd naar het Rijksmuseum Amsterdam overgebracht voor de tentoonstelling 'Vergeet mij niet', waarna het terugkeert naar de Antwerpse kathedraal.

Alle andere langdurige bruiklenen voor lopende collectiepresentaties werden voortgezet in 2021. Het gaat onder meer om twee schilderijen van Albrecht Bouts in zaal O.E.: 'Mater Dolorosa' en 'Abraham en Melchisedek'. In de collectiepresentatie 'Alles voor de Vorm' tonen we een portret van Marguerite de Lorraine, toegeschreven aan



'Ik, Tiresias', Vincent Geyskens, 2021, Cera-collectie © de kunstenaar, foto: Lieven Herremans



'Stoel Serrurier-Bovy bedekt met kledingstukken 3', Anne Daems, 2019, Cera-collectie © de kunstenaar

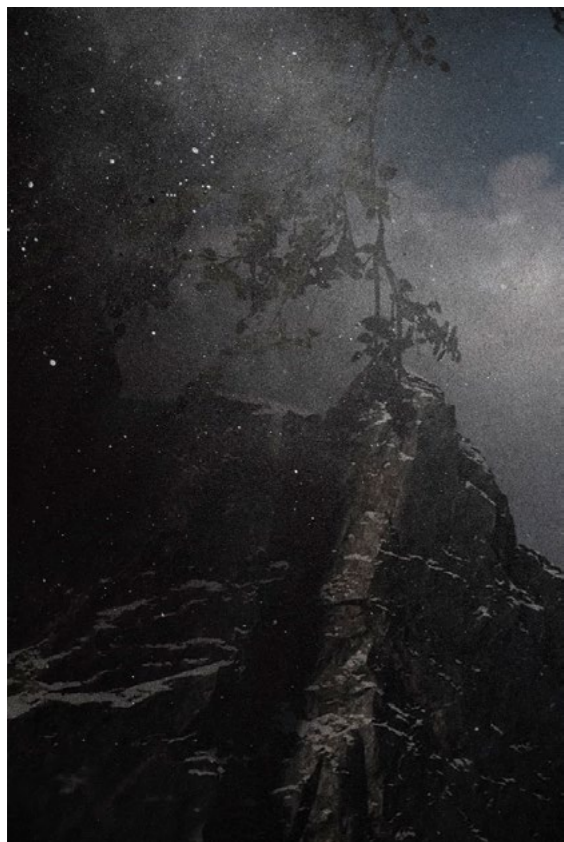
Anthony van Dyck. Andere werken in deze presentatie zijn langdurige bruiklenen uit de collecties van privéverzamelaars, Design Museum Gent en de Koning Boudewijnstichting. In de collectiepresentatie 'Bewogen' is nog steeds het schilderij van een processie in de Sint-Pieterskerk te zien, een bruikleen van KMSKA.

Cera gaf haar volledige kunstcollectie voor lange termijn in bruikleen aan M. Ze werd in 2021, op advies van M, uitgebreid met de volgende kunstwerken:

- Vincent Geyskens, 'Ik, Tiresias', 2021, lithografie
- Anne Daems, 'Stoel Serrurier-Bovy bedekt met kledingstukken 3', 2019, tekening
- Anne Daems, 'Stoel Serrurier-Bovy bedekt met kledingstukken 6', 2019, tekening
- Anne Daems, 'Stoel Serrurier-Bovy bedekt met kledingstukken 8', 2019, tekening
- Anne Daems, 'Stoel Serrurier-Bovy bedekt met kledingstukken 14', 2019, tekening
- Marie Zolamian, zonder titel, 2019, schilderij
- Marie Zolamian, zonder titel, 2019, schilderij
- Marie Zolamian, 'Sophisme', 2018, schilderij

Daarnaast geeft de Vlaamse Gemeenschap ieder jaar hedendaagse kunstwerken in langdurige bruikleen aan het museum. In 2021 waren dat:

- 2021.72, Eva Giolo, 'Flowers blooming in our throats', video
- 2021.73, Victor Delestre, 'Night sky & telephone', assemblage
- 2021.74, Ana Torfs, 'When you Whistle, it Makes Air Come out', installatie/audiovisueel
- 2021.74, Ana Torfs, 'The Shadow is Black and in Darkness it Can't Show', installatie/audiovisueel
- 2021.74, Ana Torfs, 'Sideshow', installatie/audiovisueel
- 2021.74, Ana Torfs, 'Echo's Bones/Were Turned to Stone', installatie/audiovisueel
- 2022.7, Willem Boel, 'Pare Feu #29', sculptuur
- 2022.8, Deborah Bowmann, 'Cerise sur le Déco °3', sculptuur/installatie
- 2022.9, Paul Casaer, 'Tropical Archive 2020', 2020, sculptuur/installatie
- 2022.10, Marijke De Roover, 'Live, Laugh, Limerence', 2019, video/performance
- 2022.11, Dirk Braeckman, 'Z.Z.-V.W.-17', 2017, fotografie
- 2022.12, Dirk Braeckman, 'F.W.-H.P.-21', 2021, fotografie



'F.W.-H.P.-21', Dirk Braeckman, 2021, Collectie Vlaamse Gemeenschap © de kunstenaar, foto: Zeno X



'Protea Pin Cushion', Aleksandra Chaushova, 2021, Collectie Vlaamse Gemeenschap © de kunstenaar

- 2022.13, Aleksandra Chaushova, 'Romantic Species – Date Palm', 2020, tekening
- 2022.14, Aleksandra Chaushova, 'Romantic Species – Lyrebird', 2021, tekening
- 2022.15, Aleksandra Chaushova, 'Romantic Species – Alexandrine Parakeet', 2020, tekening
- 2022.16, Aleksandra Chaushova, 'Romantic Species – Grey Crowned Crane', 2020, tekening
- 2022.17, Aleksandra Chaushova, 'Romantic Species – Protea Pin Cushion', 2021, tekening
- 2022.18, Aleksandra Chaushova, 'Romantic Species – Cape Crow', 2021, tekening
- 2022.19, Aleksandra Chaushova, 'Romantic Species – Blue Peacock', 2020, tekening
- 2022.20, Marie Cloquet, 'Halab I', 2020, mixed media
- 2022.21, Marie Cloquet, 'Halab II', 2020, mixed media
- 2022.22, Marie Cloquet, 'Halab III', 2020, mixed media
- 2022.23, Marie Cloquet, 'Vogar I', 2019, mixed media
- 2022.24, Bram Demunter, 'Hill Theatre', 2020, schilderij
- 2022.25, Yannick Ganseman, zonder titel, 2020, installatie/sculptuur

- 2022.26, Vincent Geyskens, 'i conformisti', 2020, schilderij
- 2022.27, Tina Gillen, 'Echo (maquette)', 2015, schilderij
- 2022.28, Tina Gillen, 'I Sea', 2018, schilderij
- 2022.29, Tina Gillen, 'Rain or Shine', 2013, schilderij
- 2022.30, Tom Hallet, 'Sincerely yours', 2021, tekening
- 2022.31, Tom Hallet, 'To Andrew (A Renewal)', 2021, tekening
- 2022.32, Gaëlle Leenhardt, 'Threshold (two lions)', 2018, sculptuur
- 2022.33, Jannis Marwitz, 'The Net', 2019, schilderij
- 2022.34, Rik Moens, zonder titel, 2020, schilderij
- 2022.35, Rik Moens, zonder titel, 2017, schilderij
- 2022.36, Peter Morrens, 'A.A.', 2020, schilderij
- 2022.37, Peter Morrens, 'Dusver', 2020, sculptuur
- 2022.38, Peter Morrens, 'Boshoek', 2018, sculptuur
- 2022.39, Peter Morrens, 'Richtingen', 2020, schilderij
- 2022.40, Peter Morrens, zonder titel (Deling), 2020, sculptuur



Zonder titel (kast), Yannick Ganseman, 2020, Collectie Vlaamse Gemeenschap © de kunstenaar



'The Net', Jannis Marwitz, 2019, Collectie Vlaamse Gemeenschap © de kunstenaar

- 2022.41, Els Nouwen, 'OXO', 2020, schilderij
- 2022.42, Willem Oorebeek, 'Katalog (black out)', 2011, grafiek
- 2022.43, Willem Oorebeek, 'Pages, met zonder KOP', 2005, grafiek
- 2022.44, Hilde Overbergh, 'Surf', 2015, schilderij
- 2022.45, Hilde Overbergh, 'La condition humaine', 2020, mixed media
- 2022.46, Hilde Overbergh, 'We Sway as we Contemplate our Decline', 2021, installatie
- 2022.47, Ria Pacquée, 'It Carrying the Inferno', 1995, fotografie, sculptuur
- 2022.48, Benoît Platéus, 'OUAAA', 2007, print
- 2022.49, Klaas Rommelaere, "'Brecht" holding "Communie" flag', 2020, sculptuur, textiel, installatie
- 2022.50, Kato Six, 'Spinning Lines', 2017, sculptuur, installatie
- 2022.51, Patrick Van Caectenbergh, 'Ontwerp voor Glasraam', 1989, collage
- 2022.52, Jelena Van Overbeek, 'The Intimate Scale of Window Patterning', 2019, installatie



'We Sway as we Contemplate our Decline', Hilde Overbergh, 2021, Collectie Vlaamse Gemeenschap © de kunstenaar

- 2022.53, Various Artists, 'subTrunk (l,r,z,b,DA & f)', 2020, print
- 2022.54, Oriol Vilanova, 'Mirrors', 2017-heden, installatie
- 2022.55, Leen Voet, 'Je Fais Ce Que Je Veux #02', 2019, schilderij, installatie
- 2022.56, Leen Voet, 'Je Fais Ce Que Je Veux #04', 2019, schilderij, installatie
- 2022.57, Leen Voet, 'Je Fais Ce Que Je Veux #06', 2019, schilderij, installatie
- 2022.58, Anne Daems, 'Composttafel voor tuinkamer 1', 2019, installatie
- 2022.59, Anne Daems, 'Windmuur voor tuinkamer 5', 2019, installatie
- Anne Daems, 'Composttafel voor tuinkamer 5', 2019, installatie
- Anne Daems, 'De naaktslak had een vergeet-me-nietje in zijn mond', 2019, tekening
- Hedwig Houben, 'The Hand, the Eye and It', 2013, video, sculptuur

## Uitgaande (langdurige) bruiklenen en bruiklenen voor tentoonstellingen

### In 2021 gaf M de volgende werken in bruikleen:

Voor de tentoonstelling 'Brueghel en Tijdgenoten: Kunst als Verborgen Verzet', Bonnefantenmuseum Maastricht (NL), 03.02.21 - 04.07.21

- S/21/F, Frans Francken, 'De Calvarie, omringd door Taferelen uit de Passie van Christus', schilderij

Voor de tentoonstelling 'Black Death', Museum Valkhof Nijmegen (NL), 25.02.21 - 11.07.21

- S/378/O, onbekend, 'De Pest in de Sint-Jacobsparochie', schilderij
- S/6/B, Josse van der Baren, 'De Marteling van de Heilige Sebastiaan', schilderij
- B/III/55, Jan de Caumont, 'De Liefdadigheid van de Heilige Elisabeth van Hongarije', glas-in-lood

Voor de tentoonstelling 'Le Bon, Le Téméraire et le chancelier Rolin (1376-1462). Quand flamboyait la Toison d'Or', Hôtel Dieu en Porte Marie de Bourgogne, Beaune (FR), 05.12.21 - 31.03.22

- S/13/F, atelier Rogier van der Weyden, 'De heilige Drievuldigheid', schilderij
- C/13, Willem Ards, 'De Droom van Koning Nebukadnessar', beeldhouwwerk
- C/14, Willem Ards, 'De Intrede van Christus in Jeruzalem', beeldhouwwerk

Voor de tentoonstelling 'Uitbundig Verleden. De Bourgondiërs door Romantische Ogen' in Museum Hof van Busleyden, Mechelen, 27.11.21 - 27.02.22

- S/257/D, Emile Delpérée, 'Luther op de Rijksdag van Worms in 1521', schilderij
- Alle andere langdurige bruikleenovereenkomsten (Rockoxhuis, Rijksmuseum Amsterdam, Hof van Busleyden...) liepen door.

### Van de hedendaagse kunstcollectie gaven we de volgende kunstwerken in bruikleen.

#### 1. Tijdelijk

Voor de tentoonstelling 'Luc Deleu & T.O.P. Office' bij VAI - De Singel, Antwerpen, 18.03.21 - 13.06.21

- Cera\_0205, Luc Deleu, 'Station Europa Centraal', tekening
- Cera\_0206, Luc Deleu, 'Around the World, Madrid 40°25N3°43W - Weber 40°22S176°20E - Madrid in 80 Days (1993-1999)', (foto)collage

Voor de tentoonstelling 'Walter Swennen - The Phantom of Painting', bij Kunstmuseum Bonn (DE), 18.03.21 - 13.06.21 & bij Kunstmuseum Den Haag (NL), 23.10.21 - 09.01.22

- Cera\_0082, Walter Swennen, 'Noeud Papillon', schilderij
- Cera\_0256, Walter Swennen, 'Konijn & Canard', schilderij

Voor de tentoonstelling 'Amédée Cortier - Kleur een Rand Geven' bij MUDEL, Deinze, 09.10.21 - 23.01.22

- Cera\_0014, Amédée Cortier, 'Abstracte compositie Blauw-Rood-Groen', schilderij
- Cera\_0015, Amédée Cortier, 'Abstracte compositie Zwart-Rood-Grijs', schilderij
- Cera\_0021, Amédée Cortier, 'Abstracte compositie Rood-Zwart', schilderij
- Cera\_0022, Amédée Cortier, 'Abstracte compositie Rood-Geel-Zwart', schilderij
- Cera\_0046, Amédée Cortier, 'Geel-rood', schilderij
- Cera\_0225, Amédée Cortier, 'Monochroom rood met twee verticale lijnen', schilderij

Voor de tentoonstelling 'Endless Express', Europa-lia Arts Festival, 23.10.21 - 13.02.22

- Cera\_0498, Anna Zacharoff, 'National Museum', sculptuur/installatie

Voor de tentoonstelling 'Fata Morgana', Jeu De Paume Festival, Parijs (FR), 15.03.22 - 22.05.22

- Cera\_0062, Ann Veronica Janssens, 'Bain de Lumière', sculptuur/installatie

- Cera\_0496, Béatrice Balcou, 'Bain de Lumière Placebo', sculptuur/installatie

Voor de tentoonstelling 'Warum ist nicht alles schon verschwunden?', Kunstmuseum, Bochum (DE)

- Cera\_0102, Joëlle Tuerlinckx, '1, 2, VIELE-AUSSTELLUNGSNOTIZEN', tekeningen

#### 2. Langdurig

Voor KBC, Brussel

- Cera\_00184a, Orla Barry, 'Findlinge', fotografie

Voor Universitair Ziekenhuis - Palliatieve Zorg, Gent

- Cera\_0418, Roger Raveel & Hugo Claus, 'Genesis', grafiek

Voor KBC, Leuven

- Cera\_0384, Jan De Cock, 'Denkmal 5', sculptuur/meubel

Voor Rechtsbibliotheek KU Leuven, Leuven

- Cera\_184b, Orla Barry, 'Findlinge', fotografie

Voor KBC, Leuven

- Cera\_0178, Ann Veronica Janssens, 'Corps Noir', sculptuur

## Restauraties en conserverende behandelingen

In 2021 werden 70 objecten uit de M-collectie behandeld of in behandeling gegeven. Dat gebeurde voornamelijk omdat ze nodig waren voor collectiepresentaties, voor tentoonstellingen of voor de restauratie van het historisch stadhuis, maar in sommige gevallen was er ook een dringende ingreep vereist. Jaarlijks werkt M samen met de restauratieopleiding van ENSAV/La Cambre en stelt het kunstwerken ter beschikking van de studenten Conservatie-Restauratie.

### 1. Externe behandelingen

- D/104, Waaier met Bijbelse taferelen
- D/105, Waaier met de triomfantelijke terugkeer van Jacques Necker (1732-1804)
- D/109, Waaier met burgerlijk huwelijk
- D/118, Waaier met rustende vrouw en twee gezellinnen
- S/46/V, Isidoor Verheyden, 'Burgemeester Léopold Vander Kelen (1872-1895)', schilderij
- S/33/B, Victor Van Beylen, 'Burgemeester Alfons Smets (1947-1952)', schilderij
- S/55/B, Emile Bulcke, 'Burgemeester Raoul Claes (1933-1938)', schilderij
- S/1/D, Louis Daels, 'Burgemeester Théodore Smolders (1869-1872)', schilderij
- S/2/D, Louis Daels, 'Burgemeester Charles de Luesemans (1852-1863)', schilderij
- S/273/D, Omer Dierickx, 'Burgemeester Vital Decoster (1901-1904)', schilderij
- S/25/H, André Hennebicq, 'Burgemeester Frederik Lints (1896-1900)', schilderij
- S/44/H, Marie Heyvaert (née Van der Vaeren), 'Burgemeester Remi Van der Vaeren (1939-1941/1944-1947)', schilderij
- S/58/H, Frans Van Holder, 'Burgemeester Léon Colins (1905-1921)', schilderij
- S/61/H, Pierre Van Humbeeck, 'Burgemeester Franz Tielemans (1952-1958)', schilderij
- S/13/J, Louis Jotthier, 'Burgemeester Ferdinand Smolders (1922-1926)', schilderij
- S/316/O, Henri Otto, 'Burgemeester Michel Thielens (1794-1800)', schilderij
- S/317/O, Henri Otto, 'Burgemeester Antoine Joseph d'Elderen (1814-1817)', schilderij
- S/318/O, Henri Otto, 'Burgemeester Gérard d'Onyn de Chastre (1817-1830)', schilderij
- S/319/O, Henri Otto, 'Burgemeester Jean de Neeff (1830-1833)', schilderij

- S/320/O, Henri Otto, 'Burgemeester Guillaume Van Bockel (1833-1842)', schilderij
- S/321/O, Henri Otto, 'Burgemeester Ferdinand d'Udekem (1842-1852)', schilderij
- S/322/O, Henri Otto, 'Burgemeester Henri Peemans (1864-1869)', schilderij
- S/1/V, Alexander Vanderlick, 'Burgemeester Jean Baptiste Plasschaert (1811-1814)', schilderij
- S/2/V, Alexander Vanderlick, 'Burgemeester Joseph de Bériot (1800-1808)', schilderij
- S/327/D, Philippe De Smedt, 'Burgemeester Alfred Vansina (1977-1994)', schilderij
- S/22/E, Dirk Eelen, 'Burgemeester Louis Tobback (1995-2018)', schilderij
- S/56/V, Lancelot Volders, 'De vereffening der gelden', schilderij
- T/174, Antependium met Christusmonogram
- LP/729, Het Sedes Sapientiae-altaar in de Sint-Pieterskerk van Leuven
- LP/730, Het Sedes Sapientiae-altaar in de Sint-Pieterskerk van Leuven
- G\_1815, Het Sedes Sapientiae-altaar in de Sint-Pieterskerk van Leuven
- G\_2434, Bedevaartsvaantje O.L.V. van Alseberg
- G\_2435, Bedevaartsvaantjes O.L.V. van Alseberg
- G\_2436, Dubbelzijdig bedevaartsvaantje O.L.V. van Herent
- G\_2675, Bedevaartsvaantje heilige Lambertus Lovenjoel
- G\_2953, Bedevaartsvaantje heilige Sebastiaan Dessel
- G\_4565, Bedevaartsvaantje heilige Gummarus
- G\_4647, Bedevaartsvaantje O.L.V. van Hakendover
- LP/856-a, Devotieprent Grote Gilde kruisboogschutters van Leuven (facsimile)
- G/29/E, Epitaf van graaf Filips de Lalaing en familie
- G/2281/D, 'Monument du prince Guillaume de Croÿ', drukwerk
- G/100/O, 'Celestijnenklooster te Leuven', drukwerk
- G\_5297, 'Celestijnenklooster te Leuven', drukwerk
- OD/1015, 'Chorographia sacra Brabantiae sive celebrium aliquot in ea provincia abbatiarum, coenobiorum, monasteriorum, ecclesiarum, piarumque foundationum descriptio. Ex monasteriorum tabulis, & principum diplomatibus, suis locis insertis, eruta, et imaginibus aeneis illustrata (VOL. 2)', drukwerk
- 2021.49, Devotieprentje Sacrament van Mirakel van Leuven, 1874
- 2021.62, Devotieprentje Sacrament van Mirakel van Leuven (restant wikkel koperplaat)
- 2021.64, Devotieprentje Sacrament van Mirakel van Leuven (wikkel koperplaat)
- 2021.66, Devotieprentje Sacrament van Mirakel van Leuven (wikkel koperplaat)
- 2021.68, Devotieprentje Sacrament van Mirakel van Leuven (wikkel koperplaat)
- 2021.69, Devotieprentje Sacrament van Mirakel van Leuven
- 2021.71, Devotieprent Sacrament van Mirakel van Leuven
- S/32/B, Balthasar Beschey, 'De Israëlieten vieren de Doortocht door de Rode Zee', schilderij
- S/48/C, Gaspar De Crayer, 'De Beschermengel', schilderij
- S/14/J, Victor Honoré Janssens, 'De Tijd en het Geduld ontsluiert de Waarheid', schilderij
- S/35/O, 'Portret van Filips II, koning van Spanje, naar Antonio Moro', schilderij
- S/7/P, Nicolas Emanuel de Pery, 'Mozes verandert de Gesel in een Slang voor de Farao', schilderij
- S/9/P, Claude Duplessis, 'Verheerlijking van Jan IV, Hertog van Brabant, stichter van de Universiteit van Leuven', schilderij
- S/1/S, Antoine Sallaert, 'Portret van een Ridder van het Gulden Vlies', schilderij
- S/6/V, 'De Verrijzenis,' naar Otto van Veen, schilderij
- S/32/V, Pieter Jozef Verhaghen, 'Mozes wordt gepresenteerd aan de Dochter van de Farao', schilderij
- C/333, Lievin Van Egom, 'Christus aan het Kruis', schilderij
- C/137, Onbekend, 'De heilige Elisabeth van Hongarije', schilderij
- C/138, Onbekend, 'Maria met Kind en de Heilige Johannes de Doper', schilderij
- C/141, Onbekend, 'De Kruisdraging', schilderij
- C/152, Onbekend, 'Hoofd van een Serafijn', schilderij
- B/VI/45, Onbekend, Vijzel met het stadszegel van Nijvel
- C/121, Onbekend, 'De heilige Maagschap', schilderij
- C/146, Onbekend, 'Lot en zijn Dochters', schilderij
- C/147, Onbekend, 'De Verrijzenis', schilderij
- C/148, Onbekend, 'Maria Magdalena', schilderij
- Cera\_0216, Els Dietvorst, 'De Denker en het Ei', sculptuur
- Cera\_0208, Luc Deleu, 'Construction X', maquette



© M Leuven, foto: Cis Van Nijverseel

## 2. Interne conservatie/preservatieve behandelingen

### Integrated Pest Management

Om ongedierte uit de gebouwen en de collectie te houden, maakt het museum gebruik van Integrated Pest Management. We leggen bijvoorbeeld fijnstofmatten voor de ingangen van het depot, zorgen voor lockers waarin bezoekers en vrijwilligers hun spullen kunnen opbergen, en kopen insectenvallen aan. Welke insecten we vangen en waar, noteren we sinds 2019 systematisch in een digitaal logboek.

We organiseerden ook een M-university waarin we medewerkers kennis lieten maken met mogelijk schadelijke insecten en hen wezen op de gevaren ervan. Ook de vrijwilligers die zich bezighouden met de collectie werden geïnformeerd, onder meer via posters. In de periodes dat het museum gesloten was bleven we onze controlerondes voortzetten. De depotbeheerder, de technici en publieksbegeleiders werkten daarvoor samen.

### Anoxie - quarantaine

Een anoxiebehandeling houdt in dat je objecten een maand lang bewaart in een luchtdichte zak met zuurstofabsorbers. Ze wordt gebruikt om eventuele insectenaantastingen aan te pakken. In 2021 hebben we acht objecten preventief behandeld met deze methode, voornamelijk stukken uit de Sint-Jacobskerk die in langdurige bewaring werden gegeven aan het museum. We hebben ook een aantal inkomende objecten uit voorzorg bewaard in de quarantaineruimte.

### Vriesbehandeling

Twee hedendaagse kunstwerken, gemaakt met veren en textiel, hebben een preventieve vriesbehandeling ondergaan:

- 2021.32, Hana Miletić, 'Materials', 2020, Collectie Vlaamse Gemeenschap
- 2021.33, Ken Verhoeven, 'Cetus BQ 1703', 2020, Collectie Vlaamse Gemeenschap

### Chemische behandeling

Een van de kasten in het meubeldepot was aangetast door de grote klopper. Omdat anoxie- of vriesbehandeling hier niet mogelijk was, hebben we Xylamon geïnjecteerd in oude uitvlieggaten. Uit voorzorg hebben we ook twee andere objecten behandeld, omdat het onduidelijk was of het om nieuwe of oude uitvlieggaten ging.

### Ontstoffen vaste collectie en depot

Eén keer per week komt een jobstudente alle collectiestukken op zaal ontstoffen. Tijdens dat onderhoud monitoren we ook de conditie van de objecten en controleren we op insecten.

Daarnaast werden een aantal open rekken in het depot ontstof, samen met alle objecten die werden herverpakt.

Eind 2020 begon een vaste poetsploeg met de reiniging van de vloeren en verluchtungskanalen van de depots, en van de gangen die naar de depots leiden.



© M Leuven, foto: Cis Van Nijverseel

#### Steencollecties/lapidarium

We werken ook verder aan de reiniging van de stenen en steenachtige objecten in de collectie. Het plan is om het lapidarium op de zolder van het stadhuis te bewaren. Hoe dat moet gebeuren wordt verder overlegd met de werkgroep die zich met de herbestemming van het stadhuis bezighoudt. Een stagiaire werkt een plan van aanpak uit.

#### Conservatieproject Prentenkabinet EHBO-Boekenclub

De vrijwillige boekverzorgers van de EHBO-Boekenclub namen 83 publicaties uit de bibliotheek van M onder handen (publicatiedatum vanaf 1851). Dat aantal ligt lager dan in een regulier werkjaar - een gevolg van het verplichte thuiswerk tijdens de covidpandemie en de afwezigheid van onze vrijwilligersploeg.

#### Edelsmeedwerk

In 2021 gingen we verder met het zacht reinigen en luchtdicht herverpakken van de deelcollectie edelsmeedwerk in het museumdepot. Ook hier lag het rendement merkbaar lager door de tijdelijke onderbreking van vrijwilligerswerk. We konden zeventien objecten reinigen, met focus op wissels in de collectiepresentaties en recente aanwinsten.

## 3.2 DIENSTVERLENING AAN DERDEN

### Inhoudelijke dienstverlening

Collectiemedewerkers ontvangen geregeld aanvragen voor informatie, professionele adviesverlening of inhoudelijke expertises. Van de 157 in 2021 geregistreerde vragen kwam 41% van privépersonen (waarvan 6% van kerkfabrieken en telkens 4,5% van privéverzamelaars, stadsgidsen en kunsthandelaars), 30,5% van academische en onafhankelijke onderzoekers en studenten, 21% van musea en andere erfgoedbeheerders, 4% van (lokale) overheidsdiensten, 2,5% van restaurateurs en 1% van onderwijsinstellingen.

M kreeg vooral aanvragen uit België (85,5%), waaronder 21% uit de regio Leuven, maar ook uit de rest van Europa (13,5% uit Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Italië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Slovenië, Spanje, het Verenigd Koninkrijk en Zwitserland) en andere landen (1% uit Canada en de VS). 59% van de aanvragen was rechtstreeks gerelateerd aan de M-collectie, 11,5% betrof het documentatiecentrum ARDS en 16% de museumbibliotheek en het archief. De vragen hadden betrekking op onder meer beeldhouwkunst (25,5%), schilderkunst (21,5%), toegepaste kunsten en archeologie (11%), museumbibliotheek en -archief (9%), grafiek en oude drukken (7,5%), behoud en beheer (5%) en hedendaagse kunst (4,5%). Daarnaast kregen we ook algemene, thematische of discipline-overschrijdende vragen. In totaal werden ruim 1.300 items uit de M-collectie door het publiek bevroegd. In 2021 kon in slechts 14% van de gevallen een fysieke consultatie van informatie en/of objecten plaatsvinden in het museum. 98,5% van de vragen werd minstens deels per e-mail afgehandeld.



© M Leuven

### Noodhulp musea Verviers

De rampzalige overstromingen in de provincie Luik troffen ook de plaatselijke musea. Het Belgische Blauwe Schild, een vereniging die opkomt voor cultureel en natuurlijk erfgoed, vroeg collega-instellingen om te helpen bij het borgen van de collecties. M engageerde zich om specifiek het Musée des Beaux-Arts et de la Céramique in Verviers bij te staan, omdat het collectieprofiel nauw aansluit bij onze expertise. Zes M-medewerkers assisteerden er bij de collectieregistratie (fysiek nummeren van objecten), het digitaal fotograferen (inclusief advies en opleiding lokale vrijwilligers) en herverpakken van de deelcollectie keramiek. Het M-team nam ook de digitale nabewerking van ruim 1.300 objectfoto's voor zijn rekening. In het totaal spendeerden we 19 persoonsdagen aan dit project.



© M Leuven

## 3.3 BIBLIOTHEEK, DOCUMENTATIE EN ARCHIEF

### Verwerving

In 2020 hebben we 133 nieuwe publicaties aan het bibliotheekfonds toegevoegd: ruilverkeer, bewijsexemplaren, occasionele schenkingen en gerichte aankopen. Deze verwervingen waren essentieel voor collectieonderzoek of de omkadering van tentoonstellingen oude en hedendaagse kunst.

Voor oude kunst ligt de focus op sculptuur uit de middeleeuwen en de renaissance. 26 nieuwe aanwinsten zijn specifiek gerelateerd aan dat onderwerp.

Aan de bibliotheek van de Cera-collectie, die in langdurige bruikleen is bij M, werden zeven titels toegevoegd.

### Langetermijnplanning registratie

Als gevolg van de thuiswerkverplichting en de afwezigheid van onze trouwe vrijwilligers tijdens de covidpandemie, bleef de bibliotheekregistratie in 2021 op een laag pitje staan.

Vijf vrijwilligers hebben wel via thuiswerk taken kunnen uitvoeren. In samenwerking met de IT-dienst van stad Leuven voorzag M hen van laptops. De dienst Collecties leverde het registratiewerk, de bijbehorende handleiding en de inhoudelijke ondersteuning via Teams en via thuisbezoek (wanneer toegestaan). De vrijwilligers hebben zo 580 artikels (36 jaargangen) geregistreerd van 'Museumstrip', een uitgave van de Vrienden van de Leuvense Musea, met toevoeging van inhoudelijke en persoonsstrefwoorden en verwijzing naar collectiestukken. Op dezelfde manier is 'SALSA!' geïnventariseerd, de nieuwsbrief van het Stadsarchief Leuven, die ook online raadpleegbaar is. Bij 23 artikels was er een rechtstreekse link met het museum of de collectie. Aansluitend bij het project Boek/Delen zijn 235 vervaardigers (auteurs, drukkers en uitgevers) die vermeld staan in de collectie oude drukken van M, geschoond en voorzien van een permalink uit VIAF, Getty Ulan, RKD Artists, CERL of Bnf. Ten slotte zijn (kopieën van) 40 dossiers van het Stadsarchief Leuven inhoudelijk beschreven om een beter zicht te krijgen op

de verwervingsgeschiedenis van objecten uit het stedelijk museum Leuven – nu M Leuven.

In de loop van 2022 zullen we deze informatie importeren in het collectieregistratiesysteem Axiell Collections (versie 5.0).

### Migratie naar Axiell Collections 5.0

De migratie naar het collectieregistratiesysteem Axiell Collections 5.0 heeft een aanzienlijke impact gehad op de tijdsbesteding van de medewerker Collecties en Bibliotheek. De voorbereidingen voor een tweede upload van volledig aangevulde en geschoonde records uit de bibliotheekcatalogus in de bibliografische databank Worldcat.org lopen langzaam verder, maar zijn nog niet afgerond. Het verplichte thuiswerk én het 'book on the table'-principe dat we hanteren heeft voor een achterstand gezorgd. Die zullen we in 2022 verder wegwerken.

### Aanwezigheid in de museumzalen

In zaal O.E. is een open bibliotheekkast gebouwd. Die bevat voornamelijk monografieën en catalogi uit het rijke tentoonstellingsverleden van het museum. Bezoekers kunnen die vrij raadplegen – er staat ook een comfortabel zitmeubel. Het aanbod bestaat uit dubbelen of de eigen ruilvoorraad en is afgestemd op de kunstwerken in de museumzaal, een specifiek thema of een opstelling. In 2021 lag de focus op de ontstaansgeschiedenis van het museum.



© M Leuven, foto: Cis Van Nijnverseel

## 3.4 ONDERZOEK

### Middeleeuwse beeldhouwkunst

M is een pilootpartner van het project RKD Marks on ART. In oktober 2021 kwamen medewerkers van het RKD - Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis de merken op de middeleeuwse sculpturen uit onze collectie documenteren. De bedoeling is ze te publiceren in de online-database RKD Marks.

M leende enkele objecten uit voor de expo 'Le Bon, Le Téméraire et le chancelier Rolin (1376-1462). Quand flamboyait la Toison d'Or', Hôtel Dieu en Porte Marie de Bourgogne, Beaune (FR), 05.12.21 - 31.03.22. Marjan Debaene, diensthoofd Collecties, schreef de catalogusnota's voor die stukken. De catalogus werd gepubliceerd in december 2021.

De Vlaamse Gemeenschap/Topstukkenraad vroeg M advies over de sleutelwaarde van het beeld van de heilige Job uit de Sint-Martinuskerk in Wezemaal. Marjan Debaene leverde haar onderzoeksrapport af in oktober 2021.

Sinds september 2016 werkt dra. Marjan Debaene aan haar doctoraat voor de onderzoeksgroep Kunstwetenschappen van de KU Leuven: 'What's in a Name... Louvain Late Gothic Sculpture re-examined'. Ze wordt begeleid door promotor prof. dr. Jan Van der Stock (KU Leuven) en copromotor prof. dr. Ethan Matt Kavalier (University of

Toronto). Het onderzoek spitst zich toe op vijf case-studies die gelinkt zijn aan de collectie laatgotische beeldsnijwerk van het museum. Dit onderzoek werd voortgezet in 2021. Vanaf juni 2017 werden tussentijdse onderzoeksresultaten ontsloten via enkele collectiepresentaties rond middeleeuwse sculptuur. Een eerste casestudy behandelt twee anonieme ateliers uit Leuven, dat van de Meester van Christus op de Koude Steen. De voorlopige onderzoeksresultaten werden aan het publiek gepresenteerd in M in de collectiepresentatie 'Meesters in Beeld' (11.06.17 - 24.02.19). Bovendien werd een deel van het onderzoek gepubliceerd in de publicatie 'Borman. A Family of Northern Renaissance Sculptors' (ed. Marjan Debaene), Harvey Miller Publishers, september 2019, die verscheen naar aanleiding van de Bormantentoonstelling in M (20.09.19 - 26.01.20). In 2020 verscheen het artikel 'The Problem with Leuven Sculpture around 1500: the Creation of Anonymous Sculpture Workshops' in het Journal of Art Historiography, jg. 22/juni 2020. Daarnaast is ook in de *acta colloquia* van het ARDS-colloquium 'Borman in Context' een artikel gepland over de voortgang van het onderzoek. Dat boek zal verschijnen in 2022. Tot slot verschijnt er een artikel over de Leuvense sculptuur in het boek 'Taking Shape' (Brepols 2022).

## Kerkelijke toegepaste kunsten

Collectieregistrator drs. Ko Goubert (Vrije Universiteit Brussel) werkt aan een doctoraat in de Kunstwetenschappen, onder begeleiding van prof. dr. Werner Adriaenssens (Museum Kunst & Geschiedenis), over kerkelijke edelsmeedkunst en toegepaste kunsten tijdens het interbellum in België. Op basis van een kritische artistiek-biografische oeuvestudie van de internationaal actieve ontwerper Dom Martin Martin OSB (1889–1965, Abdij Keizerberg Leuven) onderzoekt hij de positie van de toegepaste kunsten binnen de artistieke en liturgische vernieuwingstendensen in die periode. Het onderzoek sluit nauw aan bij de ruime deelverzameling religieuze kunst van de middeleeuwen tot de 20e eeuw in de M-collectie. Het zal in het bijzonder bijdragen tot de kennis over de deelcollecties 20e-eeuwse toegepaste kunsten, grafiek en schilderkunst.

In 2021 werden onderzoeksresultaten over deelaspecten van de ontwerp praktijk van Dom Martin gepubliceerd in het 'Tijdschrift voor Interieurgeschiedenis en Design' en in M gepresenteerd tijdens de studiedag 'Meer man mag! Bondgenoten in gelijke kansen'.

Deze doctoraatsstudie kwam voort uit de M-tentoonstelling 'Zilver: Kunst, Object, Verhaal' (2015) en resulteerde al in verschillende aanwinsten voor de M-collectie - bijvoorbeeld een uitzonderlijk kelkensemble van Dom Martin, in langdurige bruikleen gegeven door de Koning Boudewijnstichting (2017), en recente schenkingen van liturgische objecten van Dom Martin, Jean Ausloos en Devroye Frères (2021).

## Collectie-analyse Musée L – Louvain la Neuve

In 2020 vroeg Musée L of onderzoekers uit M hun collectie oude kunst (schilderkunst, beeldhouwkunst, grafiek) konden analyseren, in navolging van de collectie-assessments die M in 2013 liet uitvoeren door externe specialisten op een groot deel van zijn eigen deelcollecties. Die analyse mondde in 2021 uit in een rapport.

## Prentenkabinet – Druk! Werk!

In het kader van de tentoonstelling 'Druk! Werk!' werd de selectie prenten en tekeningen uitgebreid onderzocht. Heel wat nieuwe informatie kwam naar boven, zoals nieuwe toeschrijvingen en betere dateringen. De gegevens over zowat 150 objecten kon daardoor gevoelig worden verbeterd. De collectieregistrator voerde het onderzoek uit in samenwerking met het vrijwilligersteam.



M Leuven, foto: Lien Wevers

## Prentenkabinet - Boek/Delen

Boek/Delen is een project om de collectie gebonden grafiek (oude drukken, handschriften en prentenalbums) van M te registreren, digitaliseren en ontsluiten. In 2021 was onderzoek de voorname insteek, onder meer naar de identiteit van de collectie, het beschikbare bronnenmateriaal en de registratiemogelijkheden. Via de database van STCV (Short Title Catalogue Vlaanderen) - en dus automatisch ook de USTC (Universal Short Title Catalogue) - konden we de oude drukken koppelen aan literatuurreferenties, wat verder onderzoek vergemakkelijkt. Daarnaast maakten we afspraken voor het registreren van series en delen, en organiseerden we opschoonacties.

## Stages, studentenjobs

In het kader van de jaarlijkse samenwerking met de restauratieopleiding van ENSAV/La Cambre onderzoeken de studenten van de ULB-opleiding kunstgeschiedenis ook de kunstwerken die in behandeling zijn. In 2021 konden ze een marmeren ensemble uit het depot identificeren als een kunstwerk uit de abdij van Averbode van de barokke beeldhouwer Hubrecht van den Eynde. Het object had geen nummer, en er was vooraf niets over bekend.

### 1. Stages

Tess Hoffmann, studente UA, opleiding Conservatie-Restauratie, werkte een project uit rond het *waarden van de meubelcollectie*, in het bijzonder het participatief waarden. Een zeer nuttige bijdrage tot de herbestemming van een deel van de meubelcollectie.

Astrid Schriers, studente UA, opleiding Conservatie-Restauratie, werkte mee aan de opbouw van de tentoonstelling 'Verbeelding van het universum'. Daarnaast heeft Astrid literatuuronderzoek gedaan naar de reiniging en consolidatie van gipsen en beelden, met het oog op de behandeling van het lapidarium op de zolder van het stadhuis. Tevens heeft Astrid voorbereidend onderzoek uitgevoerd naar de CO2-uitstoot van de aankomende tentoonstelling 'Albast'. Astrid heeft ook meegeholpen met algemene depottaken zoals registratie, fotografie, herverpakken en oppervlakte-reiniging van objecten.

Britt Lepage, studente Vrije Universiteit Brussel, opleiding Kunstwetenschappen en Archeologie, maakte tijdens haar stage kennis met enkele aspecten van collectieregistratie en -beheer. Haar hoofdopdracht was het fotograferen en zuurvrij herverpakken van kleine schilderijtjes op papier en paneel, en het daarmee gepaarde gaande standplaats- en beeldbeheer. Daarnaast werkte zij mee aan de registratie en koppeling met objecten van archivalia uit het ARDS-documentatiecentrum in de collectiedatabank. Britt bood ook ondersteuning aan lopende projecten via fotografie en beeldbewerking (Boek/Delen, Erfgoeddag, noodhulp musea Verviers).

Laurens Wouters, graduaat Informatiebeheer (archieef en bibliotheek) aan de Erasmushogeschool - campus Heverlee, deed een algemene kennismakingsstage in de museumbibliotheek, het instellingsarchieef en documentatiecentrum van M. Hij ondersteunde onder meer een

uitgebreide externe vraag over veilingcatalogi, registreerde dubbels uit het bibliotheekfonds en maakte een eerste ontwerp van een checklist voor inkomende objecten. Wegens coronamaatregelen heeft Laurens ongeveer een derde van zijn registratieopdrachten thuis uitgevoerd.



M Leuven, foto: Sanne Delcroix

### 2. Jobstudenten

Kaatje Cools, studente Kunstwetenschappen UGent, verrichtte als jobstudent onderzoekswerk voor het prentenkabinet. Doel was de onbekende prenten en tekeningen registreren die deel uitmaakten van het project 'Druk! Werk!'

Rabab Hammoudi, studente Conservatie-Restauratie, werkte als jobstudent mee aan het onderhoud van de collectie op zaal en in de Sint-Pieterskerk. Ze nam ook enkele depottaken voor haar rekening.

Stien Callens, laatstejaarsstudente middelbare school, werkte mee aan de opschooning van het documentatiecentrum en de bibliotheekregistratie. Ze nam ook enkele depottaken voor haar rekening.

# 3.5 PUBLICATIES EN EDITIES

## Publicaties

Stafmedewerkers van M realiseerden of werkten mee aan volgende publieksgerichte of wetenschappelijke publicaties:

- Peter Carpreau, 'Het besloten hofje met de Heilige Elisabeth, Ursula en Catharina', in: Maartje Beeckman en Rosalie Van Gulick (ed.), *Codart Canon, 100 Meesterwerken Nederlandse en Vlaamse Kunst 1350-1750*, Tielt 2021, pp. 66-67.
- Marjan Debaene, 'Deux sculptures de l'Hôtel de Ville de Louvain (vers 1450)', in: Philippe George (ed.), *Quand flamboyait la Toison d'Or. Le Bon, Le Téméraire, Le Chancelier*, tent.cat., Luxemburg-Beaune 2021, pp. 152-154.
- Marjan Debaene, 'La sainte Trinité à la collégiale Saint Pierre de Louvain', in: Philippe George (ed.), *Quand flamboyait la Toison d'Or. Le Bon, Le Téméraire, Le Chancelier*, tent.cat., Luxemburg-Beaune 2021, pp. 212-215.
- Marjan Debaene, 'Het Sint-Jorisretabel', in: Maartje Beeckman en Rosalie Van Gulick (ed.), *Codart Canon, 100 Meesterwerken Nederlandse en Vlaamse Kunst 1350-1750*, Tielt 2021, pp. 54-55.
- Marjan Debaene, 'Tussen hemel en aarde. Een historiek van de Sint-Pieterskerk als museale ruimte', in: *M&L. Monumenten, Landschappen en Archeologie*, jaargang 40 (nr. 5), sept-okt 2021, p. 66-73

- Marjan Debaene, 'Schatkamer tussen hemel en aarde', in: Brecht Dewilde, Gilbert Huybens & David Mellaerts (red.), *De Sint-Pieterskerk te Leuven: Architectuur en Patrimonium*, (Memorabilia Lovaniensia), Leuven (Peeters): ter perse [uitgave uitgesteld naar 2022]
- Ko Goubert, 'De monnik en de kroonprins. Profane projecten van kerkelijk ontwerper Dom Martin tijdens het interbellum', in: *Tijdschrift voor Interieurgeschiedenis en Design*, vol. 43, 2021, p. 65-83.
- Ko Goubert, 'Een schat aan verhalen: vijf eeuwen edelsmeedkunst in de Sint-Pieterskerk (ca. 1440-1950)', in: Brecht Dewilde, Gilbert Huybens & David Mellaerts (red.), *De Sint-Pieterskerk te Leuven: Architectuur en Patrimonium*, (Memorabilia Lovaniensia), Leuven (Peeters): ter perse [uitgave uitgesteld naar 2022]

Rond het thema beeldgeletterdheid verscheen in 2021 het artikel 'Conversations on Visual Literacy, Resonance, and a Found Cat', Tedi E. Asher; Peter Carpreau; Lode Vermeersch; Ernst Wagner, in *The Literacy, Preliteracy and Education Journal*. Daarnaast werd ook het artikel 'Towards a Visual Museum' van Peter Carpreau aanvaard voor de bundel *The Future of Museums* van V&R unipress Publishers.



Orla Barry, Year X, 1991, 2004, 2020, Cera-collectie bij M Leuven - © de kunstenaar, foto: Miles Fischler

## Blogposts

Sinds de tijdelijke sluiting van de musea in 2020 wegens de covidpandemie zet de Vlaamse Kunstcollectie wekelijks kunstwerken van partnermusea in de kijker, eerst op de blog 'Museum Dicht, Collectie Open' (<https://museumdichtcollectieopen.art/>), en nadien als wekelijks 'Kunstwerk in focus' op de nieuwe VKC-website. Collectiemedewerkers van M redigeerden volgende bijdragen:

- 'De heilige Veronica', Leuven, ca. 1500, muurschildering (tempera op leem), 5.01.2021: <https://museumdichtcollectieopen.art/2021/01/05/deheiligeveronocaleuven/>
- Dieric Bouts, 'Triptiek met de Marteling van de Heilige Erasmus', circa 1460-1464, 29.01.2021: <https://museumdichtcollectieopen.art/2021/01/29/dieric-bouts-triptiek-met-de-marteling-van-de-heilige-erasmus-circa-1460-1464-m-leuven-sint-pieterskerk/>
- Toegeschreven aan Adriaen Collaert, naar ontwerp van Jan Snellinck (I) (toegeschreven aan), 'Scènes uit de Openbaring van Johannes op Patmos (9, 10, 11 en 12)', 1585, 19.02.2021: <https://museumdichtcollectieopen.art/2021/02/19/adriaencollaert/>
- Onbekende meester & Lucas I Floquet naar Dieric Bouts, Twee Johannesschotels, Brabant/Antwerpen, circa 1500/circa 1600-1625, 12.03.2021: <https://museumdichtcollectieopen.art/2021/03/12/johannesschotels/>
- Pierre Festraets, Pronkbeker van Edward Van Even, 1878, 2.04.2021: <https://museumdichtcollectieopen.art/2021/04/02/festraets/>
- 'The Constant Glitch' – Kunst in tijden van crisis, Collectie Cera & M Leuven, 23.04.2021: <https://museumdichtcollectieopen.art/2021/04/23/the-constant-glitch/>
- 'Druk! Werk!' Prenten en tekeningen in de collectie van M Leuven, 13.05.2021: <https://museumdichtcollectieopen.art/2021/05/13/drukwerkmlouven/>

## Edities

- Vincent Geyskens, 'Ik, Tiresias', 2021, collage op karton. Oplage van 10 unieke collages.

- Antependium Sint-Pietersgasthuis, tweede helft 16e eeuw, 4.06.2021: <https://museumdichtcollectieopen.art/2021/06/04/antependium/>
- Vincent Geyskens, Kaderreeksen, 29.06.2021: <https://museumdichtcollectieopen.art/2021/06/29/vincent-geyskens-kaderreeksen/>
- Wolfgang de Smet (?), 'De Meesters van de Broederschap van het Sacrament van Mirakel van Leuven', 1639, 23.07.2021: <https://museumdichtcollectieopen.art/2021/07/23/sacramentmirakelleuven/>
- Hendrik Roesen, Twee ruitersfragmenten van een calvariescene uit een passieretabel, ca. 1500, Collectie Vlaamse Gemeenschap, 17.08.2021: <https://museumdichtcollectieopen.art/2021/08/17/hendrikroesen/>
- 'De Legende van de Heilige Kwinten', Zuidelijke Nederlanden, 1537, 5.10.2021: <https://museumdichtcollectieopen.art/2021/10/05/legendeheiligekwinten/>
- Sedes Sapientiae-beelden in Leuven, gepolychromeerd hout, 11e-15e eeuw, 29.10.2021: <https://vlaamsekunstcollectie.be/nieuws/sedes-sapientiae>
- De Goede, de Stoute en de Kanselier: Leuvense meesterwerken uit Bourgondische context op reis, circa 1450, 23.11.2021: <https://vlaamsekunstcollectie.be/nieuws/de-goede-de-stoute-en-de-kanselier-leuvense-meesterwerken-uit-bourgondische-context-op-reis-circa-1450-collectie-m-leuven-en-sint-pieterskerk>
- Orla Barry, 'Year X', Cera-collectie, 17.12.2021: <https://vlaamsekunstcollectie.be/nieuws/orla-barry-year-x-cera-collectie-bij-m-leuven>



## 3.6 SAMENWERKINGEN

### 'Druk! Werk!', De grafische collecties van M Leuven ontsloten

Het prentenkabinet van M bevat zo'n 25.000 prenten en tekeningen. Tijdens een grootschalig conservatieproject tussen 2016 en 2018 bleken meer dan 5.000 prenten nog ongeregistreerd te zijn. Met 'Druk! Werk!' registreerde en ontsloot M die verborgen schat aan beelden en verhalen. Dat deden we niet alleen, maar samen met een geëngageerde en ervaren vrijwilligersgemeenschap. Het project 'Druk! Werk!' kon rekenen op subsidies van de Vlaamse Gemeenschap via de subsidie-lijn 'Inhaalbeweging Digitale Collectieregistratie'. Het project startte in 2020 en liep door tot oktober 2021. Het registratiewerk werd deels uitgevoerd in de museumzalen, zodat het publiek een inkijk kreeg in de werking van het museum



Studiedag Druk! Aan het Werk!  
© M Leuven, 2021, foto: Lien Wevers

### Boek/Delen. Registratie, digitalisering en ontsluiting van de gebonden grafiekcollectie van M Leuven

Het project Boek/Delen bestaat erin dat M voor het eerst zijn collectie gebonden grafiek (oude drukken, handschriften en prentenalbums) registreert, digitaliseert en ontsluit. We volgen daarvoor een duurzaam protocol, dat wordt opgesteld in samenwerking met Vlaamse en Nederlandse projectpartners. De realisatie van dit complexe traject in het collectiebeheersysteem Axiell Collections en het ter beschikking stellen van datasets als open data maken van dit project een referentie voor breder gebruik in de sector. Boek/Delen bestaat uit drie fases en loopt van 01.01.2021 tot 31.12.2023. De Vlaamse Gemeenschap zorgt voor subsidies in het

kader van de subsidielijn 'Inhaalbeweging Digitale Collectieregistratie' (75.000 euro per jaar). Bij de aanvang van het project hebben we een collegagroep en een werkgroep Digitaliseren opgericht met partners Musea Brugge en Hof van Busleyden. We bespreken er projecten rond gebonden grafiek en casestudies rond schetsboeken, verzameralbums, prentenreeksen en oude drukken.

M heeft zich aangesloten bij de Prentenkabinettenbijeenkomst. Die werd achtereenvolgens georganiseerd door Museum Plantin-Moretus (22/01/2021) en Musea Brugge (23/09/2021). We overlegden er over gedeelde problematieken van prentenkabinetten.

M werkt daarnaast samen met Vlaamse Erfgoedbibliotheken, specifiek met STCV (Short Title Catalogue Vlaanderen) rond registratie en informatiewisseling van oude drukken en met MMFC (Medieval Manuscripts in Flemish Collections) voor de registratie van de middeleeuwse handschriften, uitwisseling van informatie en participatie in de collegagroep handschriften.

### Cera

M zette de samenwerking met Cera voort. In 2021 hebben we de volledige Cera-collectie getaxeerd. Verder verzorgden we inhoudelijk advies en input voor het Cera Art E-zine – een in 2021 gelanceerde online nieuwsbrief, vooral gericht op de vennoten van Cera. We hebben ook het actieplan voor de komende twee jaar afgerond.

### BCCA

We namen opnieuw deel aan de bijeenkomsten van het in 2020 opgerichte netwerk Belgian Corporate Collections of (Contemporary) Art. Die zijn toegespitst op collectiewerking rond hedendaagse kunst

## 3.7 VERWERVINGEN

### Schenken

- Liturgisch zilverwerk en accessoires priester Jan De Kolver (1922–2014): Jean Ausloos, kelkensemble, Jean Ausloos, (verguld) zilver en ivoor, voor 1942; oliedoozjes, Devroye Frères, zilver, ca. 1945
- Constantin Meunier, Zelfportret, brons 19e eeuw
- Onbekend, Memento Mori, hout, 19e eeuw
- Joost Laroy, Model Maria, koper, 20e eeuw

### Aankopen

Jaarlijks stelt de stad Leuven een aankoopbudget ter beschikking om de museale collectie van de stad te versterken en uit te breiden. In 2021 schafte M deze kunstwerken aan:

- Nicolaas De Bruyn of Jan II Borman, Koorbankfragment, Brabant, eik, ca. 1450-1500
- Hendrik Roesen of Jan I Borman, 'Heilige Arnoldus van Metz', Leuven, eik, ca. 1500
- Nicolas Vander Veken, 'Maria met Kind', Mechelen, buxus, ca. 1650
- Atelier Goyers, Bozzetto-ontwerp voor het beeld van J.B. Staes, terracotta, 19e eeuw
- Constantin Meunier, 'De Schovenbinder', brons, ca. 1892
- Constantin Meunier, 'L'industrie', gips, ca. 1896

Jaarlijks adviseert M Cera bij de aankoop van nieuw werk voor haar kunstcollectie. In 2021 werd die uitgebreid met de volgende kunstwerken:

- Vincent Geyskens, 'Ik, Tiresias', 2021, lithografie
- Anne Daems, 'Stoel Serrurier-Bovy bedekt met kledingstukken 3', 2019, tekening
- Anne Daems, 'Stoel Serrurier-Bovy bedekt met kledingstukken 6', 2019, tekening
- Anne Daems, 'Stoel Serrurier-Bovy bedekt met kledingstukken 8', 2019, tekening
- Anne Daems, 'Stoel Serrurier-Bovy bedekt met kledingstukken 14', 2019, tekening
- Marie Zolamian, zonder titel, 2019, schilderij
- Marie Zolamian, zonder titel, 2019, schilderij
- Marie Zolamian, 'Sophisme', 2018, schilderij



'Ik, Tiresias', Vincent Geyskens, 2021, Cera-collectie  
© de kunstenaar, foto: Lieven Herremans



'L'industrie', Constantin Meunier, 1896  
© M Leuven, foto : Cedric Verhelst

## 3.8 DEPOTBEHEER

De depotbeheerder wordt ondersteund door een technisch medewerker. Waar nodig en/of mogelijk doet M een beroep op vrijwilligers, stagiairs en jobstudenten voor de ondersteuning van deze kerntaak. Stageprojecten collectieregistratie bevatten doorgaans een component depotwerking en/of -behoud en -beheer. Sinds de tijdelijke sluiting in 2017 helpen de publieksbegeleiders één keer per maand met het depotbeheer. Het geeft hun de kans meer voeling te krijgen met de collectie. In 2020 werd die manier van werken on hold gezet vanwege de lockdowns en de drukke tentoonstellingsagenda. De normale manier van werken kwam pas weer op gang in het najaar van 2021.

Ook in 2021 zetten we in op een betere organisatie van het depot om tot een meer efficiënte en doeltreffende werking te komen. We besteedden ook veel aandacht aan standplaatscontroles en integrated pest management. We trachtten zo min mogelijk in het depot te werken, om schade door licht en stof te verminderen.

### Inventarisatie, reorganisatie en betere bewaring

In 2018 gingen we van start met de registratie van onbekende fragmenten. In 2021 zetten we dat project voort met onbekende objecten die nog geen inventarisnummer hadden. Ze kregen een nummer en werden gefotografeerd. We noteerden ook hun afmetingen, maakten een beknopte beschrijving en deden een conditiecheck. We registreerden 436 objecten, en daarnaast ook een aantal oude schoolplaten.

Ondanks de installatie van nieuwe schilderijrekken in het meubeldepot bleek er nog steeds niet genoeg ruimte te zijn voor alle objecten. In 2020 hebben we een tijdelijke opslagruimte in de museumzalen gecreëerd. Met behulp van roosters en oude rekken hebben we die ruimte in 2021 verder ingericht. Ze wordt gebruikt voor langdurige opslag en om bruiklenen of kisten tijdelijk te bewaren in het kader van tentoonstellingen.

### Medewerking aan een gemeenschappelijke depotwerking in het kader van het Erfgoedlabo Leuven

De depotnood in M is zeer hoog. Daarom is de ontwikkeling van een gemeenschappelijk erfgoeddepot in samenwerking met de andere erfgoedspelers in de stad een absolute prioriteit. In 2021 gebeurden er enkele fundamentele veranderingen in de ontwikkeling van een nieuw erfgoeddepot. Er komt in Leuven een nieuw wetenschapspark, waar een erfgoeddepot aangelegd zou kunnen worden tegen een lagere kostprijs. Dat zou over vijf à tien jaar kunnen gebeuren. Maar niets is al definitief, de ontwikkelingen moeten de volgende jaren op de voet worden gevolgd.

### Voortzetten van waarderings- en herbestemmingsprojecten

In het kader van de werkgroep collectiebeleid van het Leuvense Erfgoedlabo is een gezamenlijk waarderingstraject opgestart rond onderwijserfgoed in Leuvense collecties (voor de M-collectie schoolplaten en wetenschappelijke instrumenten). M maakt sinds 2020 ook deel uit van de nieuwe collegagroep van Faro rond herbestemming.

### Jaarlijkse updates van het calamiteitenplan

In 2021 werkten we aan het updaten van het calamiteitenplan van M en maakten we een nieuw calamiteitenplan op voor de heropende Sint-Pieterskerk.

### Boek/Delen

Een van de kerndoelstellingen van het project Boek/Delen is dat we de werken op de best mogelijke manier herverpakken en een standplaats geven, gelet op een optimaal gebruik van de ruimte in het Prentenkabinet. Daarom hebben we

werkbezoeken georganiseerd naar onder meer de Boekentoren in Gent, en naar Jansen-Wijsmuller & Beuns in Wormer (NL) om de aanschaf van de inpakmaterialen voor te bereiden. In 2020 hadden we al een werkbezoek gebracht aan de Erfgoedbibliotheek Hasselt.

Uiteindelijk hebben we gekozen voor formaatstapeling (afhankelijk van de staat van het object) en zuurvrije verpakkingsmaterialen voor de oude drukken. Voor de handschriften en prentenalbums zullen we een combinatie van het nieuwe materiaal én materiaal op maat gebruiken. Het huidige materiaal recupereren we waar mogelijk, ofwel voor Boek/Delen zelf, ofwel voor andere doeleinden op de dienst Collecties.

### Depotbezoeken

M stelt jaarlijks infrastructuur ter beschikking voor lessen en depotbezoeken. Die vinden plaats in het kader van opleidingen, bijvoorbeeld Kunstwetenschappen aan de KU Leuven of de opleiding tot Erfgoedmedewerker bij CVO VOLT. Daarnaast wordt het depot ook opengesteld voor collega's uit de museumwereld, kunstenaars die een tentoonstellingsproject hebben in M en onderzoekers.

Begeleider	Datum	Kader bezoek	Aanwezig bij depotbezoek	Inhoud bezoek
Eveline De Wilde	3.02.2021	Hedendaagse kunst - Cera	2	Vincent Geyskens
Marjan Debaene/ Benedicte Dierickx	26.03.2021	BB - depot	5	Stadsdiensten voor extern depot
Benedicte Dierickx	22.04.2021	Meerdere categorieën	10	Depotbezoek deelnemers participatieproject 'De Tien'
Benedicte Dierickx	10.05.2021	Toegepaste kunsten	4	Lusters voor trouwzaal Kessel-Lo
Benedicte Dierickx	1.07.2021	BB - depot	1	Barbara Van den Abeele voor Erfgoedlabo
Benedicte Dierickx	18.11.2021	Meerdere categorieën	20+	ETWIE Asbestproject

# 3.9 DIGITALISERING COLLECTIE EN COLLECTIEREGISTRATIE

## Digitalisering collectie

M werkt verder aan de systematische digitalisering van de collectie in hoge resolutie. Voor de M-collectie werken we samen met beeldbank Art in Flanders (meemoo). De Cera-collectie en de lopende collectieregistratie nemen we zelf voor onze rekening. Met meemoo werken we ook verder aan de inzet van DAMS ResourceSpace voor duurzaam digitaal beeldbeheer, en de implementatie van PID's in de collectiedatabank. Zowel binnen DAMS als bij hergebruik van collectiebeelden documenteren we zoveel mogelijk de rechtenstatus en beeldlicenties.

In 2021 maakten we onze onlinecollectie ook klaar voor de nieuwe M-website (lancering vanaf zomer 2022). We legden ons toe op de doorstroom van collectiedata (migratie naar Axiell Collections 5.0; opschonen en verrijken data) en beelden (testcases DAMS ResourceSpace). Daarbij volgden we het advies en de langetermijndoelstellingen van onder meer meemoo en VKC.

## Collectieregistratie

De registratie en studie van de collectie is in handen van de (assistent-)collectieregistratoren, de Cera-collectiebeheerder, de depotbeheerder en de medewerker bibliotheek, archief en documentatie. M doet voor de ondersteuning van deze kerntaak een beroep op vrijwilligers en stagiairs. Zij werken onder begeleiding van medewerkers van de dienst Collecties volgens de interne registratiestandaarden. De vordering van en de procedures voor de collectieregistratie worden opgevolgd tijdens structurele overlegmomenten.

Wegens de migratie naar een nieuw CBS, beperkte fysieke toegang tot de collectie door covid-maatregelen, en de focus op het geautomatiseerde ontsluitingsproces verliep de collectieregistratie in een trager tempo dan gebruikelijk. In totaal konden we in 2022 ruim 9.217 objectfiches updaten. Ofwel werden ze inhoudelijk bijgewerkt, ofwel werd er beter beeldmateriaal aan toegevoegd. We maakten ook 364 nieuwe objectfiches, ofwel voor aanwinsten, ofwel voor de

lopende registratie van textiel en oude drukken/boekbanden (subsidieproject Boek/Delen). In 2021 werkten we verder aan de registratie van volgende deelcollecties: hedendaagse kunst, meubelen, numismatiek, onderwijsergoed en prentenkabinet. Daarnaast deden we ook updates waar dat nodig was voor beheer, behoud, documentatie en bruikleenadministratie.

M werkt doorlopend aan het verhogen van de kwaliteit en de uitwisselbaarheid van collectiedata op basis van PID's uit standaardthesauri AAT, RKD Artists, ULAN, VIAF en GeoNames. De collectiedatabank werd verrijkt met ruim 670 referentietermen (thesaurus en personen/instellingen) en ruim 3.900 nieuwe afbeeldingen. Ruim 1.600 referentietermen werden geüpdatet en/of verrijkt.

### 1. Meubelen

In 2022 moeten we twee externe locaties ontruimen waar een deel van de meubelcollectie van M bewaard wordt. Een deel van de meubels en objecten kunnen naar een nieuw aangekochte loods van stad Leuven. Om de verhuizing voor te bereiden hebben we een waarderingstraject versneld op gang getrokken. Doel is tot een juiste beslissing te komen over wat behouden blijft, wat herbestedemd kan worden of wat afgestoten mag worden. In het voorjaar heeft een stagiaire dat proces voorbereid. In het najaar hebben we het voortgezet en hebben we onder meer het advies van experts ingeroepen. Tijdens het waarderingstraject kwamen heel wat vragen naar boven, maar vonden we ook nieuwe info over de herkomst van objecten. In 2022 hopen we het waarderingstraject af te ronden, zodat we kunnen overgaan tot behandeling en verhuizing van de objecten.

### 2. Munten, penningen en medailles

Een vrijwilliger (expert-numismaat) werkt verder aan de fysieke objectnummering. In 2020 werd een eerste gedeelte van nog niet digitaal geregistreerde numismatiek in de collectiedatabank geïmporteerd. Eind 2021 bevatte de importlijst al 10.130 objectnummers. Digitalisatie maakt het mogelijk om het beheer te optimaliseren (standplaatsregistratie) en progressief materiaaltechnische objectdata aan te vullen. In 2021 zijn we ook begonnen de munten te fotograferen. We gebruiken daarvoor een opstelling die voor verschillende types en groottes van munten kan worden ingezet. In 2021 hebben we 6.620 foto's genomen van ongeveer 1.500 objecten. Een 1.200-tal objecten in de collectiedatabank zijn aangevuld met foto's.

### 3. Wetenschappelijke instrumenten

In 2021 hebben we een deelcollectie wetenschappelijke instrumenten geïnventariseerd. 436 objecten werden gefotografeerd, geregistreerd, gewogen en gemeten, en kregen een inventarisnummer en een standplaats. Stagiairs en jobstudenten werkten mee aan de registratie. Daarnaast voerde ETWIE een controle uit op asbest en nam het een aantal stalen af. Bij twijfel hebben we de objecten dubbel verpakt en gelabeld als asbestgevaarlijk. De resultaten van de staalnames zijn nog niet beschikbaar.

### 4. Schoolplaten

In 2021 hebben we met de hulp van stagiairs verder gewerkt aan de registratie van schoolplaten. 118 exemplaren werden geregistreerd en gefotografeerd. Daarnaast hebben we een waarderingstraject opgestart.

### 5. Prentenkabinet – 'Druk! Werk!'

Het prentenkabinet van M bevat zo'n 25.000 prenten en tekeningen. Tussen 2016 en 2018 vond een grootschalig conservatieproject plaats om deze collectie veilig te stellen. Daarbij bleken meer dan 5.000 prenten nog niet geregistreerd te zijn.

Tussen 2020 en 2021 registreerde M via het project 'Druk! Werk!' die verborgen schat aan beelden en verhalen. De 5.000 prenten werden verdeeld onder de collectieregistrator, een stagiair/jobstudent en een speciaal hiervoor aangenomen medewerker. We hanteerden rigoreus de internationaal geldende standaarden inzake registratie en terminologie. Daarnaast schoonde de projectmedewerker alvast de data op met het oog op de migratie van Excel naar Axiell Collections. Het geëngageerde en bedreven vrijwilligersteam sprong ook bij, maar kon vanwege de coronamaatregelen lange tijd niet aan de slag in M. Daardoor liep de registratie vertraging op. Op 31 oktober 2021, einddatum van het project, stonden de tellers als volgt:

- 3.362 objecten van een objecttitel voorzien (67,24% voltooid)
- 3.072 objecten van vervaardiger(s) voorzien (61,44% voltooid)
- 2.391 objecten van datering voorzien (47,82% voltooid)
- 1.965 objecten van technieken voorzien (39,30% voltooid)
- 2.788 objecten van materialen voorzien (55,76% voltooid)
- 3.112 objecten van afmetingen voorzien (62,24% voltooid)

In totaal kregen 3.525 objecten een inhoudelijke basisregistratie. 7.698 objecten kregen een standplaats. Eventuele oude objectnummers, veilingnummers en dergelijke registreerden we in het juiste veld. Dat gold ook voor eventuele documentatie en geraadpleegde bronnen (zoals informatie uit andere collectiedatabanken). De verwervingsinformatie werd nog niet toegevoegd.

## 3.10 COLLECTIEPRESENTATIES



Zaalzicht 'Alles voor de Vorm'  
© M Leuven, 2017, foto: Dirk Pauwels

### 'Alles voor de Vorm' 11.06.17 - 14.04.24

De tentoonstelling 'Alles voor de Vorm' kan je gaan bekijken in de voormalige praalvertrekken van het echtpaar Vanderkelen-Mertens. Ze ontvingen er gasten, hielden er feestjes, pakten er uit met hun weelde en curiositeiten – erg geschikte ruimtes dus om de woon- en leefcultuur van de burgerij te ontdekken. Hier werp je een blik op functies, materialen en technieken, en maak je de vergelijking tussen vroeger en nu. Hoe gebruikte je een molkenbeker? Waarvoor diende een samovar? Sinds wanneer eten we met een vork? En welke boodschappen kon je vertellen met een waaier?



Zaalzicht 'Bewogen'  
© M Leuven, 2020, foto: Miles Fischler

### 'Bewogen' 10.07.20 - 14.04.24

Tot niet zo lang geleden speelde in onze streken religie een belangrijke rol in het dagelijkse leven. Kerkelijke feestdagen en rituelen bepaalden de kalender en brachten gemeenschappen bij elkaar. Zowat iedereen nam eraan deel. Vandaag zijn we niet meer zo vertrouwd met die tradities. Maar veel van de objecten die er een centrale rol in speelden, zijn wel bewaard gebleven. Onder andere in de collectie van M.

Deze collectiepresentatie laat je kennismaken met vergeten gebruiken aan de hand van bijzondere religieuze objecten die bedoeld zijn om – letterlijk en figuurlijk – te bewegen. Je ziet er de uitgebreide garderobe en zilveren accessoires van een beeld dat werd rondgedragen in processies, maar ook een huisaltaar, kostbare reliekhouders en bijzondere cultusvoorwerpen.

Via persoonlijke getuigenissen en historisch beeldmateriaal brengt de presentatie oude rituelen weer tot leven. Tegelijk worden die historische tradities geconfronteerd met hedendaagse vormen van aanbidding en verering. De link met Leuven is nooit ver weg: de meeste objecten zijn afkomstig uit belangrijke Leuvense kerken en historische sites.



Zaalzicht 'Neem je Tijd'  
© M Leuven, 2020, foto: Miles Fischler

### 'Neem je Tijd' 10.07.20 - 14.04.24

Tijd is essentieel voor elk kunstwerk. Sommige werken vertellen een verhaal. Andere verwijzen naar het verglijden van de tijd. Ze nemen je mee terug in de tijd of veranderen als je de tijd neemt om ze vanuit een andere hoek te bekijken.

Op welke manieren geven kunstenaars tijd eigenlijk weer? Krijg je het hele verhaal in verschillende scènes te zien? Of suggereert één vluchtige momentopname de rest van het verhaal? En wat zegt het werk over hoe de kunstenaar zelf naar tijd kijkt?

En hoeveel tijd neem je om zelf naar een werk te kijken? Waarom blijf je bij het ene werk langer staan dan bij het andere?

Zowel oude als hedendaagse werken uit de collectie van M dagen je uit om stil te staan bij die vragen.



Zaalzicht 'Museum in Beweging'  
© M Leuven, 2021

### 'Museum in Beweging' 04.03.21 - 14.04.24

De collectie van M is voortdurend in beweging: elk jaar komen er unieke stukken bij, die een uitzonderlijk verhaal vertellen. In 'Museum in Beweging' krijgen een aantal van die nieuwe werken voor het eerst een plek in de museumzalen. Meteen ook hét moment om te ontdekken wat er allemaal achter de schermen van M gebeurt.

Ontdek exclusief een 'Mater Dolorosa', een langdurige bruikleen uit een privécollectie, toegeschreven aan het atelier van Albrecht Bouts. Het werk is te zien naast 'De Man van Smarten', toegeschreven aan het atelier van Dieric Bouts, Albrechts vader. De twee kunstwerken vormden vroeger mogelijk een tweeluik.

Daarnaast toont M ook nog een andere langdurige bruikleen uit privébezit: 'De Ontmoeting van Abraham en Melchisedek', ook van zoon Albrecht.

'Museum in Beweging' is – zoals de naam suggereert – voortdurend in beweging. Daarom tonen we ook de geschiedenis van M met een overzicht van de belangrijkste mijlpalen. Verder kan je je verdiepen in boeken over kunst en geschiedenis of kan je luisteren naar een interview over het samenkomen van oude en hedendaagse kunst in M.

### 'The Constant Glitch' 02.02.21 - 05.09.21

Zie 6.2 Tentoonstellingen Hedendaagse Kunst

### 'De Tien' 28.05.21 - 31.03.24

Zie 8.4 Participatieprojecten

### 'De Zeven Sacramenten' 10.07.20 - 31.01.22

Het doopsel, het vormsel, de biecht, de eucharistie, de priesterwijding, het huwelijk en de ziekenzalving: dat waren de belangrijkste rituelen in het leven van middeleeuwse katholieke gelovigen. Bij het toedienen van elk van die sacramenten horen rituele handelingen en bijpassende liturgische objecten. In deze focuskamer ontdek je een aantal zeldzame exemplaren, afkomstig uit belangrijke historische religieuze sites in Leuven, zoals de Sint-Michielskerk en de Sint-Jan-de-Doperkerk. Vandaag maken ze deel uit van de collectie van M.

Het centrale werk in deze presentatie is het topstuk 'Triptiek met de Zeven Sacramenten', een meesterwerk uit de middeleeuwse schilderkunst van Rogier van der Weyden (1399/1400-1464).

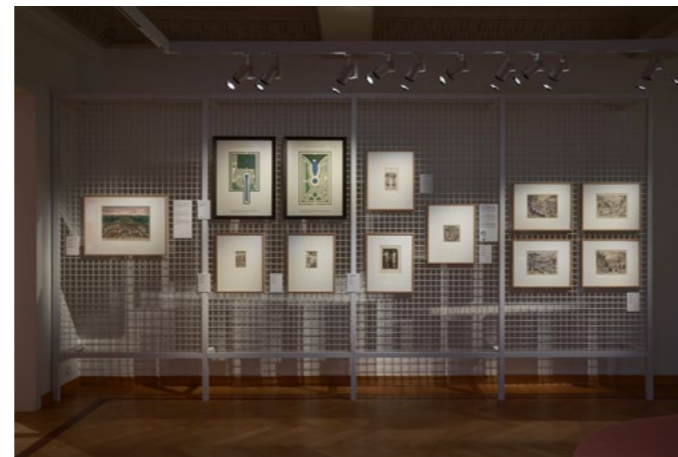


Zaalzicht 'De Zeven Sacramenten'  
© M Leuven, 2020, foto: Miles Fischler

### 'Druk! Werk!' 10.12.20 - 05.09.21

Het prentenkabinet van M bevat zo'n 25.000 prenten en tekeningen, bijna de helft van de collectie van M. Een ware schat aan beelden en verhalen, van de late middeleeuwen tot vandaag. Toch worden deze prenten en tekeningen zelden getoond. Werken op papier zijn namelijk erg fragiel en mogen nooit lang aan licht worden blootgesteld. Bovendien was het prentenkabinet na vele jaren toe aan een grondige facelift, die het behoud en het beheer van de collectie in lijn moest brengen met de hedendaagse standaarden en vereisten.

In deze collectiepresentatie ontdekt de bezoeker ook dat er druk wordt gewerkt achter de schermen van M. De afgelopen jaren kreeg de collectie prenten en tekeningen een stevige opfrisbeurt: de kunstwerken werden bestudeerd, er werden conservatie- en restauratiebehandelingen uitgevoerd, hun bewaring werd geoptimaliseerd.



Zaalzicht 'Druk!Werk!'  
© M Leuven, 2020, foto: Dirk Pauwels

Daarnaast werden de prenten en tekeningen gedigitaliseerd, zodat de collecties van M wereldwijd voor iedereen kunnen worden ontsloten. Dit werk gaat nog altijd verder.

25.000 prenten en tekeningen conserveren, registreren en digitaliseren doe je natuurlijk niet in een handomdraai. Gelukkig kan M rekenen op de inzet van een indrukwekkende ploeg vrijwilligers. Samen met de collectiemedewerkers van M hebben zij alle prenten en tekeningen onder handen genomen en volgens alle regels van de kunst bewaard, beschreven en gefotografeerd. Zonder hun tijd en inzet was dit project ondenkbaar. Hun werk vormt de rode draad door de tentoonstelling.

De taak van een museum is natuurlijk niet enkel om objecten te bewaren, maar ook om ze voor het publiek te ontsluiten. Nu het werk aan het prentenkabinet bijna is afgerond, is het dan ook de hoogste tijd voor M om uit te pakken met zijn collectie prenten en tekeningen. Samen met de curator maakten de vrijwilligers een persoonlijke selectie van de werken die hen het meest intrigeerden. Het resultaat is een tentoonstelling die driemaandelijks een nieuw gelaat toont.

## 3.11 SINT-PIETERS- KERK

### 'Tussen Hemel en Aarde. Beleef 'Het Laatste Avondmaal' van Bouts' doorlopend

Op 07.03.2020 werd de volledig vernieuwde en gerestaureerde Sint-Pieterskerk heropend voor het grote publiek. Onder de titel 'Tussen Hemel en Aarde. Beleef 'Het Laatste Avondmaal' van Bouts' realiseerde M een volledig nieuwe digitale beleving: bezoekers konden de tentoonstelling ontdekken via de HoloLens 2 van Microsoft, die extra lagen informatie aanbrengt op de kunstvoorwerpen. Daarnaast werd ook de scenografie in de Sint-Pieterskerk deels vernieuwd en up-to-date gebracht, en hebben we een vernieuwde wandelgids gemaakt.

# 4. M VERBREEDT DE PERSPEC- TIEVEN OP DE KUNSTGESCHIE- DENIS

M wil de perspectieven op de kunstgeschiedenis verbreden door wetenschappelijk onderzoek en museologische innovatie. Veel van onze presentatie- en onderzoeksprojecten werpen een nieuwe blik op ontwikkelingen in de kunstgeschiedenis. Vaak herwaarderen ze onderbelichte kunstwerken of kunstenaars. Tegelijk ontstaan steeds meer museale projecten vanuit een proces van co-creatie met kunstenaars en erfgoedgemeenschappen.

Onderzoek zit in het DNA van M als wetenschappelijke instelling, maar blijft niet beperkt tot de eigen kerncollectie. M wil ook een katalysator zijn voor diepgaand kunsthistorisch en museologisch onderzoek in een bredere, vernetwerkte context. Nieuwe kennis ontsluiten we via tentoonstellingen en publicaties, maar ook via lezingen, symposia, workshops en andere omkaderende activiteiten.

M positioneert zich daarnaast als expertisecentrum van laatmiddeleeuwse en renaissance-beeldhouwkunst; als organisator van internationale tentoonstellingen; als promotor van kunstenaars, waarbij we vaak de grenzen van de beeldende kunsten aftasten (denk maar aan het Playground-festival); als transhistorisch museum; en als trekker in het internationale onderzoek rond beeldgeletterdheid in een museale omgeving. M bouwt daarvoor relaties uit met musea, bruikleengevers, onderzoekers en kunstenaars in binnen- en buitenland.

## 4.1 INTERNATIONAAL ONDERZOEKSNETWERK ARDS

### Netwerk en bereik

In 2021 bleef het ARDS-netwerk (Association for Research and Documentation of medieval and renaissance Sculpture) bescheiden maar gestaag groeien. Het aantal adressen met de ARDS-netwerk-tag in Teamleader steeg van 253 naar 257. Drie keer per jaar verstuurt ARDS een nieuwsbrief met berichten uit het veld van de middeleeuwse beeldhouwkunst: in 2021 slonk het mailbestand lichtjes, van 892 naar 836 mailadressen. Er is ook een besloten LinkedIn-groep, die bestaat uit 82 leden. De ARDS-pagina op Twitter heeft 187 volgers (vrijwel stabiel), de ARDS-Facebookpagina heeft er 112 (+22 ten opzichte van vorig jaar). De in 2021 geïntroduceerde instagrampagina heeft al 140 volgers verzameld. De belangrijkste nationaliteiten in het ARDS-netwerk zijn nog steeds België, Duitsland, Spanje, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Nederland en de VS, maar het aantal Scandinavische participanten neemt duidelijk toe.

### Aankopen publicaties en ordening documentatie

Jaarlijks trekt M binnen het reguliere bibliotheekbudget een bescheiden som uit voor de aankoop van boeken en publicaties in verband met middeleeuwse beeldhouwkunst. We prospecteren ook actief om (kosteloos) boeken, documentatiefondsen en onderzoeksarchieven over het onderwerp te verwerven. In 2021 kreeg de bibliotheek 26 nieuwe aanwinsten die specifiek gerelateerd zijn aan beeldhouwkunst uit de middeleeuwen en de renaissance.

### Website

In november 2015 ontwikkelde M een online documentatiesite en startportaal voor onderzoekers naar middeleeuwse beeldhouwkunst: [www.ARDS.be](http://www.ARDS.be). Dat bevat links naar kanalen en actoren, en een ruime gespecialiseerde bibliografie. Sinds de lancering houden we ARDS.be actief up-to-date. De wetenschappelijke en tentoonstellingskalender bevat aankondigingen van evenementen, calls for papers en colloquia in binnen- en buitenland. In 2021 moesten er wegens Covid-19 opnieuw veel activiteiten worden geannuleerd of uitgesteld. Toch kwamen er 11 nieuwsitems online en klokte de kalender af op 203 events.

De masterbibliografie voor middeleeuwse beeldhouwkunst groeide in 2021 van 821 naar 838 publicaties. Ondertussen zijn al meer dan 497 publicaties gemarkeerd met het label 'available at ARDS-Library' – dat wil zeggen dat ze in M kunnen worden geraadpleegd. Ook voegen we systematisch coverbeelden en links toe aan de Worldcat-databank. De netwerkpagina's tellen momenteel 202 instellingen en/of projecten. De publicatie van het ARDS Journal for Medieval Sculpture werd ook in 2021 uitgesteld, hoofdzakelijk wegens een gebrek aan mensen en middelen. De focus lag in de plaats op de postprints van colloquia – daarover verderop meer.

Cijfers ARDS.be in 2021:

- 3.423 bezoekers (tegenover 2.739 in 2020)
- 11.897 pageviews (13.061 in 2020)
- 4.537 zoeksessies (3.906 in 2020)
- 86,3% van de gebruikers waren nieuwe bezoekers, 13,7% terugkerende (ongeveer gelijk aan 2020)
- De meeste bezoekers van de site komen uit:
  - Verenigde Staten (17,68%)
  - België (13,78%)
  - China (9,71%)
  - Frankrijk (6,40%)
  - Duitsland (5,09%)

→ Bijna 68% van de bezoekers bekijkt de website via een computer, van wie ongeveer 33% via een mobiel apparaat of tablet. De website is daarom sinds 2021 ook *responsive* gemaakt, wat het gebruikerscomfort van zulke mobiele bezoekers aanzienlijk verbeterde.

### Jaarlijks colloquium en events

Het 8ste jaarlijkse ARDS-colloquium, met als thema albast, moest wegens Covid worden uitgesteld tot januari 2022.

Het museum hield wel de nieuwe reeks ARDSx-ILLUMINARE boven de doopvont, georganiseerd binnen het Denkvoer-programma van M. Bedoeling is om twee keer per jaar toponderzoekers uit binnen-en buitenland naar M te halen voor een lezing over een specifiek onderwerp binnen de middeleeuwse beeldhouwkunst. De programma-tie gebeurt in samenwerking met Illuminare, het studiecentrum voor middeleeuwse kunst van de KU Leuven. Het doelpubliek is ruim: zowel studenten als M-bassadeurs en geïnteresseerde leken. De eerste lezing - door prof. Justin Kroesen, over retabelkunst in Europa - vond live plaats op 3 december.

### Postprints van colloquia

Het museum sloot een gentlemen's agreement met Brepols Publishers om de acta colloquia van elk ARDS-colloquium voortaan in samenwerking uit te geven. M ontfermt zich over de inhoud en de peer reviewing van de artikels; de uitgever neemt de productie van het boek op zich. De reeks trapt af met de 'Borman in context'-postprints (november 2019). De redactie vond plaats in 2021, het boek zal vermoedelijk in 2022 verschijnen.

### Publicatiereeks (en database) rond 'Early Netherlandish Sculpture'

Dit project werd wegens te hoge werkdruk voorlopig uitgesteld naar een latere datum.



Zaalzicht 'Skinscapes', Nefeli Papadimouli, 2021  
© M Leuven, foto: Dirk Pauwels

## 4.2 INTERNATIONAAL PLAYGROUND-FESTIVAL

Het jaarlijkse Playground-festival biedt een platform aan kunstenaars die zich niet aan één discipline binden, maar werken op het raakvlak tussen podium- en beeldende kunsten. Op dit unieke kunstenfestival versmelten performance, installatie, film, musical, choreografie en zelfs consultancy tot uitdagende producties die objecten en lichamen samenbrengen. Playground blijft een vrijplaats voor experiment. Kunstenaars zoeken nieuwe vormen en creëren beelden die reflecteren over kunst, de wereld en de mediativering van het leven. Vaak nieuw, altijd spannend.

Als festival voor live arts was Playground bijzonder blij opnieuw publiek te mogen ontvangen, na de annulering in 2020. Voor de 15e editie (11.11.2021 – 14.11.2021) werkten we samen met STUK. Het programma bestond uit enkele projecten die in 2020 nog geen publiek toonmoment hadden gekregen, samen met bestaande en nieuwe producties. Er was werk te zien van Antho-

ny van Gog, Helen Anna Flanagan en Marijke De Roover, burens, Violaine Lochu, Emilie Pitoiset, Alice Van der Wielen-Honinckx, Guy de Cointet, Alexis Gautier, Charlotte Bouckaert, Nina Glockner, Nefeli Papadimouli, Steffani Jemison, Anna Maria Maiolino, Tessa Mars, en Carolina Caycedo.



## 4.3 DENKVOER

M brengt mensen in contact met kunst en biedt leerrijke ervaringen aan. Dat doen we onder meer door verdiepende en omkaderende activiteiten te organiseren rond specifieke thema's en projecten. Die activiteiten bundelen we onder het label 'Denkvoer': een divers – en doorgaans gratis – aanbod van lezingen, lessen, debatten en ontmoetingen.

Het aanbod is in eerste instantie gericht op verdieping en speelt in op de verwachtingen van verschillende doelgroepen: van gerichte lessenreeksen voor een oningewijd publiek tot verdiepende filmprogramma's voor specialisten. We werken zoveel mogelijk samen met inhoudelijke partners: van structurele partnerschappen met collega's uit de Leuvense cultuursector tot projectmatige partnerschappen met internationale gespecialiseerde organisaties.

De pandemie zorgde ook in 2021 voor onzekerheden en annuleringen, maar tegelijk bracht ze de digitale content van M in een stroomversnelling. Zo breidden we ons aanbod uit met verdiepende online lezingen, rondleidingen en podcasts. In 2021 organiseerden we 15 Denkvoer-activiteiten of -reeksen, en lanceerden we een nieuwe podcast bij de tentoonstelling van Vincent Geyskens.

Sinds 2018 coördineert M ook het lezingenprogramma 'Let's Talk Leuven'. Samen met STUK, SLAC en Cas-co programmeren we ieder jaar een tiental lezingen waar de kunstenaar zelf het woord krijgt. De organisaties hanteren een gemeenschappelijke communicatie en stemmen hun programma op elkaar af. Zo bundelen ze de krachten om publiek en kunstenaar te verbinden.



Boekpresentatie Vincent Geyskens  
© MLeuven, 2021, foto: Diederik Craps



Studiedag Druk! Aan het Werk!  
© M Leuven, 2021, foto: Lien Wevers

### Denkvoer in M

Datum	Omschrijving	Type
25.02.2021 25.03.2021 18.05.2021 26.05.2021	'Blik achter de schermen: Vincent Geyskens'	Reeks voor M-community met online presentaties en bezoek aan de tentoonstelling
11.03.2021	'De restauratie van het praalgraf van Hendrik I' door Linda Temminck	Online lezing
18.03.2021	'Guy Mees – Duik in de collectie' door Eveline De Wilde en Philip Van den Bossche	Online lezing
8.04.2021	'Over het zachte en productieve museum' – een gesprek met Adam Caruso en Freck Persyn	Online lezing
29.04.2021	'Isala en Louise door Eline Sciot & Interbellumbondgenoten zonder grenzen' door Ko Goubert	Lezingen in het kader van 'Meer Man Mag'
29.04.2021	'De museumcollectie en de vrouwelijke blik' door Peter Carpreau en Petra Van Brabant	Workshop Beeldgeletterdheid
6.05.2021	'Een blik achter de schermen van het prentenkabinet' door Jochen Suy	Online lezing
28.05.2021	'Over Vincent Geyskens' met Lisa Vlaemminck, Johan Pas, Simon Delobel, Dominic Van den Boogerd en Marc Kregting	Podcastreeks
17.06.2021	'Ontdekkingen in het prentenkabinet' door Elisabeth Bracke	Online lezing
24.06.2021	Vincent Geyskens, Eva Wittocx, Dominic Van den Boogerd	Boekpresentatie
2.09.2021	'Soms hebben wij woorden' door Vincent Geyskens, Veva Leye en Gerard Herman	Film en literaire avond
3.09.2021	'Druk! Aan het werk!'	Studiedag
28.10.2021	ICOM CECA-conferentie 2021	Congres
4.11.2021	'Eeuwige verwondering' door Jan Van der Stock	Lezing
18.11.2021	'De markiezijn en de filosoof. Het universum als theater' door Geert Van Paemel	Lezing
3.12.2021	'Een perifere aangelegenheid. Middeleeuwse altaarstukken uit de Lage Landen' door Justin E A Kroesen	Lezing

## Let's Talk Leuven

Datum	Kunstenaar	Locatie
18.02.2021	Angela Washko	Online
11.03.2021	Darwin T. Cabrera	Online
1.04.2021	Pierre Coric	Online
06.05.2021	Denitsa Todorova	Online
27.05.2021	Katrien Kolenberg	Online
14.06.2021	Anouk De Clercq	STUK
16.09.2021	Helen Cammock	Online
14.10.2021	Yannick Ganseman	M Leuven
10.11.2021	Peter Morrens	SLAC
25.11.2021	Koen Kloosterhuis	maakleerplek
6.12.2021	Els Van Riel	SLAC



Zaalzicht 'Neem je Tijd'  
© M Leuven, 2020, foto: Miles Fischler

# 4.4 M ALS TRANSHIS- TORISCH MUSEUM

M wil bijdragen aan de ontwikkeling van het kunst-discours door kunst uit verschillende periodes samen te brengen – dat noemen we transhistoriciteit. M heeft daar sinds 2015 onderzoek en symposia rond ontwikkeld, samen met het Frans Hals Museum in Haarlem.

In 2021 hebben we geen puur theoretisch onderzoek naar transhistoriciteit verricht. Wel hebben we de methodologie meegenomen in het project rond de albasttentoonstelling in 2022 en de Bouts-tentoonstelling in 2023.

M laat ieder jaar ook een hedendaagse kunstenaar een project ontwikkelen in of met onze historische collectie. In 2021 werkte Vincent Geyskens in zijn tentoonstelling met een reeks werken van Alfred Delaunois (1877-1941) uit M.

In de collectiepresentaties, die M sinds 2017 regelmatig wisselt, gaan werken uit diverse periodes met elkaar in dialoog. Ook in 2021 toonden we weer verschillende transhistorische opstellingen, zoals 'Neem je Tijd' en 'De Tien'.

Om de twee jaar organiseert M een open call: een oproep aan beeldend kunstenaars om werk voor te leggen, waaruit dan een selectie wordt gemaakt. De nieuwe editie van Open M, zoals het project heet, staat in het teken van transhistoriciteit. M wil kunstenaars inspireren om transhistorisch te denken: om te reageren op bestaande kunstwerken, om in dialoog te treden met kunstenaars die hen prikkelen, en om kunsthistorische tradities en media uit te dagen. Omdat transhistoriciteit voor veel kunstenaars geen bekend begrip is, organiseerden we er een online talk over. Peter Carpreau, afdelingshoofd Oude Kunst in M en Melanie Bühler, curator Open M en conservator Hedendaagse Kunst in het Frans Hals Museum, gingen aan de hand van praktische voorbeelden dieper in op transhistoriciteit in de kunst. Achteraf beantwoordden ze de vragen van de ruim 80 deelnemers. De lezing werd goed ontvaard: de deelnemers gaven aan dat ze na de talk met meer kennis aan de slag konden gaan met de open call.

# 5. KUNSTENAARS- WERKING: HOE M KUNSTENAARS ONDERSTEUNT



Alexis Gautier © M Leuven, 2021, foto: Miles Fischler

M beschouwt het als een van zijn kerntaken om een betekenisvolle rol te spelen in de loopbaan van kunstenaars – of die nu opkomend of gevestigd zijn, Belgisch of internationaal. We willen hen begeleiden in de uitbouw van hun oeuvre en in de professionalisering van hun praktijk. Op die manier is M een plek waar ontwikkeling, productie en presentatie continu in interactie gaan.

M wil kunstenaars helpen nieuwe sporen te verkennen en ze de kans geven nieuw werk technisch en financieel te realiseren. Voor elke creatie en tentoonstelling kunnen ze een beroep doen op experts en professionals in technieken, materialen of processen. Als ze nieuwe plannen hebben, gaan we bijvoorbeeld na of die technisch haalbaar zijn. Zo helpen we hun denkproces in nieuwe richtingen te sturen. Op die manier pakten we het ook in 2021 aan, voor de tentoonstellingen van Thomas Demand, Vincent Geyskens, Alexis Gautier, Ericka Beckman en Richard Long. Telkens zetten we in op een nieuwe inhoudelijke benadering van hun werk, de productie van nieuw werk, nieuwe in-situ installaties en publicaties.

Sinds de start van M in 2009 krijgt iedere kunstenaar voor de realisatie van zijn of haar tentoonstelling een honorarium. Uiteraard zijn we dat in 2021 blijven doen. Tegelijk hebben we, in het dossier voor de nieuwe beleidsperiode binnen het Kunstendecreet, de wens uitgesproken om kunstenaars een hoger honorarium te kunnen geven.

M wil een breder publiek informeren en sensibiliseren over recente evoluties in de hedendaagse beeldende kunst. Dat doen we door naast de tentoonstellingen publieke momenten te organiseren waar de kunstenaar een actieve rol kan opnemen. Denk maar aan (online) lezingen en talks, ontmoetingen, publieke gesprekken, performances, podcasts... Dat deden we in 2021 onder meer bij Thomas Demand, Ericka Beckman, Alexis Gautier en Vincent Geyskens.



Jivan van der Ende  
© M Leuven, 2021, foto: Miles Fischler

## 5.1 M-RESIDENTIE

M beschikt over een eigen atelierruimte binnen de gebouwen van de Leuvense residentieplek Cas-co, waarmee we een partnerschap hebben. In 2021 nodigden we daar drie kunstenaars uit. Yannick Ganseman en Jivan van der Ende (intussen resident in Hisk) verbleven er elk drie maanden, en ter ondersteuning van een nieuwe productie binnen het Playground-festival nodigden we er ook Alice Van der Wielen-Honinckx uit. Tijdens zo'n residentie staan onderzoek, ontmoetingen en dialoog centraal. We ondersteunen de kunstenaar bij het ontwikkelen van een persoonlijke artistieke taal en het opbouwen van een netwerk. Zo willen we hem of haar helpen de weg te vinden binnen de kunstwereld.

Via hun residentie bij M kwamen de kunstenaars in contact met binnen- en buitenlandse programmatoren, zoals Helena Kritis, Vanessa Morisset en Patrice Joly. Aan de residentie werd voor het eerst ook een publiek toonmoment in M gekoppeld. Yannick Ganseman toonde daar nieuwe werken die hij maakte tijdens de residentie, in combinatie met ouder werk; Jivan van der Ende toonde een nieuwe performance, samen met haar onderzoeksmateriaal. De toonmomenten werden positief onthaald en leidden voor de beide kunstenaars tot nieuwe uitnodigingen. Yannick Ganseman kreeg bovendien een review in het Franse vakblad *Zéro Deux*. Samen met UFO, Netwerk voor Vlaamse en Brusselse atelierorganisaties en Kunstenpunt werkte M aan een netwerkdag waar kunstenaars, curatoren en cultuurmedewerkers elkaar kunnen ontmoeten. Die werd vanwege de verstrengde coronamaatregelen echter uitgesteld naar maart 2022.



Atelierzicht Yannick Ganseman  
© M Leuven, 2021, foto : Matthijs van der Burgt

## 5.2 REGIONALE VERANKERING

M ziet het als een kerntaak om bij te dragen aan de ontwikkeling van het regionale kunstenveld. In 2021 stelden we onze expertise en middelen ter beschikking van onze partnerorganisaties (3OCC, Kunst in Huis, SLAC, Expo Leuven, Cas-co) en van individuele kunstenaars. Samen met Cas-co en de stedelijke jeugddienst MijnLeuven organiseerde M de Dag van het Jong Kunstgeweld, waar kunstenaars feedback kregen van experts. Daarnaast zat M in de jury van Expo Leuven, het stedelijke tentoonstellingsplatform voor lokale kunstenaars, en begeleidden we hen intensief naar een presentatie in de groepsshow 'Our Startling Universe'. Tot slot

hadden we ook zitting in verschillende regionale jury's en selectiecommissies. In 2021 lanceerden we de oproep voor de nieuwe editie van Open M, het tweejaarlijkse tentoonstellingsformat voor regionale kunstenaars. De selectie en presentatie van de werken zal gebeuren door de Zwitserse curator Melanie Bühler; het resultaat zal te zien zijn in 2022.

Sinds 2018 coördineert M het lezingenprogramma 'Let's Talk Leuven'. Daarover lees je meer in hoofdstuk 4.3.

# 6. M STAAT VOOR ARTISTIEKE ONTDEKKING

M brengt bezoekers in aanraking met oude én hedendaagse kunst. Als erfgoedinstelling en kunstenplatform toont het die zowel autonoom als in dialoog met mekaar.

Kunsthistorische tentoonstellingen vertrekken vaak vanuit de collectie, en brengen **onderbelichte kunstenaars of oeuvres** onder de aandacht. M gaat daarnaast ook samenwerkingen aan om tentoonstellingen op te zetten over belangrijke thema's uit de kunstgeschiedenis.

Jaarlijks brengt M verschillende tentoonstellingen met **opkomende en gevestigde kunstenaars** die reflecteren over de wereld van vandaag. De focus ligt op het tonen van bestaande werken én het creëren van nieuw werk. Elke tentoonstelling in M is **maatwerk** en ontstaat uit een dialoog tussen kunstenaar en museum. We hebben zowel aandacht voor het lokale, het regionale als het internationale niveau.

09.10.20 - 18.04.21	Thomas Demand. 'HOUSE OF CARD'
09.10.20 - 18.04.21	Ericka Beckman. 'Fair Game'
02.04.21 - 05.09.21	'The Constant Glitch'
27.05.21 - 05.09.21	Vincent Geyskens
17.09.21 - 20.03.22	Alexis Gautier. 'L'Heure de la Soupe'
22.10.21 - 16.01.22	'Verbeelding van het universum'
22.10.21 - 20.03.22	Richard Long



Zaalzicht 'Verbeelding van het universum'  
© M Leuven, 2021, foto: Dirk Pauwels

## 6.1 TENTOONSTELLINGEN OUDE KUNST

### 'Verbeelding van het universum' 22.10.21 - 16.01.22

In het kader van het Leuvense stadsfestival KNAL! vond in M 'Verbeelding van het universum' plaats. De tentoonstelling vertrok van de eeuwige verwondering die we voelen als we opkijken naar de sterren en ons vragen stellen over de oorsprong, vorm en betekenis van het universum. De bezoeker kon er een collectie uitzonderlijke voorwerpen ontdekken. Die schetsten een beeld van de antwoorden die in Europa en het Midden-Oosten op deze cruciale vragen werden gegeven, vanaf de prehistorie tot de 18e eeuw.

Naar aanleiding van 'Verbeelding van het universum' en de tentoonstelling 'Voorbij de oerknal' in de Universiteitsbibliotheek verscheen de publicatie 'Big Bang - De Verbeelding van het Universum'. Het boek brengt de verbeelding van het universum - van het neolithicum tot vandaag - in beeld. Met tekstbijdragen van Barbara Baert, Abdelkader Benali, Thomas Hertog, Jan Van der Stock en vele anderen.

Naast 'Verbeelding van het universum' bracht M in het kader van KNAL! ook een solotentoonstelling van Richard Long.

## 6.2 TENTOONSTELLINGEN HEDENDAAGSE KUNST



Zaalzicht 'Ericka Beckman. Fair Game'  
© M Leuven, 2020, foto: Dirk Pauwels

### Ericka Beckman. 'Fair Game' 09.10.20 - 18.04.21

De Amerikaanse kunstenaar Ericka Beckman (1951, Verenigde Staten) toonde haar multimedia-installatie 'Nanotech Players' (1989), haar eerste 16 mm-film 'You the Better' (1983) en de wereldpremière van haar nieuwe film 'Reach Capacity' (2020) op een roterend scherm. De opbouw van de drie werken is ingegeven door het spel; hun beeldtaal gaat terug op de populaire cultuur. De twee films stellen het kapitalisme en de speculatie in de vastgoedsector aan de kaak, die ten koste gaat van de zwakkeren in de samenleving. De centrale vraag: kunnen we dominante systemen ooit te slim af zijn? De tentoonstelling was een coproductie van M en Kestner Gesellschaft (Hannover), met de steun van Philip Martin Gallery (Los Angeles). Ter gelegenheid van de opening in Hannover in 2021 brachten M en Kestner Gesellschaft een nieuwe publicatie uit.

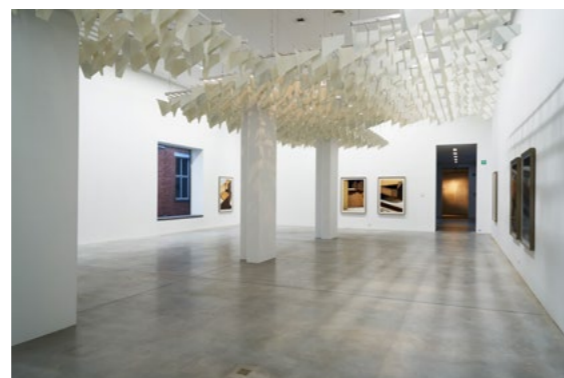
### Thomas Demand. 'HOUSE OF CARD' 09.10.21 - 18.04.21

Constructie maakt intrinsiek deel uit van Thomas Demands (1964, Duitsland) praktijk. In 'HOUSE OF CARD' staat architectuur voor het eerst expliciet in relatie tot die praktijk. Zo biedt de tentoonstelling een overzicht van verschillende benaderingen van bouwen in Demands oeuvre uit de afgelopen vijftien jaar: van werk rond het model, rond decor of scenografie, tot gebouwen die momenteel in constructie zijn. Tegelijkertijd toont 'HOUSE OF CARD' ook de affiniteit tussen Demands interesses en projecten en die van andere kunstenaars of architecten zoals Martin Boyce, Arno Brandlhuber, Caruso St John en Rirkrit Tiravanija.

Ter gelegenheid van de tentoonstelling brachten M en MACK een publicatie uit met bijdragen van Martin Boyce, Arno Brandlhuber, Maristella Casciato, Adam Caruso, David Chipperfield, Thomas Demand, Aude-Line Dulière, Hal Foster, Emily Pugh, Rirkrit Tiravanija, Karen Van Godtsenhoven en Valerie Verhack.

M bracht ook een vierdelige podcastreeks uit met interviews met Freek Persyn (51N4E), Kersten Geers en David Van Severen (OFFICE), Lisa De Vischer (A+) en Karen Van Godtsenhoven (The Met).

In het voorjaar van 2022 is deze tentoonstelling te zien in MOCA, Toronto.



Zaalzicht 'Thomas Demand. HOUSE OF CARD'  
© M Leuven, 2020, foto: Dirk Pauwels



Zaalzicht 'The Constant Glitch'  
© M Leuven, 2021, foto: Miles Fischler

### 'The Constant Glitch' 02.04.21 - 05.09.21

M, stad Leuven en Cera engageerden zich samen om zuurstof te bieden aan opkomend talent dat te lijden had onder de gevolgen van de coronapandemie. Stad Leuven en Cera maakten elk 50.000 euro vrij en dankzij de crowdfundingcampagne 'Kunst is van iedereen' van het museumfonds M-LIFE kon M daar meer dan 15.000 euro aan toevoegen. Zo konden we 37 werken aankopen, waardoor we 19 kunstenaars ondersteunden. Alle aankopen toonden we in 'The Constant Glitch', genoemd naar een geselecteerd werk van Christiane Blattmann. Het verwijst naar de verstoring die de pandemie teweegbracht in onze contacten, onze tijdsbeleving, onze manier van samenleven, werken en consumeren.

Met 'The Constant Glitch' brengt M een bescheiden staalkaart van een opkomende generatie kunstenaars die actief is in België: Leyla Aydoslu, Younes Baba-Ali, Béatrice Balcou, Christiane Blattmann, Aleksandra Chaushova, Dieter Durinck, Alexis Gautier, Hamza Halloubi, Olivia Hernaiz, Vedran Kopljar, Katja Mater, Hana Miletić, Meggy Rustamova, Mostafa Saifi Rahmouni, Kato Six, Gintautė Skvernyté, Ken Verhoeven, Oriol Vilanova & Anna Zacharoff.





Zaalzicht 'Vincent Geyskens'  
© M Leuven, 2021, foto: Lieven Herreman

## Vincent Geyskens 27.05.21 - 5.09.21

De tentoonstelling van Vincent Geyskens (1971, Lier) bracht verschillende reeksen en soorten werken van de afgelopen tien jaar samen, aangevuld met oudere referentiewerken. Je volgde als het ware de zoektocht van Geyskens naar het statuut van het beeld in de huidige maatschappij. M toonde zowel collages, schetsen, schilderijen op doek als beschilderde reeksen kaders en legde zo verbanden tussen verschillende benaderingen van schilderkunst.

De tentoonstelling toonde ook een selectie van Vincent Geyskens' tekenboeken: landschapsteekeningen waarin hij met enkele potloodstroken zijn waarnemingen zichtbaar probeert te maken. In de tentoonstelling werd een connectie gemaakt met de werken van schilder Alfred Delaunois (1877-1941) uit de collectie van M. Die stelde in zijn ruwe tekeningen namelijk ook textuur en materie centraal.

De meest recente werken in de tentoonstelling waren de schilderijen die Geyskens sinds 2020 maakt: ingetogen stilleven op een witte achtergrond. Het afgebeelde is herkenbaar, maar flirt met het abstracte. Net zoals in zijn andere werken geeft de verftechniek een tastbaarheid aan het werk.

Bij deze solotentoonstelling publiceerden M en Mercatorfonds een monografie met een overzicht van Geyskens' praktijk, met talrijke beelden en teksten van onder anderen Dominic Van den Boogerd en Eva Wittocx. M lanceerde ook een podcast waarin kenners Lisa Vlaemminck, Johan Pas, Dominic Van den Boogerd en Simon Delobel hun licht laten schijnen over Geyskens' werk. Marc Kregting las voor uit het nieuwe gedicht van Vincent Geyskens, 'Het Geslacht van de Paling'.

## Alexis Gautier. 'L'Heure de la Soupe' 17.09.21 - 20.03.22

De kunstenaar vatte deze tentoonstelling op als een opeenvolging van verschillende hoofdstukken en bewegingen. Alexis Gautier (1990, Frankrijk) nodigde andere mensen uit om protagonist en medeauteur te zijn van het script - onder meer een publieksbegeleider, een kunstenaar, een handwerker en een buur van M. Hij maakt ruimte voor een realiteit die collectief ontstaat, navigerend tussen verschillende identiteiten, inclusief verschuivingen en botsingen.

Alexis Gautier kiest in zijn artistieke praktijk vaak voor een collectieve insteek. Hij lokt ontmoeting en dialoog uit, en onderzoekt de impact van relaties en hoe die verstrengeld zijn. In M verkende hij de grenzen tussen feit en fictie, tussen inperking van vrijheid en het totale loslaten van controle over zijn eigen werk. De tentoonstellingsruimte zou je kunnen zien als een filmset waarin een verzameling nieuwe werken getoond wordt, ontstaan vanuit een collectieve fictie.

Parallel aan de tentoonstelling publiceerden M, CIAP Genk en Track Report (de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen) een nieuw boek, 'Moving with the Shape of an Eight', vormgegeven door Nico Dockx.

In 2022 exposeert Gautier in CIAP Genk werk dat in relatie staat tot de tentoonstelling in M.

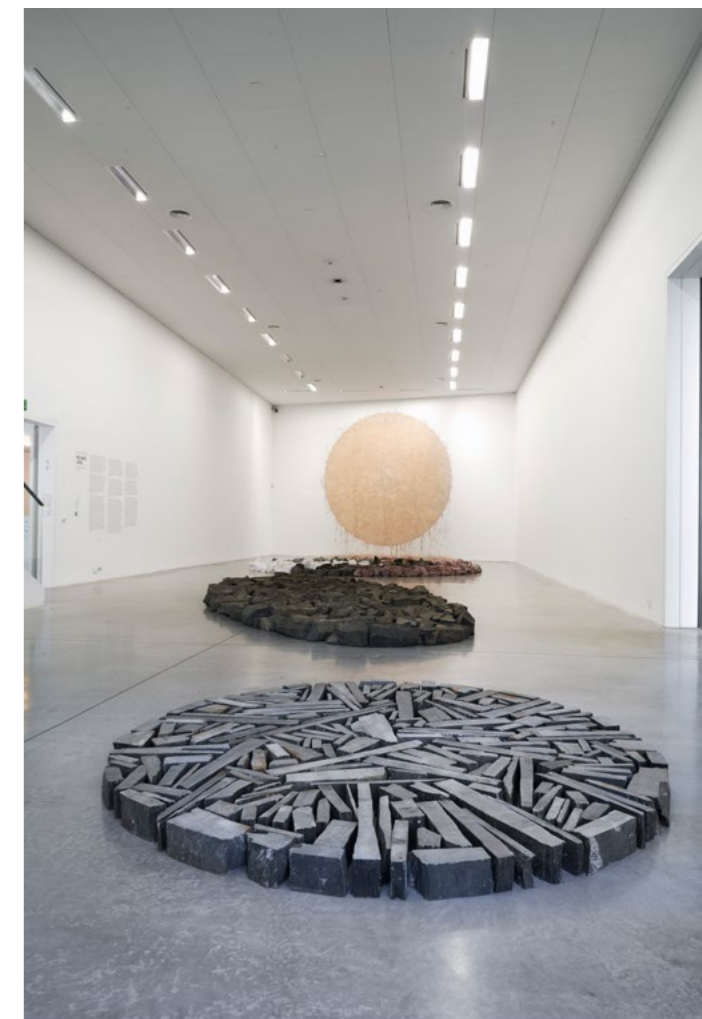


Zaalzicht 'Alexis Gautier. L'Heure de la Soupe'  
© M Leuven, 2021, foto: Miles Fischler

## Richard Long 22.10.21 - 20.03.22

Richard Long (1945, Verenigd Koninkrijk) heeft de manier waarop we naar een sculptuur kijken veranderd. In zijn werk herschikt hij natuurlijke materialen zoals stenen en hout in oervormen die naar de kosmos en het universum verwijzen. Wandelen is zijn belangrijkste medium, de natuur zijn belangrijkste inspiratiebron. Vaak maakt hij sculpturen onderweg, als sporen van doorgang en transformatie. Ze kunnen gezien worden als metaforen voor het bestaan en zijn een neerslag van zijn ideeën over reizen, plaatsen, afstanden, tijd, ruimte en beweging.

Vergankelijkheid is een belangrijk aspect van zijn werk in de natuur. Hij gebruikt voornamelijk ruwe vulkanische gesteentes, drijfhout, water, soms leisteen. Zijn modderwerken in binnenruimtes, gemaakt met zijn eigen handafdrukken, kan je zien als een verwijzing naar prehistorische grottschilderingen. Richard Long beschrijft elk van zijn werken als eenvoudig, maar er ontstaat toch complexiteit door de diverse media die hij gebruikt: fotografie, tekst, sculpturen, publicaties, tekeningen en modderwerken.



Zaalzicht 'Richard Long'  
© M Leuven, 2021, foto: Dirk Pauwels

# 7. M VERRUIMT DE BLIK OP KUNST, DE WERELD EN HET EIGEN LEVEN

M wil de blik op kunst, de wereld en het eigen leven verruimen door de betekenis van kunstwerken te activeren. Het brengt betekenisvolle verbindingen tussen oude en hedendaagse kunst tot stand, profileert zich als een boeiende verbindingsplek voor diverse doelgroepen en partners, en breidt zijn professionele netwerk uit met kennisinstellingen en innovatieve bedrijven. Om al die groepen en partners te ontvangen, ontwikkelt M zich verder tot een gastvrij, klantvriendelijk en open huis, zowel fysiek als online.

## 7.1 NETWERK

### Doelgroepenwerking

- Able – Onbeperkt Le(u)ven, het toegankelijkheidsmerk van stad Leuven
- Buurtwerk 't Lampeke vzw
- De Kettekeet – Kinderwerking Sint-Maartensdal
- De Rode Antraciet – Sport en cultuur in de gevangenis
- Dienst Inburgering provincie Vlaams-Brabant
- Dienst Sociale zaken stad Leuven
- Dienst Diversiteit en gelijke kansen stad Leuven
- Fonds Vrijetijdsparticipatie
- Iedereen Verdient Vakantie
- Instellingen voor buitengewoon onderwijs
- Jeugdcentrum Vleugel F
- Jeugddienst stad Leuven
- Kinderziekenhuis
- UZ Leuven
- Leuvense jeugthuizen
- NT2-onderwijs
- OCMW-Leuven
- Toerisme Vlaams-Brabant
- Toerisme Vlaanderen
- UiTPAS
- UZ Leuven
- Vibeg – Vormingsinstituut voor Begeleiding van Personen met een Handicap

### Kunsteducatieve organisaties en jeugdwerk

- Artforum
- Bamm!
- Koning Kevin
- Wisper

### Leuven

- 3OCC
- Cas-co
- Cinema ZED
- Dienst Cultuur stad Leuven
- Het Depot
- Inuit
- KU[N]ST Leuven
- Leuven MindGate
- Onderwijs stad Leuven
- STUK Kunstencentrum
- Toerisme provincie Vlaams-Brabant
- Toerisme stad Leuven
- VISIT Leuven
- Welzijn stad Leuven

### Organisaties voor gezinnen

- Gezinsbond
- Huis van het Kind
- PIEP

### Structurele partners

- Begijnhofhotel
- Cera
- Davidsfonds
- De Prijs voor de Jonge Kunstcritiek
- KU Leuven

### Restauratiepartner (zie ook hoofdstuk 9.1: aanvullende financiering)

- Delen Private Bank

### Steunende partners (zie ook hoofdstuk 9.1: aanvullende financiering)

- Amplo
- InvestSuite
- Resiterra

### Universiteiten en hogescholen

- KU Leuven (tevens structurele partner)
- Groep T
- Katholieke Hogeschool Leuven
- Karel De Grote Hogeschool Antwerpen
- Lessiushogeschool Antwerpen
- Lessiushogeschool Mechelen
- Arteveldehogeschool Gent
- UCLL
- LUCA School of Arts (Lemmensinstituut)
- Praxis P (KU Leuven)
- Odisee Hogeschool, Brussel

### Koepelorganisaties

- Mediawijs
- Kunstenpunt FARO

### (Inter)nationale netwerken

- Belga
- Cultuurmarketing.nl
- ENVIL (European Network for Visual Literacy)
- ICOM-CECA
- Inclusive Museum Research Network
- Special Interest Group ICOM/CECA: Inclusive Museum, global accessibility

### Onderwijs

- Canon Cultuurcel (Cultuur in de Spiegel)
- Klasse en lerarenkaart
- Netwerk directeurs Katholieke Scholen Leuven (KS Leuven)
- SOM

### Mediapartners

- De Standaard
- Subbacultcha
- Trendstop

### Kortingsacties

- Gezinsbond
- ICOM
- OKV

### Prijspakketten/spaarkaarten

- ILUVLeuven (Toerisme en Universiteitsbibliotheek)
- Steunpunt Vakantieparticipatie
- UiTPAS

### Andere types samenwerkingen

- and&-festival
- Kerkfabriek Sint-Pieter
- Let's Talk Leuven
- Museumpas
- Pentahotel Leuven
- WK Wielrennen

## 7.2 PUBLIEKSBEEMIDDELING

M ontwikkelde ook in 2021 voor iedere tentoonstelling een aangepast bemiddelingsplan, steeds in samenspraak met de curator en de kunstenaar. We bekijken telkens waar er ruimte is voor welke content, en op welke manier we die naar het publiek kunnen brengen. Dat kan bijvoorbeeld met introducerende muurteksten, labels en tools op maat, verdiepende zaalfolders, filmpjes, rondleidingen of kunstenaarsinterviews.

Die aanpak op maat passen we ook toe bij audiogidsen en podcasts. Die kunnen gaan van een toelichting met kunsthistorische insteek tot een alternatieve artistieke aanpak op basis van bijvoorbeeld poëzie of een verhaal, die het publiek aansporen om zelf na te denken over het werk van de kunstenaar.

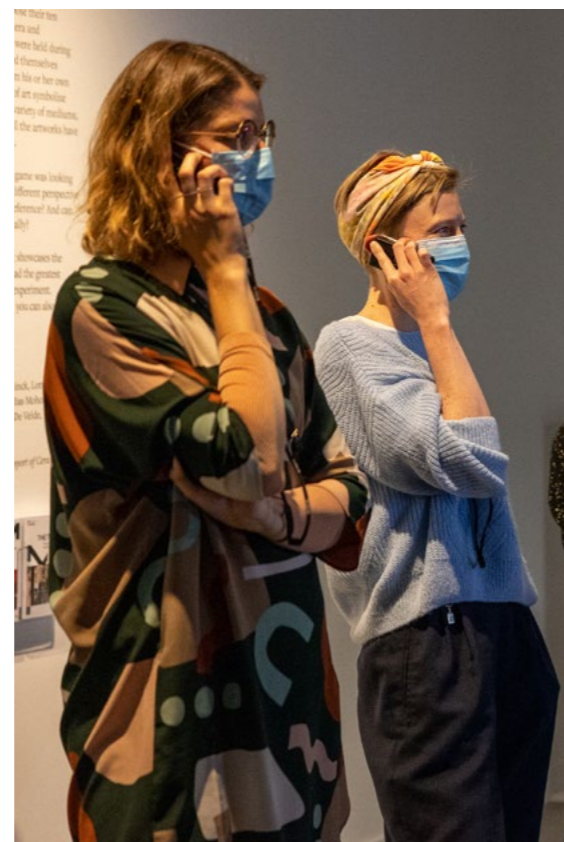
In 2021 kregen bezoekers via QR-codes toegang tot verdiepende content. Er is gratis wifi door heel het museumgebouw, en aan de balie liggen iPads voor wie geen eigen smartphone heeft. Bovendien zijn ook de publieksbegeleiders van M opgeleid om de dialoog met bezoekers aan te gaan.

Voor de tentoonstelling 'Verbeelding van het universum' ontwierp M een luisterspel op maat van gezinnen met kinderen vanaf 8 jaar, en een zoekspel voor gezinnen met kinderen tussen 6 en 10 jaar. Voor de tentoonstelling rond Vincent Geyskens stelden we een familieparcours samen voor kinderen tot 12 jaar, en een zoekspel voor kinderen tussen 4 en 7 jaar. M ontwikkelde ook een volwaardige podcastreeks over Vincent Geyskens.

Kunst beleven doet iedereen in z'n eigen taal. De bemiddeling van M is dan ook steeds drietalig. Dove en slechthorende bezoekers konden 'Verbeelding van het universum' en de solotentoonstelling van Richard Long ontdekken in Vlaamse Gebarentaal - te bekijken via de eigen smartphone of via een tablet die M gratis ter beschikking stelde.

Voor 'The Constant Glitch' - een tentoonstelling rond 37 werken die konden worden aangekocht dankzij M, stad Leuven, Cera en de crowdfundingcampagne 'Kunst is van iedereen' van M-LIFE - maakte M een reeks filmpjes over het oeuvre van de 19 kunstenaars. De filmpjes werden ook ter beschikking gesteld van de kunstenaars zelf, onder meer via YouTube.

Denkvoer is een divers aanbod van lezingen, lessen, debatten en ontmoetingen. In 2021 verfijnden we het programma verder. We brachten zowel lezingen bij het programma oude en hedendaagse kunst als autonome formats of reeksen, vaak samen met inhoudelijke partners zoals Let's Talk Leuven.



M Leuven, foto: Dries Lievens

## 7.3 GIDSENWERKING

De begeleiding van groepen in M ligt in handen van een twintigtal museumgidsen. In 2021 besloten twee gidsen een nieuwe weg in te slaan. Tegelijk werd het team aangevuld met één nieuwe gids.

Het gidsenteam vervult een belangrijke rol binnen onze publiekswerking. De gidsen zijn het uithangbord van M en de afdeling publiekswerking. Hun kwaliteit moet dan ook verzekerd zijn. Behalve individuele gesprekken organiseren we daarom geregeld evaluaties, bevestigingen en doorlichtingen van de gidsenwerking.

Tijdens de pandemie liep de gidsenwerking door, maar in aangepaste vorm. Vanwege het lage aantal groeps- en onderwijsrondleidingen besloten we de publieksbevestiging stop te zetten. We maakten van de gelegenheid gebruik om de bevestiging te updaten en te verbreden. De bevestiging wordt opnieuw opgestart in 2022, zodra groeps- en onderwijsrondleidingen weer mogen plaatsvinden.

De vergaderingen met de gidsen, waarin we hen briefden over de komende tentoonstellingen en activiteiten, gebeurden in 2021 voornamelijk digitaal. Dat gold ook voor een aantal vormingen. Op die manier konden we het contact met de gidsen toch warm houden. Verder hielden we de gidsen ook op de hoogte van het reilen en zeilen in M via de interne nieuwsbrief 'M van binnen' en de interne nieuwskanalen op Slack.

Ook de gidsenwerkgroepen liepen in 2021 gewoon door. Er zijn drie werkgroepen, met telkens vijf gidsen en twee publieksbemiddelaars. Elke werkgroep heeft een eigen focus: de Sint-Pieterskerk; het onderwijs- en vrijetijdsaanbod voor kinderen onder de 12 jaar; en het aanbod voor secundair onderwijs en volwassenen. De werkgroepen vergaderen één keer per maand. In 2020 hadden we van start willen gaan met een nieuw, herwerkt aanbod voor onderwijs en vrije tijd, maar de pandemie besliste er anders over. We hebben van de nood een deugd gemaakt en de tijd gebruikt om, samen met de gidsen, de rondleidingen verder op punt te stellen. In september 2021 konden we dan toch van start gaan met het nieuwe aanbod en aangepast materiaal. Helaas maar voor even, want in november werd er een nieuwe lockdown afgekondigd. In 2022 nemen we de draad weer op.

### Overzicht vormingen



M Leuven, foto: Diederik Craps

- 23.02.2021: Gidsenvergadering, digitaal
- 29.04.2021: Vorming beeldgeletterdheid, digitaal
- 12.05.2021: Curatorenrondleiding expo Vincent Geyskens en 'De Tien', digitaal
- 20.05.2021: Toelichting door curator bij expo 'Verbeelding van het universum', digitaal
- 26.05.2021: Preview voor gidsen expo Vincent Geyskens en 'De Tien'
- 09.09.2021: Gidsenvergadering, digitaal
- 16.09.2021: Opleidingsmoment nieuw onderwijsaanbod
- 22.09.2021: Curatorenrondleiding expo Alexis Gautier
- 20.10.2021: Curatorenrondleiding expo 'Verbeelding van het universum' en Richard Long
- 25 tot 29.10.2021: ICOM CECA-conferentie: 'Participatie binnen en buiten de museummuren', digitaal en on site



M Leuven, foto: Dirk Leemans

## 7.4 TOEGANKELIJKHEID

### Een museumbezoek voor iedereen

M heeft blijvende aandacht voor kwetsbare doelgroepen en mensen met extra noden. Elke nieuwe expo is aangepast aan de noden van mensen met extra noden. Het museum en de Sint-Pieterskerk zijn volledig geschikt voor rolstoelgebruikers.

Binnen M is er een werkgroep 'Bezoekersreis', die permanent aandacht heeft voor toegankelijkheid. Zij zorgden er mee voor dat de Sint-Pieterskerk in 2021 nog toegankelijker werd. Een deel van de signalisatie werd vervangen door signalisatie met hogere contrastwaarden, en op aanraden van het Vlaamse expertisecentrum INTER werd de toegankelijkheid voor rolstoelgebruikers en kinderwagens verder verbeterd.

M biedt rondleidingen op maat voor blinden en slechtzienden, doven en slechthorenden, mensen met dementie en mensen met een mentale beperking. Helaas konden die gegidste (groeps-) bezoeken vanwege de coronacrisis gedurende het grootste deel van 2021 niet doorgaan.

We bleven vorig jaar wel extra ondersteuning bieden aan mensen met extra noden die graag op eigen houtje het museum bezoeken. Voor blinden en slechtzienden is er een audiodescriptie bij verschillende werken in de collectiepresentaties. Bij de tentoonstelling 'Verbeelding van het universum' en de Richard Long-tentoonstelling was er informatie voor doven en slechthorenden in gebarentaal, via QR-codes in de tentoonstellingsruimtes.

In 2019 werkte M samen met Toerisme voor Autisme een stappenplan uit dat mensen met autisme moet helpen goed voorbereid aan hun bezoek te beginnen en het zo vlot mogelijk te laten verlopen. Zo begeleiden we hen desgevraagd van het station van Leuven naar het museum. Om mensen met een mentale beperking goed te onthalen, werken we samen met gespecialiseerde organisaties zoals Vibeg en TIEVO. Hun begeleiders krijgen op vraag van M inhoudelijke vorming.

Leuven is de rijkste centrumstad van Vlaanderen, maar toch leeft 15% van de inwoners onder de armoedegrens. M helpt de stad bij haar doelstelling een menswaardig bestaan te bieden aan elke Leuvenaar. Zo werken we samen met iedereen verdient vakantie, de dienst Inburgering van de provincie Vlaams-Brabant, OCMW Leuven, Vibeg/

TIEVO en instellingen voor buitengewoon onderwijs (Terbank Heverlee en Windekind). We verlagen zo de financiële drempel voor kansengroepen en bieden meer mensen de mogelijkheid om het museum te bezoeken. In M kan je ook betalen met cultuurbons - geschenkbons van de stad voor kansengroepen. Daarnaast werkt M sinds 2018 samen met MuseumPassMusées, dat ook een sociaal tarief hanteert.

In Leuven heeft 27% van de inwoners een migratieachtergrond. M heeft de ambitie om, samen met de dienst Diversiteit van de stad, projecten voor verschillende taal- en cultuurgemeenschappen en leeftijden aan te bieden en zo ook de blik van al onze bezoekers te verruimen. In Leuven leven 170 verschillende nationaliteiten samen, met omvangrijke gemeenschappen uit onder andere Nederland, China, Polen, Italië en Spanje. Om die gemeenschappen te betrekken bij de werking van het museum zet M communityprojecten op touw.

### Veilig museumbezoek

In 2021 behielden we het aanbevolen vaste parcours door het museum, dat wordt aangegeven met een aparte signalisatie. Die keuze maakten we na positieve feedback van onze bezoekers.

Ook in 2021 konden bezoekers online tickets reserveren binnen bepaalde tijdsloten. Na hun reservatie krijgen ze een bevestigingsmail met een overzicht van hun bestelling, uitleg over de veiligheidsmaatregelen in M en hoe ze M kunnen bereiken, en met de tickets in PDF-formaat als bijlage. Ze kunnen de tickets ook downloaden op hun smartphone.

# 7.5 TEVREDENHEID

## HappyOrNot in M

Sinds februari 2021 meten we de tevredenheid van onze bezoekers aan de hand van een bevraging-zuil van HappyOrNot. De zuil biedt de mogelijkheid om de beleving van het bezoek te waarderen op drie niveaus. Het eerste niveau is een algemene waardering aan de hand van smileys. Op het tweede niveau kunnen bezoekers een specifiek aspect van hun bezoek benoemen, en op het derde kunnen ze concrete feedback geven. Alle input wordt opgeslagen in een dashboard, dat kan worden opgevraagd.

## Monitoring Sint-Pieterskerk

Bezoekers aan de Sint-Pieterskerk die online een tablet, HoloLens, bezoekersgids of familieparcours reserveren, krijgen de dag na hun bezoek via mail de vraag om een online bevraging in te vullen. De vragen zijn opgesteld in samenwerking met Toerisme Vlaanderen. Dat heeft ook een dashboard ontwikkeld waarop je de resultaten van de bevraging kan bekijken. De monitoring is gestart in 2020 en loopt nog tot eind 2023. M en Toerisme Vlaanderen overleggen er regelmatig over, en indien nodig worden de vragen bijgestuurd.

## Bevraging groepsbezoeken

Eind 2021 zijn alle voorbereidingen getroffen om vanaf januari 2022 opnieuw groepen te gaan bevragen. Na elk bezoek krijgt de groepsverantwoordelijke per mail de vraag om deel te nemen aan een korte tevredenheidsenquête over de rondleiding of workshop. De inhoud van de vragenlijst is anders voor een groepsbezoek in schoolverband dan voor een groepsbezoek in de vrije tijd. De bevraging is beschikbaar in drie talen: Nederlands, Frans en Engels.



M Leuven, foto: Diederik Craps

# 7.6 MUSEUM- SHOP

In de Museumshop vindt de bezoeker een ruim aanbod magazines, boeken, edities en publicaties. Naar aanleiding van het KNAL! Stadsfestival ontwikkelden we een aantal nieuwe artikelen met beelden uit de tentoonstelling. Voor geïnteresseerden was er ook een uitgebreid assortiment boeken en artikelen rond het thema 'universum'. Daarnaast was er een apart aanbod voor kinderen.

Er is ook een shop in de Sint-Pieterskerk. Die heeft een heel ander aanbod, dat zich vooral richt op mensen die om geloofsredenen de kerk bezoeken. Vanaf de zomer van 2022 zal enkel de shop in de Sint-Pieterskerk nog door M worden beheerd. De Museumshop maakt namelijk plaats voor een nieuwe shop met horecafunctie, waarvoor het bestek begin 2022 wordt afgerond.

# 8. M VERSTERKT DE VEERKRACHT VAN MENSEN



M Leuven, foto: Andy Merregaert

**M wil de veerkracht van mensen in de omgang met de visuele samenleving versterken. Dat doet het door uitwisselingen tussen kunstenaars, kunstwerken en gemeenschap.**

## 8.1 M EN HET ONDERWIJS

Een museum blijft de ideale plek om te leren over kunst, de wereld, de anderen en jezelf – op iedere leeftijd.

Bij M hanteren we sinds 2017 de methodiek van Visual Literacy (beeldgeletterdheid), zowel in onze opstelling als in het aanbod van onze publiekswerking. Ook ons aanbod voor het onderwijs werken we via dat model uit. Daarnaast hanteren we ook het model van Cultuur in de spiegel, dat werd ontwikkeld door Canon Cultuurcel.

Vanaf mei 2020 boden we voor het onderwijs coronaproof rondleidingen aan. Die bleven doorlopen tot het einde van het schooljaar 2020–2021.

In 2021 kregen de onderwijsrondleidingen 'In-Vorm', 'In-Geleefd' en de workshops 'Hands-on' en het TeaMspel een update. De formats werden aangepast aan de nieuwe collectiepresentaties, de lopende tentoonstellingen en de maatschappelijke trends. Ook hiervoor gebruikten we het model van de beeldgeletterdheid. De nieuwe onderwijsrondleidingen en workshops worden aangeboden sinds september 2021.

Twee centrale thema's komen in alle leeftijdsgroepen terug, van de tweede kleuterklas tot en met zesde jaar secundair onderwijs: 'In-vorm' (leren vormgeven/vormtaal) en 'In-geleefd' (leren voelen/emoties en veerkracht). Op die manier nemen we scholen mee in een doorlopende leerlijn, van kleuter tot student. Met die twee thema's slaan we bovendien de brug tussen het museum en de leefwereld van de leerlingen.

Voor het eerste kleuterklasje blijven we de rondleiding 'Mijn eerste museumbezoek' aanbieden. Studenten uit het hoger onderwijs kunnen de bestaande rondleidingen voor groepen volgen of een rondleiding op maat aanvragen.

Alle rondleidingen in M duren 1,5 uur. De gids biedt een gezond evenwicht tussen kennis en actie. Leerlingen krijgen informatie op maat en gaan ook zelf aan de slag met diverse muzische opdrachten. Scholen die op zoek zijn naar meer actie of die hun leerlingen creatief en artistiek willen uitdagen, kunnen intekenen op de workshops 'Hands-On' voor het lager onderwijs of het TeaMspel voor het secundair en hoger onderwijs.

Ook voor NT2-onderwijs (Nederlands als tweede taal) zijn er rondleidingen op maat. Zo organiseerde de stad Leuven in 2021 een zomerschool voor minderjarige anderstalige nieuwkomers, waar M aan meewerkte. Een gids met ervaring in het lesgeven aan NT2-onderwijs

begeleidde de activiteiten.

Voor 'Verbeelding van het universum' en de Richard Long-tentoonstelling ontwikkelde M rondleidingen op maat voor het basis- en secundair onderwijs. De thema's werden zeer gesmaakt, maar jammer genoeg moesten we heel wat van deze rondleidingen annuleren vanwege de lockdown in het najaar.

Verder maakten we ook digitale kunstblaadjes voor het onderwijs. Die geven de leerkrachten inhoud op maat mee bij de verschillende expo's in M, en dagen de leerlingen uit om in de klas creatief met de kunstwerken aan de slag te gaan. De kunstblaadjes zijn beschikbaar via de website en kunnen zowel digitaal als in print gebruikt worden.

Speciaal voor de vernieuwde Sint-Pieterskerk maakten we verschillende rondleidingen, zowel voor het lager als voor het secundair onderwijs. Die focussen op de topstukken van de kerk en brengen via spelletjes en verhalen het middeleeuwse Leuven tot leven. Vanwege de pandemie konden we de rondleidingen echter pas vanaf september 2021 aan de scholen aanbieden.

In 2021 organiseerde M ook vormingsdagen voor leraren in spe en voor studenten sociaal-cultureel werk, kunstwetenschappen en *curatorial studies*. Die vonden plaats in M wanneer de coronamaatregelen het toelieten, en anders digitaal.

Samen met een aantal partners stapt de publiekswerking van M ook mee in enkele projecten voor het onderwijs, zoals Muzette en Mediawijs. In 2021 konden deze activiteiten helaas niet plaatsvinden.

We informeren de onderwijswereld op regelmatige tijdstippen over ons aanbod via nieuwsbrieven op maat.

Alle leerkrachten kunnen het museum op elk moment gratis bezoeken op vertoon van hun leraarskaart.



## 8.2 VRIJETIJD SAANBOD IN M

M wil zijn publiek een leven lang van kunst laten genieten. Daarom organiseren we programma's en activiteiten voor onder meer gezinnen met kinderen (rondleidingen, workshops en voorstellingen), jongeren, studenten, volwassenen en senioren.

### Familieaanbod

Gezinnen met kinderen kunnen op elk moment instappen in ons familieparcours, waarmee ze het museum én de Sint-Pieterskerk op kindermaat kunnen ontdekken. M ontwikkelt parcoursen op maat voor de allerjongsten (4 tot en met 6 jaar) en voor kinderen (6 tot en met 12 jaar). Met een boekje of een hoorspel op de audioguide krijgen de gezinsleden spelenderwijs uitleg over een thema of een tentoonstelling. Ze krijgen ook opdrachten, die op een speelse manier een actieve kunstbeleving stimuleren. Op die manier wil M het contact en het samenspelen tussen ouder en kind aanmoedigen.

Sinds 2020 maakt M digitale kunstblaadjes voor gezinnen. Die geven kinderen inhoud op maat mee bij de verschillende expo's in M en dagen hen uit om thuis creatief aan de slag te gaan met de kunstwerken. De kunstblaadjes zijn beschikbaar via de website en kunnen zowel digitaal als in print gebruikt worden.

In de loop van het jaar zijn er enkele vaste activiteiten waarvoor we een extra aanbod ontwikkelen. Tijdens de krokusvakantie nam M bijvoorbeeld deel aan Krokuskriebels, een initiatief van de Gezinsbond. Omdat begeleid bezoek vanwege de pandemie niet mogelijk was, ontwikkelde M een extra zoekspel voor kleuters en peuters. Daarmee konden gezinnen op hun eigen tempo aan de slag gaan in de expo.

In de zomer organiseert M de Museumspelstraat: in de museumtuin worden kinderen ondergedompeld in kunstbeleving. In het weekend is er dan steeds een begeleider aanwezig om kinderen aan te zetten tot spelen en ontdekken. Elke zaterdag staat er ook een gratis workshop op de planning. Tijdens het gezinsfeest op het einde van de zomervakantie wordt de tuin het decor voor een kunstenfestival voor kinderen. En in het najaar kunnen gezinnen tijdens het Rode Hond-festival en de Kunstendag voor Kinderen in M terecht voor rondleidingen, voorstellingen, workshops en drop-in-drop-out-activiteiten.

Naast al die activiteiten bieden we op regelmatige tijdstippen familierondleidingen aan. Door de pandemie hebben we in 2021 echter veel van die rondleidingen moeten schrappen.

Gezinnen met kinderen kunnen gratis terecht in de kinderhoek in de museumlobby. In het najaar van 2021 werd die opnieuw ingericht en in gebruik genomen. Het is een speelse plek waar alles draait rond creativiteit en samen spelen op een laagdrempelige, niet-talige manier. Je kan er tekenen, kleuren en spelen met woorden en figuren op een magneetmuur. Alle opdrachten zijn gelinkt aan de expo's, en worden dan ook regelmatig aangepast.

### Overzicht

- Doorlopend: Familieparcours 'Tussen Hemel en Aarde. Beleef 'Het Laatste Avondmaal' van Bouts'
- 19.10.20 - 18.04.21: Familieparcours Thomas Demand
- 02.07.20 - 18.04.21: Familieparcours Vlieg (thema luisteren)
- 13.02 - 21.02.21: Krokuskriebels
- 13.02 - 18.04.21: Zoekspel Museumdetectives Thomas Demand
- 13.02 - 21.02.21: Muzikale ontdekkingstocht in het museum voor peuters en ouders, door Klankennest – geannuleerd vanwege covid
- 28.05 - 05.09.21: Familieparcours Vincent Geyskens
- 28.05 - 05.09.21: Zoekspel Museumdetectives Vincent Geyskens
- 03.07 - 31.12.21: Familieparcours Vlieg (thema kijken)
- 03.07 - 31.08.21: Museumspelstraat met gratis workshops op zaterdag
- 28.08.21: Feestelijke afsluiting Museumspelstraat in de tuin van M
- 12.07 - 16.07.21, 09.08 - 13.08.21, 23.08 - 27.08.21: Kunstkampjes voor kinderen door Koning Kevin
- 22.10 - 16.01.22: Familieparcours M KNALT!
- 22.10 - 16.01.22: Luisterspel Warre en Luna in 'Verbeelding van het universum' & Richard Long
- 04.11 - 07.11.21: Rode Hond-festival met workshops, familierondleidingen en drop-in-drop-out-activiteiten
- 21.11.21: Kunstendag voor kinderen
- 28.11.21: Familiedag KNAL! Met zoekspel en drop-in-drop-out-activiteiten
- 28.11.21 - 31.12.21: Zoekspel KNAL!



M Leuven, foto: Miles Fishler

## Aanbod voor volwassenen

Voor volwassenen heeft M een uitgebreid aanbod van groepsrondleidingen en activiteiten waarbij je individueel kan aansluiten.

De rondleidingen voor groepen zijn gelinkt aan de collectie en/of aan de tijdelijke tentoonstellingen. M biedt ook combirondleidingen aan, waarin zowel de collectie als de tijdelijke tentoonstellingen aan bod komen. Voor een eerste kennismaking met het hele museum is er het format 'M in the mix'.

Behalve het groepsaanbod organiseert M ook speciale activiteiten in het kader van jaarlijkse evenementen zoals Erfgoeddag, Autoloze zondag en de Seniorenmaand. Door de pandemie konden veel van die activiteiten in 2021 echter niet doorgaan.

M biedt ook regelmatig instaprondleidingen aan, telkens op zondag. Bezoekers kunnen dan individueel aansluiten bij een gids.

### Overzicht

- Doorlopend: Groepsrondleiding 'M in the Mix'
- Doorlopend: Groepsrondleiding 'Hoogtepunten uit de collectie van M'
- Doorlopend: Groepsrondleiding 'Tussen Hemel en Aarde. Beleef 'Het Laatste Avondmaal' van Bouts'
- Doorlopend: Teambuilding 'In-team'
- 09.10.20 - 18.04.21: Combirondleiding 'Demand & Beckman in groep': geannuleerd vanwege covid
- 27.05 - 05.09.21: Rondleiding 'Vincent Geyskens in groep'
- 22.10 - 16.01.22: Combirondleiding 'Verbeelding van het universum' & Richard Long'
- 22.10 - 20.03.22: Combirondleiding Richard Long en Alexis Gautier
- 24.04 - 25.04.21: Erfgoeddag met slow-art-rondleidingen en 'rondleidingen in het donker': geannuleerd vanwege covid
- 26.09.21: Leuven Autovrij, geannuleerd in M vanwege het WK Wielrennen
- 13.11 en 20.11.21: Seniorenmaand: slow-art-rondleidingen
- 31.10, 14.11, 28.11, 12.12.21: Instaprondleidingen KNAL!
- 26.12: Instaprondleiding KNAL!: geannuleerd vanwege covid

## Aanbod voor jongeren en studenten

Naast het aanbod voor het onderwijs organiseert M ook activiteiten op maat van jongeren en studenten. Zo is er elk jaar 'M blokt'. Dan bieden we studenten tijdens de examenperiode een rustige en inspirerende studeerplek in het museum. Vanwege corona kon dat in 2021 helaas niet doorgaan.

2021 was het laatste projectjaar van Art United, een sectoroverschrijdend project om verschillende Vlaamse musea een plekje te geven op Pukkelpop. M werkte een aanbod op maat uit met het Leuvense jeugdhuis Sojo. Mr. Chong, een collectief van drie jonge jazzmuzikanten, creëerde speciaal voor Pukkelpop een exclusieve set. Met 'YEAR X' van Orla Barry – te zien in de collectiepresentatie 'Neem je Tijd' – in hun achterhoofd werkten ze een reeks nummers uit. Pukkelpop werd helaas geannuleerd, maar gelukkig konden we de set van Mr. Chong nog programmeren op de Museumnacht voor studenten in november.

### Overzicht

- Juni 2021: M blokt, geannuleerd vanwege covid
- 19.08 - 22.08.2021: Pukkelpop: Art United, geannuleerd vanwege covid
- 29.09.21: Studentenwelkom met gratis totebag van M (met o.m. het Magazine)
- 17.11.21: Museumnacht voor studenten met concerten, rondleidingen, workshops en drop-in-drop-out-activiteiten

# 8.3 COMMUNITYPROJECT MET DE MATER DEI-SCHOOL: DE KUNSTBRUG

In het schooljaar 2016-2017 sloegen M en Basisschool Mater Dei de handen in elkaar voor een langdurige samenwerking. Dat gebeurde met de steun van het Koningin Fabiolafonds. In 2021 liep die samenwerking door.

Mater Dei is superdivers, zowel op etnisch-cultureel als op sociaal-economisch gebied. De school wil van die diversiteit een troef maken. Al jaren zet ze sterk in op muzische vorming, omdat het kinderen de mogelijkheid biedt om zich te uiten in beeld, drama en beweging. Muzische vorming is bovendien een toegangspoort voor taaladoptie.

Eén dag per week werkt een leerkracht van Mater Dei in het museum als 'teacher in residence'. Op die manier versterken we de band tussen de twee huizen. De leerlingen en leerkrachten komen op bezoek in M, maar omgekeerd gaat M ook op bezoek in de school. Elk jaar werkt een beeldend kunstenaar samen met de kinderen van het derde leerjaar aan een thema; de kinderen van het vierde leerjaar volgen een projectweek; en de leerlingen van het zesde leerjaar krijgen een creatieve gidsenopleiding en geven rondleidingen aan de kinderen van het eerste leerjaar én aan hun ouders.

Vanwege corona konden veel activiteiten in het museum in het voorjaar van 2021 jammer genoeg niet doorgaan. Daarom zette M in op digitale kunstblaadjes voor extra muzische vorming binnen de schoolmuren. Verder gaf een medewerker van M regelmatig informatie op maat door aan de leerkrachten over de nieuwe tentoonstellingen en collectiepresentaties.

Sinds het najaar 2021 geven we weer rondleidingen en workshops aan de leerlingen in de collectie en de expo's van M.

Het samenwerkingsproject tussen M en Mater Dei liep normaal op zijn eind in het schooljaar 2020-2021. Vanwege covid hebben we echter beslist om de samenwerking met een jaar te verlengen. Nadien kijken we hoe we op een duurzame manier kunnen blijven samenwerken.



M Leuven, foto Andy Merregaert



Zaalzicht 'Vincent Geyskens'  
© M Leuven, 2021, foto: Lieven Herreman

## 8.4 PARTICIPATIEPROJECTEN

### Collectiepresentatie 'De Tien'

Het publiek staat centraal in de werking van M. Sinds 2017 geven we bezoekers de ruimte om zelf creatief aan de slag te gaan met onze collectie, onder begeleiding van M-medewerkers. We dagen hen uit om vanuit hun persoonlijke visie, interesses en ervaringen te experimenteren. Daarmee bieden we de deelnemers een waardevol traject, en creëren we voor de bezoekers een vernieuwend expo.

M heeft de voorbije jaren heel wat ervaring opgebouwd in het werken met publiek aan expo's. In 2021 moesten we onze werkwijze echter aanpassen. De deelnemers aan het nieuwe project 'De Tien' zouden normaal gezien zijn samengekomen in de museumzalen, maar vanwege corona kozen we voor een digitaal spel. M selecteerde tien 'proefkonijnen', aan de hand van een oproep die breed verspreid werd via digitale en andere kanalen. We kozen voor mensen van verschillende generaties en met verschillende achtergronden, maar ze hadden één ding gemeen: hun enthousiasme voor kunst.

De rode draad door het project is kunstbeleving. M baseerde zich op elementen van beeldgeletterdheid uit de cultuurtheorie Cultuur in de Spiegel. Hoe kijken we naar kunst? Hoe ana-

lyseren we kunstwerken? Doet iedereen dat op dezelfde manier?

De tien deelnemers en de medewerkers van M ontmoetten elkaar zes keer digitaal. Tijdens die ontmoetingen of spelrondes leerden ze 30 werken uit de collectie van M en de Cera-collectie beter kennen, telkens vanuit een andere invalshoek. In iedere ronde gaven ze punten aan hun favoriete kunstwerken. Na elke ronde was er een stemronde en vielen er kunstwerken af. Uiteindelijk bleef er een selectie van tien werken over, die sinds 28.05.2021 te zien is in M.

Na dat digitale traject kregen de konijnen de kans om hun favoriete werken te gaan bekijken in het depot van M. Hun reacties werden vastgelegd op video en zijn te zien in M, samen met de werken. Bij de expo hoort ook een bezoekersgids waarin de kandidaten vertellen over hun favoriete werk.

Opmerkelijk: de 20 werken die tijdens het spel afvielen, zijn toch te zien in M. Daarvoor is de expozaal in tweeën verdeeld. In de ene helft kunnen de bezoekers de tien geselecteerde werken bekijken; in de andere helft, die is ingericht als een depot, zien ze de 20 werken die de selectie niet overleefden - maar dus toch worden getoond.

We realiseerden dit project in samenwerking met Cera.

### ICOM CECA-conferentie 2021

Van 24 tot 30.10.2021 organiseerde M Leuven samen met ICOM Vlaanderen, KU Leuven, FARO en Bamm! de jaarlijkse conferentie van ICOM CECA, het *Committee for Educational and Cultural Action* van de *International Council Of Museums*. Het was de eerste keer dat dit internationale congres in België plaatsvond.

Het thema van de conferentie was 'Co-creatie binnen en buiten de museummuren'. Via een *call for papers* werden deelnemers uit binnen- en buitenland uitgenodigd om hun visie, *good practices* of onderzoek te delen. We kregen 75 voorstellen binnen, waarvan 33 uit België en 42 uit de rest van Europa, Noord- en Zuid-Amerika, Afrika en Azië. Een jury, die bestond uit leden van alle partners, maakte een selectie uit de voorstellen aan de hand van vooraf vastgelegde selectiecriteria.

De conferentie vond deels online en deels in Leuven zelf plaats. Voor het onlinegedeelte kregen we 510 inschrijvingen uit heel de wereld. Voor het offlinegedeelte schreven zich 110 deelnemers in - vooral uit Europa, maar er waren ook enkele CECA-leden uit Canada, de VS, Colombia en Japan.

Op de conferentie werden *good practices* en onderzoeken gedeeld en onder de loep genomen. Er was een uitgebreid programma met sprekers, workshops, lezingen, presentaties van onderzoeken, *special interest groups* en uitstappen. Het niveau lag hoog, mede dankzij twee gerenommeerde *keynote speakers*, Dr. Pat Villeneuve en Nina Simon.

Dankzij Toerisme Vlaanderen konden we voor het onlinegedeelte gebruikmaken van Hybr, een zeer gebruiksvriendelijk digitaal platform met veel mogelijkheden. Voor digitale ondersteuning, simultane vertaling en de filmstudio werkten we samen met Eventronics. In M werd een filmset gebouwd van waaruit we live konden uitzenden; andere sprekers waren digitaal aanwezig. Alle sessies werden opgenomen, zodat de deelnemers ze tijdens de conferentie of na afloop opnieuw konden bekijken.

In het offlinegedeelte stonden netwerking en actieve beleving centraal. Er waren workshops in verschillende talen, en uitstappen naar Brussel, Wallonië en Vlaanderen. Het viel de deelnemers op dat er in België veel geslaagde voorbeelden van publieksparticipatie in musea te vinden zijn: we mogen trots zijn dat we die konden delen met ICOM-leden van over heel de wereld. Het congres was dan ook een mooie kans om de publiekswerking en museumeducatie van Belgische musea internationaal in de kijker te zetten, én om kennis te maken met voorbeelden en onderzoeken van over heel de wereld.

## 8.5 PROJECTEN MET MAATSCHAPPELIJK KWETSBARE DOELGROEPEN

### Kinderziekenhuis

Kunst en creativiteit kunnen een grote rol spelen in het genezingsproces van kinderen. Die vaststelling leidde in 2013 tot de oprichting van het Fonds Kunst voor het Kinderziekenhuis bij het Leuvens Universiteitsfonds. Toen UZ Leuven een paar jaar later een nieuw kindziekenhuis opende, kwam daarin een 'Muzerimte': een plek waar patiëntjes tot rust kunnen komen en zich creatief kunnen uitleven en ontplooiën. Het aanbod varieert van toneelvoorstellingen over beeldende workshops tot ontmoetingen met kunstenaars. M levert een belangrijke bijdrage.

De patiëntjes in het kindziekenhuis kunnen niet naar M komen, maar we willen ze toch de kans geven om tentoonstellingen te beleven. Daarom organiseren M en het Fonds Kunst voor het Kinderziekenhuis in de Muzerimte kleine expo's, die ongeveer drie maanden lopen. Er zijn printversies te zien van enkele kunstwerken uit de collectie van M. Bij de expo's horen ook zoekspelen en opdrachten, zodat de kinderen op een creatieve manier kunst kunnen beleven.

In het voorjaar van 2021 organiseerden we zo de expo 'Lentekriebels', in het najaar zoomden we in op 'Verbeelding van het universum' - de tentoonstelling die op dat moment in M liep in het kader van het KNAL! Stadsfestival. Een medewerker van M gaf workshops aan kinderen die in het ziekenhuis verbleven en aan hun gezin.



Kinderziekenhuis 'Verbeelding van het universum'  
© M Leuven, 2021, foto: Sofie Salu

### Aanbod voor mensen met extra noden

M heeft blijvende aandacht voor kwetsbare doelgroepen en mensen met extra noden. Je leest er meer over in hoofdstuk 7.4.

### Aanbod voor anderstalige nieuwkomers

Voor anderstaligen en NT2-onderwijs (Nederlands als tweede taal) zijn er rondleidingen op maat. Je verneemt er meer over in hoofdstuk 8.1.

## 8.6 VRIJWILLIGERSWERKING

### Vrijwilligersbeleid

Om de vrijwilligerswerking verder te professionaliseren besloot M in 2013 om een concreet vrijwilligersbeleid uit te werken. In samenwerking met personeelsleden en vrijwilligers hebben we een beleidstekst opgesteld die jaarlijks wordt geactualiseerd om veranderingen in denkwijzen, visies en procedures op te vangen.

Ons vrijwilligersbeleid rust op vier grote pijlers. In 2021 werden ze als volgt beschreven:

#### 1. Maatschappelijke rol en draagvlak

- Vrijwilligers vormen een verbinding tussen de lokale samenleving en de culturele organisatie. Onder meer daarom koesteren we onze vrijwilligerswerking en zijn we er sterk van overtuigd dat vrijwilligerswerk op zich, los van de concrete invulling, een duidelijke meerwaarde biedt voor onze organisatie.
- Vrijwilligers betrekken bij de werking biedt een unieke kans om ons (potentiële) culturele aanbod met een breed publiek te delen.
- Tegelijk vormen vrijwilligers het ideale klankbord, en een maatstaf om de museumwerking aan af te toetsen.

#### 2. Vrijwilligers en beroepskrachten

- M wil erover waken dat vrijwilligers de professionele werking niet vervangen, maar fundamenteel verstevigen. Een vrijwilligersbeleid uitbouwen dat aansluit bij het professionele team is een uitdaging die we niet uit de weg willen gaan.



M Leuven, foto: Tina Herbots

#### 3. Uitwisseling M en vrijwilligers

- Vrijwilligers blijven te allen tijde zelf de invulling en intensiteit van hun werk bepalen. Ze hebben inspraak over een takenpakket dat zij als verrijkend en uitdagend beschouwen. M wil vertrekken vanuit de vrijwilliger als individu.
- Dat moet uitmonden in een wisselwerking tussen M en de vrijwilliger. Een vrijwilligerswerking schept kansen voor het personeel om samen te werken met mensen uit verschillende beroeps- en interessevelden, die hun capaciteiten, competenties en tijd ter beschikking willen stellen van de uitbouw van M.
- Vrijwilligers zijn een complexe schakel tussen M en het publiek, en van onschatbare waarde.

#### 4. Levenslang en levensbreed leren

- M ondersteunt, waar mogelijk, zijn vrijwilligers in het behouden en/of uitbreiden van de competenties die ze nodig hebben om vlot te functioneren binnen hun takenpakket. M vormt vrijwilligers die specifieke taken op zich willen nemen.

## Vormingen en activiteiten

M engageert zich om de competenties en knowhow van zijn vrijwilligers te behouden en aan te scherpen. Ieder jaar is er een aanbod waarop de vrijwilligers kunnen intekenen. In 2021 stonden de volgende activiteiten op het programma:

### 1. Vrijwilligersuitstap in het kader van de Week van de Vrijwilliger

→ De jaarlijkse vrijwilligersuitstap - een belangrijk teken van waardering – moesten we vanwege corona helaas annuleren.

### 2. Rondleidingen nieuwe tentoonstellingen

→ Als extra teken van waardering organiseren we bij iedere nieuwe tentoonstelling gegidste rondleidingen voor onze vrijwilligers. Bij iedere tentoonstelling zijn er twee of drie rondleidingen, zodat zoveel mogelijk geïnteresseerden kunnen meedoen. Vooral voor vrijwilligers met een publieke en informatieve functie (M-hosts) zijn de toelichtingen erg waardevol. Ondanks de pandemie konden toch enkele rondleidingen doorgaan, bijvoorbeeld door de tentoonstelling van Alexis Gautier en door de collectiepresentaties die nog niet eerder aan bod waren gekomen: 'Neem je Tijd', 'Bewogen' en 'De Tien'. In het kader van het KNAL! Stadsfestival waren er rondleidingen door 'Verbeelding van het universum' en de tentoonstelling van Richard Long.

## Corona

Op 9.06 konden we de vrijwilligerswerking voor het eerst in 2021 gedeeltelijk heropstarten. De vrijwilligers van de teams Bibliotheek, EHBO Boekenclub, Zilverclub en Prentenkabinet mochten vanaf dan één keer per week naar M komen, net zoals de vaste medewerkers. Bij de start van de zomervakantie op 1.07 werd die regel uitgebreid naar de vrijwillige M-hosts. Vanaf 1.10 mochten de vrijwilligers twee dagen per week komen - bijna het ritme van vóór de pandemie. Helaas moesten we de vrijwilligerswerking op 20.11 weer op pauze zetten vanwege de verstrengde coronamaatregelen. We besloten wel om door te gaan met de host-werking in het kader van het KNAL! Stadsfestival.

Aangezien de coronamaatregelen in 2021 bleven aanhouden en van een snelle heropstart van de vrijwilligerswerking niet meteen sprake was, hebben we de mogelijkheden onderzocht om vrijwilligers te laten thuis- of telewerken. Voordien leek dat praktisch en inhoudelijk moeilijk haalbaar: het zou veel tijd en energie kosten, en bovendien is het voor heel wat vrijwilligerstaken geen optie.

We besloten de mogelijkheid uit te testen binnen de afdeling Oude Kunst, meer bepaald voor de teams Bibliotheek, Prentenkabinet en Onderzoek. Na overleg met de teamverantwoordelijken stelden we een lijst van taken op die in aanmerking komen voor telewerk. We kozen voor zeer afgeijnde taken, die met een minimum aan opleiding kunnen worden uitgevoerd.

Vervolgens hebben we 15 vrijwilligers bevroegd van wie we wisten dat de gekozen taken zouden passen bij hun competenties en bij de opdrachten die ze normaal gezien in M uitvoeren. We polsten of thuiswerk voor hen een optie zou zijn, en of ze bereid zouden zijn daar hun laptop of PC voor te gebruiken. Konden of wilden ze dat niet, dan gaf M hen een toestel in bruikleen. Uiteindelijk hebben 11 vrijwilligers ermee ingestemd om in het project te stappen.

Zodra de vrijwilligerswerking in M weer loopt zoals normaal, zullen we het telewerk evalueren en waar nodig bijsturen. Het is de bedoeling om het later structureel op te nemen in ons vrijwilligersbeleid.



Zaalzicht 'Druk! Werk!'  
© M Leuven, 2020, foto: Dirk Pauwels

## Nieuwe projecten

### 1. 'Druk! Werk!' en het Prentenkabinet

In de collectiepresentatie 'Druk! Werk!' ontdekte de bezoeker dat er achter de schermen van M letterlijk druk wordt gewerkt. 25.000 prenten en tekeningen conserveren, registreren en digitaliseren doe je niet in een handomdraai. Gelukkig kan M ook hier rekenen op enthousiaste vrijwilligers. Samen met de collectiemedewerkers van M hebben zij alle prenten en tekeningen onder handen genomen en volgens de regels van de kunst bewaard, beschreven en gefotografeerd. Zonder hun tijd en inzet was dit project ondenkbaar geweest.

Het werk van de vrijwilligers vormde de rode draad door de collectiepresentatie. Samen met de curator maakten zij een persoonlijke selectie van de werken die hen het meest intrigeerden. Het was voor het eerst dat vrijwilligers zo prominent in de kijker werden gezet. Het resultaat was een tentoonstelling die om de drie maanden een nieuw gezicht kreeg.

Het was de bedoeling dat de vrijwilligers zouden verhuizen van de depots naar één van de museumzalen, zodat de bezoekers hen aan het werk konden zien en zelfs vragen zouden kunnen stellen. Vanwege corona kon dat jammer genoeg enkel de laatste weken van de tentoonstelling.

### 2. Werving van hosts voor het KNAL! Stadsfestival

M wil zijn bezoekers een optimale service op maat bieden. De M-hosts zijn daarvoor het eerste aanspreekpunt. De host verwelkomt de bezoeker, leidt bij drukte de bezoekersstroom in goede banen, verwijst naar de verschillende faciliteiten en ondersteunt de onthaalmedewerkers door onder andere de shop-stock aan te vullen en uitleg te geven bij het bezoekersplannetje en de audiotours.

Tijdens het KNAL! Stadsfestival in het najaar integreerden we voor het eerst de audiobalie met de wachtruimte voor groepen en de start van de familiebezoeken. Er stond ook een M-host bij de ingang om bezoekers te ontvangen, te informeren en door te verwijzen naar de juiste balies. Daardoor moesten we zeker drie M-hosts per dag inzetten in plaats van één vrijwilliger. Bovendien wilden we als testcase ook hosts aan het werk zetten in de Sint-Pieterskerk. Om de gestegen nood aan hosts op te vangen, zowel in M als de Sint-Pieterskerk, hebben we een algemene oproep gelanceerd om vrijwilligers aan te trekken. Na enkele opleidingsmomenten konden we zo in totaal 28 nieuwe hosts van start laten gaan.

## Vrijwilligerswerking in cijfers

Alle cijfers over het vrijwilligerswerk bij M kan je raadplegen in bijlage 2: Vrijwilligerswerk in cijfers.

- In 2021 was de vrijwilligerswerking maar enkele maanden actief. Bovendien vielen initiatieven zoals M-IDZOMER, de Anderhalvemetersessies en de ZoMerbar weg. Daardoor daalde het aantal actieve vrijwilligers naar 97. Dat is de vaste kern die vooral een binding heeft met de dagelijkse werking van het museum. Dankzij de werving van hosts voor het KNAL! Stadsfestival zijn er toch ook 28 vrijwilligers ingestroomd.
- Bij de dienst Oude Kunst is het aantal vrijwilligersuren iets gedaald ten opzichte van 2020. Dat kwam voornamelijk doordat er in 2021 slechts enkele maanden gewerkt kon worden, en dan nog maar meestal één dag per week én vooral in de zomer – sowieso een kalme periode, want zowel medewerkers als vrijwilligers hebben dan vakantie.
- Het aantal vrijwilligersuren bij de dienst Publiekswerking is meer dan verdubbeld ten opzichte van 2020. Dat kwam door de heropstart van de host-werking en de extra inzet van vrijwilligers tijdens het KNAL! Stadsfestival.
- Het aantal vrijwilligersuren van de dienst Hedendaagse Kunst is licht gestegen, doordat het Playground-festival in 2021 opnieuw plaatsvond.



M Leuven, foto: Tina Herbots

## 8.7 M-COMMUNITY

De M-community bestaat uit de M-bassadeurs en de M-cenassen. In ruil voor hun steun en lidmaatschap kunnen zij deelnemen aan een door M gecureerd programma dat draait rond verdieping, exclusiviteit en ontmoeting. De M-bassadeurs en M-cenassen zijn trouwe vrienden, die het museum mee uitdragen.

### M-bassadeurs

#### 1. Aanbod

Als M-bassadeur heb je onbeperkt toegang tot het museum en kan je deelnemen aan verdiepende activiteiten zoals gegidste rondleidingen, een jaarlijkse vriendendag en exclusieve uitstappen. De activiteiten worden bepaald in overleg met de werkgroep M-community, waarin een afgevaardigde van elke afdeling zit.

Het lidmaatschap kost € 65 per persoon, of € 99 per persoon in combinatie met de Museum-pas. Vanaf twee personen krijg je € 5 korting per persoon. Elk kind, kleinkind, pluskind of pleegkind jonger dan 18 jaar kan gratis M-bassadeur worden.

De coronacrisis zorgde ervoor dat enkele activiteiten voor M-bassadeurs wegvielen, maar bood tegelijk een kans om hen te bereiken via andere kanalen, zoals virtuele talks en rondleidingen.

#### M-bassadeursprogramma 2021:

- 23.02: 'Blik achter de schermen bij Vincent Geyskens' via Teams: De keuze van een kunstenaar (18 deelnemers)
- 25.03: 'Blik achter de schermen bij Vincent Geyskens' via Teams: Hoe brengen we de tentoonstelling tot bij het publiek? (18 deelnemers)
- 18.05: 'Blik achter de schermen bij Vincent Geyskens' via Teams: Hoe wordt een tentoonstelling opgebouwd?
- 4.03: Voorstelling programma voorjaar 2021 via Teams (36 deelnemers)
- 30.03: Exclusieve preview 'The Constant Glitch' (133 deelnemers)
- 26.05: Exclusieve preview 'Vincent Geyskens' en 'De Tien' (29 deelnemers)
- 12.06: Bezoek Abdij van Park met introductie curator (16 deelnemers)
- 20.06: Bezoek Abdij van Park met introductie curator (25 deelnemers)
- 1.07: Gegidste rondleiding met Vincent Geyskens in M (5 deelnemers)
- 18.07: Gegidste rondleiding 'Tussen Hemel en Aarde. Beleef 'Het Laatste Avondmaal' van Bouts' in de Sint-Pieterskerk (27 deelnemers)
- 22.08: Gegidste rondleiding 'Tussen Hemel en Aarde. Beleef 'Het Laatste Avondmaal' van Bouts' in de Sint-Pieterskerk (6 deelnemers)
- 3.10: Daguitstap Brussel: Vanhaerents Art Collection en MK&G in Brussel (40 deelnemers)
- 29.07: Exclusieve preview Toonmoment M-residenten (13 deelnemers)
- 5.09: Vriendendag (110 deelnemers)
- 24.10: Rondleiding 'Verbeelding van het universum' met curator (20 deelnemers)
- 28.10: Rondleiding 'Verbeelding van het universum' met curator (20 deelnemers)
- 30.10: Rondleiding 'Voorbij de oerknal' in de Universiteitsbibliotheek (40 deelnemers)
- 2.12: Rondleiding Richard Long met curator (14 deelnemers)
- 5.12: Rondleiding Richard Long met curator (18 deelnemers)

## 2. Campagne

In november 2021 lanceerden we in samenwerking met een extern communicatiebureau, The Untitled Workers Club (UWC), een M-bassadeurscampagne. Het doel: de vernieuwde M-bassadeursformules van 2020 beter zichtbaar maken voor het publiek en zo meer M-bassadeurs werven én de huidige M-bassadeurs behouden. De focus lag vooral op inwoners van Leuven en omstreken. De campagne liep samen met twee grote tentoonstellingen in M in het kader van het stadsfestival KNAL!.

- Duur campagne: 21.10.2021 – 31.01.2022
- Concept: sweatercampagne 'Draag M mee uit' met manifest. M-bassadeurs kregen gratis een M-bassadeursweater.
- De campagne werd via verschillende kanalen (online en print) gepromoot: in het museum, via wildpostering, mailings, social media, website en folders.
- Tijdens de campagne werden er in totaal 136 lidmaatschappen verkocht, waarvan 34 nieuwe en 102 verlengingen.

## 3. Kerncijfers

De wervingscampagne in het najaar gaf de verkoop wel een boost, maar wegens de impact van corona zagen we in het algemeen toch een trage groei.

	Totale verkoop M-bassadeurs-lidmaatschappen (1.01.2021 – 31.12.2021)
M-bassadeur	163
M-bassadeur & Museumpas	118
TOTAAL	281

## M-cenassen

De M-cenassen geven financiële steun en kunnen in ruil deelnemen aan een exclusief, door M gecureerd programma. Het is de hoogste vriendschaps-categorie van M. Het lidmaatschap kost € 1000 per persoon. Daarvan vloeit € 500 naar het M-LIFE Museumfonds, dat is ondergebracht bij de Koning Boudewijnstichting.

### 1. Aanbod

De M-cenassen hebben toegang tot het volledige M-bassadeursaanbod (zie boven) en kunnen daarbovenop deelnemen aan exclusieve M-cenasactiviteiten zoals bezoeken aan privéverzamelaars en kunstenaarsateliers, een meerdaagse uitstap en een M-cenasdiner in aanwezigheid van de M-directie. Wegens corona moesten we enkele activiteiten annuleren of verzetten. In de plaats werkten we een digitaal alternatief uit.

#### M-cenasprogramma 2021:

- 2.02: Digitalk Bank Delen over het Lam Gods (19 deelnemers)
- 16.03: Digitale lezing Dieric Bouts met curator Peter Carpreau (17 deelnemers)
- 15.05: Vrij bezoek 'Ballroom project 3' – Antwerp Art Weekend (7 deelnemers)
- 8.07: Exclusieve M-cenasrondleiding met kunstenaar Vincent Geyskens (11 deelnemers)
- 20.10: Exclusieve M-cenaspreview in 'Verbeelding van het universum' met curator Jan Van der Stock (46 deelnemers)
- 28.10: M-cenasrondleiding door tentoonstelling Richard Long met curator Eva Wittocx (18 deelnemers)
- 20.11 – 21.11: Tweedaagse M-cenasuitstap naar Brugge (23 deelnemers)

### 2. Kerncijfers

In 2021 hadden we in totaal 45 M-cenassen, een toename van 3 ten opzichte van 2020.



foto: Janice Mathues

# 9. M IS EEN TRANSPARANTE EN PERFORMAN- TE ORGANISATIE



M wil een transparante en performante organisatie zijn. Die doelstelling bindt een groot deel van onze werking samen. En niet alleen intern: M werkt ook samen met heel wat instanties en organisaties, en dat op verschillende manieren. De partnerships van M vind je in hoofdstuk 7 van dit jaarverslag.

## 9.1 AANVULLENDE FINANCIERING

### M-LIFE

#### 1. Over

Het M-LIFE Museumfonds bestaat sinds oktober 2015. Het fonds is nauw verweven met de M-cenaswerking: de helft van de jaarlijkse lidmaatschapsbijdrage (€ 500 van € 1.000) gaat naar M-LIFE. De M-cenas ontvangt daarvoor een fiscaal attest. Voor het ontvangen van de giften en het uitreiken van de fiscale attesten werkt M samen met de Koning Boudewijnstichting.

Het M-LIFE Museumfonds stelt zich tot doel financiële middelen te verzamelen om de culturele, wetenschappelijke, museale en/of publieksgerichte activiteiten van M in de breedste zin te ondersteunen. Daarnaast kan het steun toekennen aan kortlopende, langlopende, eenmalige of terugkerende projecten of activiteiten, of aan projecten of activiteiten van roerende of onroerende aard, binnen of buiten de gebouwen of het domein van M.



M Leuven, foto: Miles Fishler

M-LIFE rust op vier pijlers, die schenkers kunnen steunen:

- de werking van M in het algemeen
- de collectie van M
- de hedendaagse-kunstenaarswerking van M
- educatieve projecten

Het bestuur van het M-LIFE Museumfonds bestaat uit de volgende leden:

- 1 stem voor Peter Bary, directeur M en Denise Vandevooort, voorzitter M
- Dominique Allard, directeur Koning Boudewijnstichting
- Isabelle Mostaert, notaris en voorzitter M-LIFE Museumfonds

### 2. Algemene financiële resultaten

#### Inkomsten

	Giften ontvangen in 2018	Totaal giften ontvangen in 2019	Totaal giften ontvangen in 2020	Giften in 2021
M-cenas giften	€ 18.500	€ 19.150	€ 15.000	€ 12.500
M algemeen	€ 680	€ 755	€ 1.592	€ 1.015
M-collectie	€ 2.205,19 Restauratie van het paneel 'De Marteling van de Heilige Erasmus' van Dieric Bouts	€ 2.220 Restauratie van het paneel 'De Marteling van de Heilige Erasmus' van Dieric Bouts	€ 40	€ 240
Ondersteuning hedendaagse-kunstenaarswerking van M	€ 65	€ 100	€ 220 (tot 30.11.2020)	€ 70
Campagne aankoop hedendaagse kunst van 1.12 tot 31.12			€ 8.133	€ 820
Educatieve werking	€ 7.540	€ 0		€ 40
Dobedo actie (2018)	€ 5.040	€ 0		
Steun M via aankoop tickets (die worden rechtstreeks gestort op rekening van M)	€ 150	€ 15	€ 4.183,5	€ 2870
<b>TOTAAL</b>	<b>€ 34.155,19</b>	<b>€ 22.240</b>	<b>€ 29.168,5</b>	<b>€ 17.555</b>

#### Uitgaven

In 2021 werd € 10.030 uit het M-LIFE Fonds uitbetaald in de vorm van grants aan M (voor aankoop kunstwerken 'The Constant Glitch').

### 3. Standaardcommunicatie

Los van de campagnes zijn er de volgende structurele communicatie-initiatieven:

- *Call to action* op online ticketing-omgeving voor gift
- Vermelding op printticket van M-LIFE
- Automatische dankmailing na gift via ticketing
- Jaarlijkse mailing naar doelgroep M-LIFE met vraag om gift
- Communicatie over M-LIFE naar M-cenassen via eindejaarsdiner, M-cenasnieuwsbrieven, *dedicated mailings*
- Communicatie via nieuwsbrieven over M-LIFE (met vraag om gift) naar M-edewerkers, M-bassadeurs, breed publiek

### 4. Campagne

Van 1.12.2020 tot 01.02.2021 organiseerden we een crowdfundingcampagne. M, stad Leuven en Cera sloegen de handen in elkaar om werk aan te kopen van hedendaagse kunstenaars die een band hebben met België en die zwaar getroffen werden door de coronapandemie. Stad Leuven en Cera zorgden elk voor € 50.000. Het museum zette ook een crowdfundingcampagne op via M-LIFE, met als doel € 10.000 extra op te halen bij het publiek. De aangekochte kunstwerken werden getoond in de groepstentoonstelling 'The Constant Glitch'.

#### Doelstellingen M-LIFE-campagne:

- sensibiliseren: mensen bewustmaken van M als goed doel en van de verschillende rollen die een museum in de maatschappij vervult
- via crowdfundingcampagnes inkomsten genereren voor verschillende projecten en de basis leggen om Major Donors voor grootschalige projecten aan te trekken
- het maatschappelijk draagvlak vergroten, doordat schenkers deel worden van M en impact hebben via hun bijdrage
- kennis vergroten over:
  - de schenkers
  - de motivatie van de schenkers
  - welke projecten het meest succesvol zijn

#### Financiële resultaten campagne

De doelstellingen werden ruimschoots gehaald. In totaal brachten het M-LIFE Fonds en steunbijdragen via de M-website € 15.009 op (netto € 14.507 na aftrek van de commissie aan de Koning Bouwewijnstichting). Vooraf was ook goedgekeurd dat de aan de ticketverkoop gelinkte opbrengsten van M-LIFE vanaf januari 2020 integraal naar de aankoop van hedendaagse kunst zouden gaan. Het betreft een bedrag van € 882.

	2020	2021
M-LIFE aankoop hedendaagse kunst van 30.11.2020 tot 08.03.2021	€ 8.133	€ 820
M-LIFE algemeen van 01.01.2020 tot 01.02.2021	€ 882	€ 195
TOTAAL M-LIFE voor 'The Constant Glitch'	€ 10.030	
Netto M-LIFE na aftrek 5%	€ 9.529	
Giftten steuntickets website van 01.01.2020 tot 01.02.2021	€ 4.184	€ 795
Totaal steuntickets website	€ 4.979	
<b>TOTAAL M-LIFE en steuntickets website</b>	<b>€ 14.507</b>	

## Zaalverhuur en evenementeninfrastructuur

### 1. Categorisering evenementen

We verdelen de evenementen in categorieën die elk eigen doelstellingen nastreven en een verschillend publiek aanspreken. De categorieën zijn:

- Gebruik evenementeninfrastructuur door M intern
- Gebruik evenementeninfrastructuur door derden
  - Zaalgebruik door structurele partners
  - Partnerevent tegen kortingstarief
  - Partnerevent tegen kostprijs
  - Partnerevent gratis (onder meer voor Groep Leuven)
- Vzw's
- Commerciële zaalverhuur

### 2. Gebruik evenementeninfrastructuur door M intern

- Zie bijlage 3: Evenementen georganiseerd door M

In 2021 ging het om 118 evenementen, waarvan 84 low, 23 medium en 11 high impact.



M Leuven, foto: Janice Mathues

### 3. Gebruik evenementeninfrastructuur door derden

#### Zaalgebruik door structurele partners

M heeft verschillende structurele partners. Zij krijgen korting op de tarieven van de zaalverhuur. Partners kunnen tegen kostprijs of in ruil voor een specifieke return gebruikmaken van zalen in M. Het zaalgebruik past vaak in een bredere samenwerkingsovereenkomst.

We maken een onderscheid tussen structurele partners op drie niveaus:

Collectiebeherende partners:

- Cera (afspraken in het contract): 3 gratis zalen binnen de openingsuren van M, daarbuiten geldt korting van 25%
- KU Leuven: structurele korting van 25%

Sponsor/Subsidiepartners:

- Groep Leuven (incl. alle stadsdiensten zoals Toerisme Leuven, UiTPAS Leuven): 5 gratis zalen binnen de openingsuren van M, daarbuiten geldt korting van 25%
- Vlaamse overheid Departement CJM: korting van 25%
- Provincie Vlaams-Brabant: korting van 25%
- Delen Private Banking (sponsor)

Inhoudelijke Structurele Partners:

- Stad en Architectuur
- KunstLeuven
- Luca School of Arts

#### Partnerevent gratis

In deze financiële vorm worden er helemaal geen kosten aangerekend en staat alles gratis ter beschikking, zowel personeel als zalen. Deze zaalverhuur past meestal in een samenwerkingsovereenkomst, sponsorship of coproductie.

In 2021 ging het over 11 evenementen, waarvan 6 low, 2 medium en 3 high impact.

- Zie bijlage 4: Gratis partnerevents

### Groep Leuven

Groep Leuven (incl. alle stadsdiensten zoals Toerisme Leuven en UiTPAS Leuven) kan aanspraak maken op 5 keer gratis zaalhuur in standaardopstelling en binnen de openingsuren. Die korting geldt dus niet buiten de openingsuren en voor extra technische ondersteuning.

De tabel in bijlage verzamelt alle evenementen die Groep Leuven in 2021 organiseerde. Ze zijn op hun beurt onderverdeeld in verschillende categorieën en vormen dus geen categorie op zich.

Zodra het quotum gehaald is, vallen bijkomende evenementen onder de categorie 'partnerevent tegen kortingstarief' en krijgen ze 25% korting op de zaalhuur (cfr. supra). Voor bepaalde activiteiten van stad Leuven is het soms echter onmogelijk om een financiële vergoeding te vragen. Het quotum van 5 evenementen werd dit jaar overschreden, maar we hebben telkens de afweging tussen impact en inzet van personeel gemaakt.

In 2021 ging het om 8 evenementen, allemaal low impact.

→ Zie bijlage 5: Events Groep Leuven

### Partnerevent tegen kostprijs

In deze financiële vorm is de zaalhuur gratis. Wanneer het evenement buiten de openingsuren valt en/of extra technische ondersteuning nodig heeft, worden die kosten aangerekend.

In 2021 ging het om 14 evenementen waarvan 8 low, 3 medium en 3 high impact.

→ Zie bijlage 6: Parterevents aan kostprijs

### Partnerevent tegen kortingstarief

In deze financiële vorm geldt een korting van 25% op de zaalhuur voor de standaardopstelling en binnen de openingsuren. De korting geldt dus niet buiten de openingsuren en voor extra technische ondersteuning.

In 2021 ging het om 10 evenementen, waarvan 2 low, 3 medium en 5 high impact.

→ Zie bijlage 7: Partnerevents aan kortingstarief

### 4. Vzw's

Sociaal-culturele vzw's krijgen 50% korting op de zaalhuur voor de standaardopstelling en binnen de openingsuren. De korting geldt dus niet buiten de openingsuren en voor extra technische ondersteuning.

### Quotum

We beperken dit tot 20 dagen per jaar, waarvan 15 voor de grote regio Leuven en 5 daarbuiten.

In 2021 waren er geen evenementen tegen vzw-tarief.

### 5. Commerciële zaalverhuur

#### Zaalverhuur in het kader van returns sponsoring

Partners die M sponsoren of een samenwerkingsovereenkomst hebben afgesloten, kunnen rekenen op een tegenprestatie. In 2021 ging het om 4 evenementen, waarvan 1 low, 2 medium en 1 high impact.

→ Zie bijlage 8: Zaalverhuur in het kader van sponsoring

#### Zaalverhuur tegen algemeen geldende tarieven

In deze categorie gaat het in de eerste plaats om winst en nutsmaximalisatie. Commerciële zaalverhuur moet inkomsten creëren, maar mag geen negatieve impact hebben op het merk M.

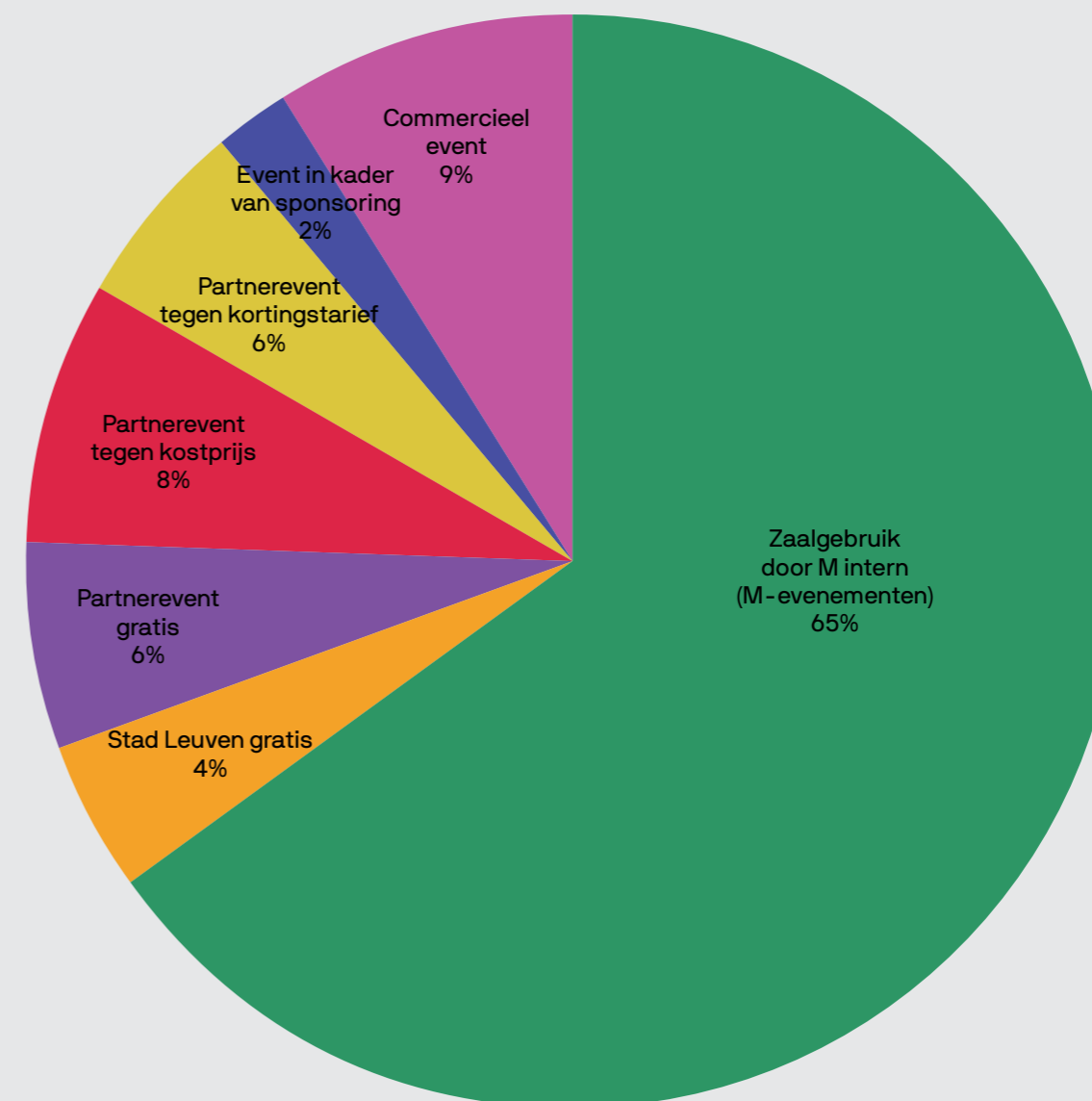
In 2021 ging het om 16 evenementen, waarvan 11 low en 5 medium impact.

→ Zie bijlage 9: Zaalverhuur aan algemeen

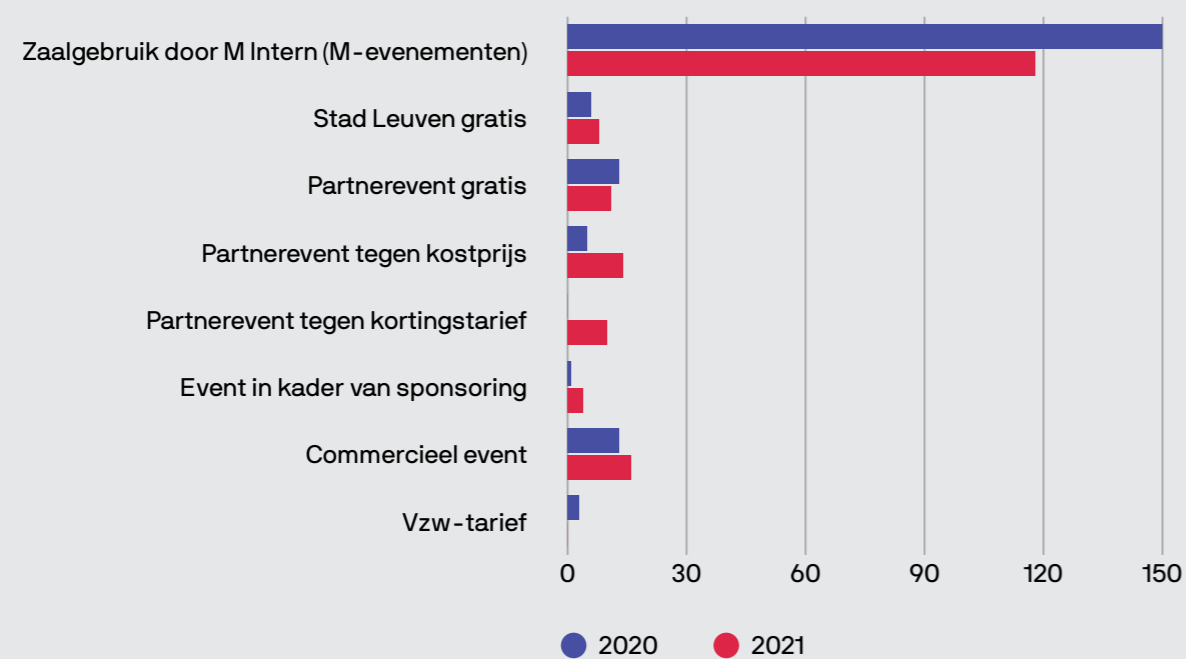
### 2021 in grafieken

- Bij het merendeel van de georganiseerde activiteiten ging het om M-evenementen, wat uiteraard de corebusiness is van M.
- Daarnaast worden er vooral commerciële en partnerevenementen tegen kostprijs georganiseerd.

Verdeling categorieën 2021



### Categorisering 2020 vs 2021

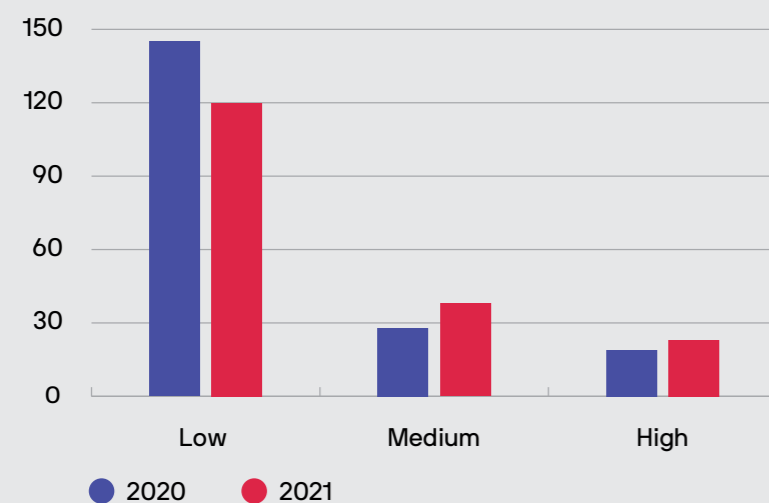


→ Bovenstaande grafiek toont het verschil tussen 2020 en 2021 voor de verschillende categorieën georganiseerde activiteiten. Bij de meeste activiteiten zien we in 2021 een stijging.

### 6. Zaalgebruik 2021 t.o.v. 2020

Categorieën	Bedrag '20	Bedrag '21	# 2020	# 2021
Zaalgebruik door M	-	-	150	118
Zaalgebruik door structurele partners	€ 4.318,75	€ 21.809,59	26	63
Partnerevent gratis	€ 0,00	€ 806,00	14	11
Partnerevent tegen kostprijs	€ 1.800,00	€ 5.787,84	4	14
Partnerevent tegen kortingstarief	-	€ 14.565,75	1	10
Stad Leuven	€ 2.518,75	€ 650	6	8
Event in kader van sponsorship	-	-	1	4
Vzw's	€ 1.687,00	-	3	0
Commerciële events	€ 15.205,84	€ 7.667,00	13	16
<b>SUBTOTAAL</b>	<b>€ 21.211,59</b>	<b>€ 29.476,59</b>		
Cateringcommissie	€ 1.054,88	€ 3.120,72		
<b>TOTALE OPBRENGST EVENEMENTEN</b>	<b>€ 22.266,47</b>	<b>€ 32.597,31</b>		

### Impact 2020 vs 2021



→ Bovenstaande grafiek geeft het verschil in impact tussen 2020 en 2021 weer. We zien een lichte stijging bij de medium- en high impact-evenementen.

# 9.2 PROFESSIONELE COMMUNICATIE EN MARKETING

2021 was het jaar van schrappen wat niet past - dit meer appetijtelijke jaarverslag is daar een voorbeeld van. Wat gooiden we nog meer overboord? Het demografische keurslijf. Jarenlang werkte M met persona's waaraan we bepaalde gedragingen toeschreven - Dirk is 21, student en gaat vaak op stap; Magda is met pensioen, gaat regelmatig fietsen en is religieus opgevoed; Steven is in de dertig en pas papa geworden... Maar die persona's herleidde onze (potentiële) bezoekers tot labels. Overboord ermee dus.

M zet actief in op mensen en hun interesse in kunst: van nieuwsgierigen die wel eens blijven hangen bij een mooi prentje, over bezoekers die dieper zoeken en hun leven willen verrijken met kunst, tot mensen voor wie kunst de essentie is, die niet kunnen leven zonder. Onze communicatiemix focust op wat voor content bij die - vermoedelijk - verschillende interesseprofielen past. Die mix stellen we telkens bij op basis van data en analyse.

## Interne communicatie

Het lijkt een evidentie: vertel niets aan de buitenwereld wat je eigen medewerkers niet weten. Sinds 2019 sleutelen we aan een internecommunicatiematrix die moet verzekeren dat medewerkers, freelancers, gelegenheidspersoneel, gidsen en vrijwilligers over de informatie beschikken die ze nodig hebben om hun functie uit te voeren. We bekijken hen als ambassadeurs van het huis, voor wie M een echte *love brand* is. Er zijn verschillende communicatieflows - zo zetten we Slack in om ad hoc- en informele boodschappen onder de aandacht te brengen. En is er meer.

### 1. M-edewerkersmomenten

Op M-edewerkersmomenten geven directieleden of (project)verantwoordelijken meer uitleg over belangrijke projecten, van updates over

crowdfundingprojecten tot uitleg over fietslease. Het maandelijkse M-edewerkersmoment op dinsdagochtend - normaal telkens weer een blij weerzien - bleef in 2021 beperkt tot een digitaal weerzien. Naar het eind van het jaar evolueerde dat naar een hybride aanpak. Vier keer per jaar hebben de M-edewerkersmomenten een inhoudelijke insteek: dan gaan curatoren dieper in op aankomende tentoonstellingen, projecten en verwervingen van collectiestukken.

### 12.01.2021

- Inleiding (Peter Bary)
- Samenwerking met Cera (Eveline De Wilde)
- Werkgroep Archief M (Anne Liefsoens/Phellice Timmermans)
- Verlof 2021 (Carine Van Dyck)
- Bezoekerscijfers (Sophie Verhulst)
- Update M-LIFE crowdfundingcampagne (Lydia Vandam)
- Nieuwjaarsinitiatief (Sien Hamelryck)

### 9.02.2021

- Het ABC-plan van M (Peter Bary)
- Corona-update (Peter Bary)
- Bezoekerscijfers 2020 (Sophie Verhulst)
- Inschrijving MuseumNext (Sophie Verhulst)
- Eerste agendapunten inhoudelijk M-edewerkersoverleg 16.03 (Peter Bary)

### 16.03.2021 (inhoudelijk)

- Inleiding & agenda (Peter Bary)
- Nieuwe website (Hanne Grégoire / Phellice Timmermans)
- Portret van een M-dienst: Bezoekersmanagement (Marieke Van Cauwenberghe)
- Overzicht bruiklenen en verwervingen M-collectie (Marjan Debaene)
- Hedendaagse Kunst (Valerie Verhack)
- Aankopen en tentoonstelling 'The Constant Glitch'
- Langdurige bruikleen Vlaamse Overheid
- Kunstendecreet: plan aanpak & timing
- And&-festival (Lydia Vandam)
- Wissel O.E. - M in historisch perspectief (Kim Claes)
- Wijziging datum volgende inhoudelijke M-edewerkersoverleg (Peter Bary)

### 13.04.2021

- Inleiding (Peter Bary)
- Financiële stand van zaken - terugblik 2020 - vooruitblik 2021 (Carine Van Dyck)
- Fietslease (Carine Van Dyck)
- Corona / thuiswerk (Carine Van Dyck)
- Personeel (Peter Bary)
- Stand van zaken jaarverslagen (Peter Bary)

### 11.05.2021

- Inleiding (Peter Bary)
- Voorstelling nieuwe collega's: Samantha Fadahunsi, Alison Souffreau, Pol Pardon
- Draaiboek evenementen (Sien Hamelryck)
- Status digitaal ecosysteem & start werkgroep 'M digitaal' (Phellice Timmermans)
- Denkvoer (Lore Van Hees)
- Vernissage Vincent Geyskens & De Tien (Lore Van Hees)

### 15.06.2021 (inhoudelijk)

- Inleiding (Pol Pardon)
- Personeel (Pol Pardon)
- Voorstelling Fientje Ceulemans en Isabelle Van Den Broecke
- Portret van de dienst administratie
- Project Boek/Delen (Elisabeth Bracke)
- M-shop met horecafunctie (Sien Hamelryck)
- Collectiepresentatie 'De Tien' (Marlies Verreydt)
- Bruiklenen en verwervingen M-collectie & enquête calamiteitenplan (Marjan Debaene)

### 14.09.2021

- Welkom en voorstelling nieuwe medewerkers (Pol Pardon)
- Coronamaatregelen personeel / bezoekers (David Somers)
- Structureel thuiswerken - details (Pol Pardon)
- Opleidingen (Pol Pardon)
- Vorming inhouse najaar 2021 (Hilde Engelbeens)
- Museumshop - stand van zaken (Pol Pardon)
- Impact WK Wielrennen op werking M (Sien Hamelryck)
- Inclusieve onderneming 2021 (Pol Pardon)

### 12.10.2021 (inhoudelijk)

- Inleiding & agenda (Peter Bary)
- M-bassadeursactie (Lydia Vandam / Kara Kankilic) - gevolgd door communicatiebureau Untitled Workers Club
- ICOM CECA-conferentie (Sofie Vermeiren)
- Playground (Lore Boon)
- Organisatie in ontwikkeling (Peter Bary)
- Samenwerking museum Verviers (Marjan Debaene)
- Fotoshoot

16.11.2021

- Welkom en voorstelling nieuwe medewerkers (Pol Pardon/ Marieke Van Cauwenberghe)
- Stand van zaken museumshop: infrastructuur, exploitatie en timing (Pol Pardon / Sien Hamelryck)
- M-residentie: stand van zaken en toekomstplan (Laure Vanrijckeghem)
- Stafmedewerker planning en beleid: jobinhoud (Lore Van Hees)

07.12.2021

- Welzijnstraject

## 2. M Vanbinnen

Wat in 2020 startte als een noodmiddel om de digitale interne communicatie te bevorderen in een organisatie die floreert bij menselijke contacten, is uitgegroeid tot een solide tool met een aantrekkelijke *open rate*. De interne nieuwsbrief M Vanbinnen ging eerst wekelijks de deur uit, en sinds de zomer van 2021 tweewekelijks, met een pauze van midden juli tot midden augustus. Tot en met 17.08 differentieerden we niet: M-edewerkers, vrijwilligers, gidsen en gelegenheidspersoneel kregen dezelfde nieuwsbrief.

- 16 nieuwsbrieven
- Aantal ontvangers: 174
- Gemiddelde open rate: 70,28%
- Gemiddelde click-through rate: 31,68%

Vanaf 31.08 splitsten we de doelgroep op in tweeën, aangevuld met subdoelgroepen met content op maat. We verfijnden onze interne communicatiematrix op basis van het type boodschappen - denk maar aan personeelszaken die enkel voor M-edewerkers in vast dienstverband van toepassing zijn.

De eerste doelgroep zijn de vaste M-edewerkers, jobstudenten, stagiairs, voorzitter Raad van Bestuur.

- 9 nieuwsbrieven
- Aantal ontvangers: 87
- Gemiddelde open rate: 74,38%

De tweede doelgroep bestaat uit IBO, Artikel 60, freelancers en externe techniekers, gidsen, vrijwilligers, gelegenheidspersoneel

- 9 nieuwsbrieven
- Aantal ontvangers: 145
- Gemiddelde open rate: 59,20%

### 3. Andere (mailings 'belangrijk@mleuven.be')

Bijzondere tijden – die wat langer bleven duren dan gedacht - vragen om bijzondere maatregelen. Binnen M bestaat er een interne taskforce 'calamiteiten'. Sinds 2021 hebben we het e-mailadres 'belangrijk@mleuven.be' voor crisiscommunicatie, die uitgaat van het team communicatie. In 2021 vertrokken er 29 e-mails naar verschillende interne doelgroepen. Het hoofdonderwerp waren de coronamaatregelen en de implicaties ervan voor onze bezoekers en personeel.

## Externe communicatie

Wat zou M zijn zonder bezoekers? Externe communicatie maakt dan ook een aanzienlijk deel van de workload van het team communicatie uit. In 2021 werkten we binnen de bestaande werking, zoals tentoonstellingen en collectiepresentaties, hard aan nieuwe invalshoeken. Een voorbeeld is het halfjaarlijkse magazine, dat dient als centrale hub voor verschillende communicatiekanalen. De geprinte content wordt verspreid over de hele communicatiemix van M en aangepast aan het medium, allemaal om zo vlot mogelijk informatie tot bij (potentiële) bezoekers te brengen.

### 1. Kerncijfers socialemediakanalen

M zette ook in 2021 actief in op Instagram, Facebook, LinkedIn en Twitter. Elk kanaal heeft zijn eigenheid en wordt als dusdanig behandeld. We monitoren alle socialemediakanalen met de tool Falcon. Daardoor kunnen we aan doorgedreven contentplanning doen en weten we precies hoe goed welk kanaal scoort.

Facebook, met zijn 16.623 volgers, heeft een functie als ad valvas: je vindt er alle events, fotoalbums van die events, vacatures, openingen... Het toont M in al zijn enthousiasme, met de tentoonstellingen, de collectiepresentaties enzovoort. In 2021 telde de Facebookpagina van M Leuven 419 posts (inclusief socialemedia-advertenties), 4,09 miljoen impressies en 662.000 reacties (inclusief duimpjes, hartjes en andere emoji's) en had ze een reach van 2,16 miljoen.

Instagram tikte het jaar af op 11.771 volgers. Hier tonen we de mooiste kant van M en leggen we crossmediale linken. Niet voor niets was de post over Thomas Demands 'HOUSE OF CARD', met zijn werk rond modeontwerper Azzedine Alaïa, de meest bekeken post. Op nummer twee kwam de post over de Vincent Geykens-podcast. In totaal postten we 739 posts, stories en ads op Instagram, samen goed voor 372.6900 impressies en een engagementrate van 3,97%.

LinkedIn, het zakelijke lid van de familie, groeide in 2021 in een rustig tempo verder tot een community van 1.804. Met LinkedIn zet M actie-verbod in op de uitgebreide corporate kant van M: we gebruiken het om B2B-formules aan te kondigen, vacatures te verspreiden, persberichten te delen en partnerships te vieren. Dat alles was goed voor 90 posts en 41.560 impressies. Een van de meest populaire posts was onze zoektocht naar een 'chaosmagiër' – productiemedewerker, zeg maar.

Voor M zijn vacatures ook een veruitwendiging van het leven achter de schermen: een droge tekst zou de werkomgeving geen eer aandoen.

Twitter zetten we in als megafoon voor persberichten en belangrijke gebeurtenissen. De nieuwtjes werden enthousiast verspreid naar 7.728 volgers in 50 posts, goed voor 22.000 impressies.

De meest bekeken posts op Twitter, LinkedIn en Facebook zijn verrassend genoeg dezelfde. Nummer twee op Twitter was er eentje waar we zelf veel plezier in hadden: Bernie Sanders die aanschuift voor kroketten aan 'Het Laatste Avondmaal' van Dieric Bouts. De werken van de Vlaamse Meester en boodschappen rond de Sint-Pieterskerk doen het in de socialemediacampagnes goed bij zowel Nederlandstaligen als Franstaligen. Zeer gesmaakte onderwerpen, als we het klikgedrag van de digitale bezoekers mogen geloven.

Maar de meest bekeken post ging over het bezoek van Hare Majesteit Koningin Mathilde aan M Leuven naar aanleiding van stadsfestival KNAL!. Royalty valt over alle sociale media heen in de smaak, zo blijkt.

### 2. Kerncijfers pers

In 2021 verstuurden we 54 persberichten: 21 in het Nederlands, 17 in het Frans en 16 in het Engels. Samen leverden die 270 printartikels en 330 vermeldingen op het web op. De belangrijkste media zijn De Standaard, Le Soir, De Tijd, Het Nieuwsblad en Het Laatste Nieuws.

44,6% van de artikels over M Leuven is verschenen in printmedia. Web is goed voor 50,1%, newswires (denk maar aan Belga) voor 3,3%, en de radio voor 1,3%. Radio en televisie zijn overigens moeilijker te tracken, al werden we zeker vermeld in 'De Ochtend' op Radio 1, 'Pompidou' op Klara en 'Avondpost' op Radio 2 Vlaams-Brabant. Op ROB-TV waren we ook een populair item. In het buitenland konden De Telegraaf, The Guardian, Metropolis M en vele anderen ons smaken.

### 3. Kerncijfers website

Het is opvallend: onze ticketpagina's worden het meest aangeklikt. In 2021 waren 240.495 gebruikers goed voor 1.174.884 paginaweergaven in 338.718 sessies. Gemiddeld bezoeken ze 3 pagina's en blijven ze 2:29 minuten hangen op mleuven.be. Het overgrote deel van de bezoekers komt uit België (76,22%). Daarna komen Neder-

land (5,92%), Frankrijk (2,84%), Verenigde Staten (3,88%) en Duitsland (1,21%).

In 2021 werkten we achter de schermen uitgebreid aan een nieuwe website. We volgen een participatief traject: er doen verantwoordelijken uit alle afdelingen mee, zodat het eindresultaat het beste van ieders expertise zal weerspiegelen. Iets om naar uit te kijken in 2022.

#### 4. Kerncijfers mailings en nieuwsbrieven

De focus voor zowel de mailings als de nieuwsbrieven lag op frequentie en consistentie: ontvangers moeten weten wanneer ze een dosis kunst van M kunnen verwachten. Mailings zijn doelgericht: opvolging bij een event, inschrijving... Nieuwsbrieven zijn inspiratiegericht, met content gecreëerd voor het magazine als trigger om even te ontsnappen aan de wereld van alledag.

In 2021 stuurden we maar liefst 47 nieuwsbrieven uit – en dan rekenen we de interne nieuwsbrief niet eens mee. Voor de nieuwsbrieven blijven we werken op basis van interesse.

- Breed publiek – toegankelijker content voor breed scala aan (potentiële) bezoekers
  - 12 nieuwsbrieven
  - Aantal ontvangers: 22.967
  - Gemiddelde open rate: 34,24%
- Onderwijs – hier willen we vooral het uitgebreide aanbod van M onder de aandacht brengen. Afhankelijk van de graad waarin ze lesgeven, krijgen leerkrachten een aangepaste nieuwsbrief. Daarin signaleren we ook openingen van tentoonstellingen.
  - Kleuteronderwijs – van eerste tot derde kleuterklas
    - 2 nieuwsbrieven
    - Aantal ontvangers: 710
    - Gemiddelde open rate: 29,00%
  - Lager onderwijs – lagere school tot en met het zesde leerjaar
    - 3 nieuwsbrieven
    - Aantal ontvangers: 1.248
    - Gemiddelde open rate: 27,47%
  - Secundair onderwijs – van eerste tot zesde middelbaar
    - 3 nieuwsbrieven
    - Aantal ontvangers: 648
    - Gemiddelde open rate: 26,53%
  - Hoger onderwijs – zowel universiteiten als hogescholen
    - 2 nieuwsbrieven

- Aantal ontvangers: 330
- Gemiddelde open rate: 31,05%
- De nieuwsbrief voor het Deeltijds Kunstonderwijs wordt – in tegenstelling tot de andere onderwijsniewsbrieven – alleen verstuurd als het aanbod van M er aanleiding toe geeft. In 2021 lag de focus op de oproep van 'Open M'.
  - 1 nieuwsbrief
  - Aantal ontvangers: 299
  - Gemiddelde open rate: 30,70%
  - Gemiddelde click-through rate: 3,50%

Ook het vakpubliek spreken we gericht aan. M is een huis van zowel hedendaagse als oude kunst. Voor oude kunst positioneren we M als kenniscentrum van middeleeuwse beeldhouwkunst (ARDS), waarvoor een aparte werking bestaat. De vakgenoten (peers) uit de sector hedendaagse kunst krijgen een overzicht op maat, bij wijze van uitzondering in het Nederlands én het Engels.

- Peers hedendaagse kunst, EN
  - 5 nieuwsbrieven
  - Aantal ontvangers: 1.099
  - Gemiddelde open rate: 35,08%
- Peers hedendaagse kunst, NL
  - 5 nieuwsbrieven
  - Aantal ontvangers: 1.414
  - Gemiddelde open rate: 47,18%

De vriendenwerking van M valt uiteen in M-bassadeurs en M-cenassen. Zij krijgen een eigen nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van het activiteitenaanbod.

- M-bassadeurs
  - 12 nieuwsbrieven
  - Aantal ontvangers: 256
  - Gemiddelde open rate: 63,62%
- M-cenassen
  - 12 nieuwsbrieven
  - Aantal ontvangers: 67
  - Gemiddelde open rate: 65,64%

In 2021 stuurden we 821 mailings uit.

- Uitnodigingen vernissage, NL
  - 21 mailings
  - Aantal ontvangers: 7.103
  - Gemiddelde open rate: 68,67%

- Uitnodigingen vernissage, FR
  - 4 mailings
  - Aantal ontvangers: 502
  - Gemiddelde open rate: 25,53%
- Uitnodigingen vernissage, EN
  - 5 mailings
  - Aantal ontvangers: 1.590
  - Gemiddelde open rate: 35,78%
  - Gemiddelde click-through rate: 8,86%

We hebben ook een systeem van dedicated mailings, die automatisch worden verstuurd na een bepaalde handeling. Dat kan gaan van een bezoek aan de Sint-Pieterskerk tot een storting aan de crowdfunding voor 'The Constant Glitch' – achteraf kregen de gulle schenkers een bedankbriefje.

- Bevraging Sint-Pieterskerk, NL
  - 276 mailings
  - Aantal ontvangers: 1.133
  - Gemiddelde open rate: 60,57%

- Bevraging Sint-Pieterskerk, FR
  - 78 mailings
  - Aantal ontvangers: 104
  - Gemiddelde open rate: 58,82%

- Bevraging Sint-Pieterskerk, EN
  - 67 mailings
  - Aantal ontvangers: 97
  - Gemiddelde open rate: 63,18%

- Aanbodmailing, na inwisseling voucher
  - 5 mailings
  - Aantal ontvangers: 13
  - Gemiddelde open rate: 75,00%

- M-LIFE-bedanking, NL
  - 171 mailings
  - Aantal ontvangers: 288
  - Gemiddelde open rate: 58,73%

- M-LIFE-bedanking, FR
  - 18 mailings
  - Aantal ontvangers: 18
  - Gemiddelde open rate: 83,33%

- M-LIFE-bedanking, EN
  - 18 mailings
  - Aantal ontvangers: 19
  - Gemiddelde open rate: 63,89%

- Hernieuwing lidmaatschap M-bassadeur
  - 5 mailings
  - Aantal ontvangers: 187
  - Gemiddelde open rate: 65,59%

- Hernieuwing lidmaatschap M-bassadeur, herinnering
  - 8 mailings
  - Aantal ontvangers: 93
  - Gemiddelde open rate: 76,18%

- Hernieuwing lidmaatschap M-kaart
  - 5 mailings
  - Aantal ontvangers: 15
  - Gemiddelde open rate: 40,00%

- Hernieuwing lidmaatschap M-kaart, herinnering
  - 7 mailings
  - Aantal ontvangers: 13
  - Gemiddelde open rate: 69,04%

- Welkom M-bassadeur
  - 7 mailings
  - Aantal ontvangers: 10
  - Gemiddelde open rate: 92,86%

- Welkom M-kaarthouder
  - 10 mailings
  - Aantal ontvangers: 18
  - Gemiddelde open rate: 66,25%

- Denkvoer
  - 26 mailings
  - Aantal ontvangers: 1.240
  - Gemiddelde open rate: 69,45%



M Magazine nummer vier © M Leuven

## 5. Kerncijfers magazine

Sinds 2020 brengt M om het half jaar een goed gelezen magazine uit, met verzorgd drukwerk en teksten die je meenemen achter de schermen van M. Het wordt gemaakt door een ontzettend trots redactieteam met zowel interne als externe mensen. M investeert in opkomend talent binnen zijn recurrente werking, en dat is voor het magazine niet anders. Per editie – ‘nummer’ genoemd - krijgt een nieuwe, opkomende fotograaf de kans om foto's te shooten, en volgens de regels van juistisjuist.be wordt zij of hij ook marktconform betaald. Nummer drie verscheen in februari 2021 en omvatte het aanbod tot en met juni. Nummer vier verscheen in september en liep tot januari 2022. Het magazine wordt gedrukt op hoogwaardig, ecologisch verantwoord papier. Nummer drie en vier werden allebei gedrukt op een oplage van 5.000, en die is in beide gevallen helemaal de deur uit.

In 2021 pasten we ons distributienetwerk aan, waardoor we nog gericht te werk kunnen gaan. 1.500 exemplaren gaan via direct mailing de deur uit. De ontvangers konden aangeven of ze het magazine liever digitaal dan in druk lezen. 2.000 exemplaren worden verspreid over culturele centra en andere culturele hotspots in heel Vlaanderen. Nog eens 850 worden verdeeld door de vrijwilligers van M, die ze ecologisch verantwoord met de fiets

naar plekken in Leuven brengen. Van elke locatie – binnen Vlaanderen en Leuven – maakten we een inventaris, en we passen de aantallen aan de afname aan.

Aan de artikels in het magazine is digitale content gelinkt. De QR-codes zijn voorzien van een UTM-code, waardoor we alles kunnen nettracken. Hetzelfde geldt voor de crosslinks vanuit verschillende bronnen zoals sociale media, nieuwsbrieven en de website. We weten dus wat mensen lezen en via welke weg ze tot daar zijn gekomen.

## 6. 360°-tours

M investeert in 360°-tours. Zo krijgen tentoonstellingen, die in principe ongeveer vier maanden lopen, de kans om nog wat langer door te werken. De tours worden steeds aangeboden in het Nederlands, Frans en Engels. In totaal (dus verdeeld over de drie talen) werden ze 3.320 keer bekeken. De absolute favoriet is de virtuele wandeling door de Sint-Pieterskerk, met 1.359 unieke paginaweergaves. Daarna kwam ‘Rodin, Meunier & Minne’ (uit 2020), met 436 virtuele bezoekers. Het volledige rijtje:

- Edgard Tytgat: 116
- Arenberg: 169
- Pieter Vermeersch: 126
- ‘Open M’: 283
- Alexandra Chaushova: 86
- ‘Waaanzin’: 105
- ‘De Taal van het Lichaam’: 210
- Borman en Zonen: 155
- Béatrice Balcou: 82
- Nel Aerts: 193
- Sint-Pieterskerk: 1.359 (enkel Nederlandstalig)
- ‘Rodin, Meunier & Minne’: 436

Achter de schermen werd nog gewerkt aan:

- De collectiepresentaties
  - ‘Alles voor de vorm’ (NL – FR – EN)
  - ‘Druk! Werk!’ (NL – FR – EN)
- Het participatietraject
  - ‘De Tien’ (NL – FR – EN)

## 7. Podcasts

Podcasts bleken in het verleden al een dankbare manier om duurzame content aan te bieden. Bemiddelingstools zoals audiotours op zaal gaven we een langer leven door er een mini-podcastreeks van te maken, ‘Klinkt als kunst’. Ze worden aangeboden in drie talen en gedistribueerd via het platform Captivate. ‘Klinkt als kunst’ werd 337 keer beluisterd, voor de Nederlandse versie het vaakst via Apple Podcast; Frans en Engels werden voornamelijk via Overcast beluisterd.

‘Over HOUSE OF CARD’ werd gemaakt in 2020, maar werd in 2021 toch nog 556 keer beluisterd, voornamelijk via Spotify. ‘Over Vincent Geyskens’ was goed voor 548 luisterbeurten, opnieuw vooral via Spotify, en werd gelanceerd samen met DS Podcast, de podcastapp van De Standaard.



© M Leuven, foto: Dirk Leemans





M Leuven, foto: Diederik Craps

## 9.3 BEZOEKERSCIJFERS

### Algemeen

In 2021 mocht M 180.842 bezoekers verwelkomen. 42.874 van hen trokken naar M zelf (individueel, groepsbezoek, M-community); 21.590 mensen namen deel aan activiteiten; de Sint-Pieterskerk trok 116.339 bezoekers, van wie er 3.765 een tablet of HoloLens gebruikten; en tot slot waren er nog 1.729 groepsbezoekers en 39 deelnemers aan onze extra-murosactiviteiten.

Van de individuele bezoekers kwam 84% uit België. Dat hoge percentage heeft alles te maken met de pandemie, waardoor buitenlandse toeristen hun weg naar M nog niet terugvonden. In eigen land kwam 50% van de individuele bezoekers uit de provincie Vlaams-Brabant, van wie 24% uit Leuven. Daarna volgden de provincie Antwerpen met 15%, Brussel met 12%, Oost-Vlaanderen met 10% en Limburg met 5%. De overige provincies waren goed voor minder dan 5% van de bezoekersaantallen.

Bezitters van een Museumpas maken nog steeds een aanzienlijk deel van het publiek in M uit. Eén vierde van de individuele bezoekers komt met een Museumpas (9.337 bezoekers). Dat komt neer op 14% van ons totale bezoekersaantal. Van hen brengt 2% in hetzelfde jaar een herhaal-

bezoek. De Museumpas is enkel geldig voor de toegang aan M: een bezoek aan de Sint-Pieterskerk is gratis.

Tijdens het KNAL! Stadsfestival, van 22.10.2021 tot en met 16.01.2022, trok M 19.935 individuele bezoekers, 1.363 deelnemers aan groepsbezoeken en 4.037 deelnemers aan events. In totaal maakt dat 25.335 bezoekers.

### In groepsverband

De groepsbezoeken mochten in mei 2021 heropstarten, maar pas in de maanden oktober en november trokken ze weer aan, mede dankzij het KNAL! Stadsfestival. In totaal kwamen er 4.517 bezoekers in groepsverband proeven van het aanbod, van wie 2.788 in M en 1.729 in de Sint-Pieterskerk. In M kwam 75% in schoolverband en 25% in hun vrije tijd; in de Sint-Pieterskerk waren er enkel rondleidingen in de vrije tijd.

### Scholen

Het lager onderwijs was goed voor de helft van alle schoolbezoeken. Daarna volgden het secundair onderwijs met 35% en het kleuteronderwijs met 8%.

### In familieverband

In 2021 deelden we zeven verschillende folders van familieparcoursen uit, goed voor in totaal 3.890 exemplaren: Familieparcours Thomas Demand, Museumdetectives Thomas Demand, Familieparcours Vincent Geyskens, Museumdetectives Vincent Geyskens, Familieparcours KNAL!, Vlieg! 2021 en Zoekspel KNAL!.

Tijdens de zomerse weekends namen 365 gezinnen met in totaal 508 kinderen deel aan de activiteiten en workshops in het kader van de Museumspelstraat.

### Zomerkampen

In juli en augustus waren er drie zomerkampen van Koning Kevin, met in totaal 72 deelnemers.

### Vrijetijdsaanbod

Het vrijetijdsaanbod van M bracht 5.176 bezoekers naar het museum. De grootste publiekstrekkingen waren de Museumnacht en de 'Innovation Hub' van het WK Wielrennen. Er waren ook lezingen in het kader van Denkvoer – aanvankelijk online vanwege corona, maar vanaf september opnieuw in M.

→ Zie bijlage 10: Bezoekerscijfers

## 9.4 DIGITALE STRATEGIE

Het belang van digitalisatie in musea staat buiten kijf, en bij M is dat niet anders. In 2021 werkten we verder aan de projecten die hieronder staan opgelijst. Belangrijkste doelstelling: een stevige basiswerking van het huis verzekeren, zodat de directie vanaf 2022 de digitale werking beter kan laten aansluiten bij de strategische roadmap van M.

### Project digitale duurzaamheid in kunstmusea

Met dit samenwerkingstraject willen meemoo (het vroegere PACKED vzw en Lukas – Art in Flanders), VKC (Vlaamse Kunstcollectie), CAHF (Contemporary Art Heritage Flanders) en CVG (Collectie Vlaamse Gemeenschap) de achterliggende digitale infrastructuur van de partnermusea analyseren, vereenvoudigen en efficiënter maken, en de collectiedata uit de verschillende aangesloten databanken integreren, opschonen, samen doorzoekbaar maken en voorbereiden voor online ontsluiting.

Sinds 2016 lopen er projecten om te komen tot een gemeenschappelijke datahub voor (kunst-) musea. Die moet het mogelijk maken om te gaan zoeken in de collectiebeheersystemen van de verschillende aangesloten musea. Via een API (Application Programming Interface) stelt de datahub deze gegevens in verschillende formaten beschikbaar voor hergebruik. In het kader van het project Boek/Delen (fase 3) bereidt M zich voor om in 2023 via het eigen DAM-systeem content aan te leveren aan die gezamenlijke datahub.

### Proefproject DAM-systeem (Digital Asset Management)

In 2020 moesten we het uploaden van collectiebeelden on hold zetten. Om de collectie digitaal te kunnen ontsluiten is er een koppeling nodig tussen de website en ResourceSpace, en ook tussen de website en Axiell Collections. Die laatste tool had echter een technische upgrade nodig. In 2021 stoomden we het systeem klaar om in een latere fase de koppeling met de website te kunnen leggen.

### Upgrade van Axiell Collections

In 2020 schakelde M over van Adlib naar Axiell Collections versie 4 als collectiebeheerstool. Later bleek echter dat deze versie een belangrijke functie ('persistente identificatie') miste. Die functie was wel beschikbaar in versie 5: die was in 2020 nog onvoldoende stabiel om te installeren, maar in 2021 lukte het dan toch. Daardoor kon het technisch team aan de slag met de API om de collectie digitaal te ontsluiten. Dat is vooral van belang voor de nieuwe website van M, die we in de zomer van 2022 zullen lanceren.

### Bewust omgaan met auteursrechten en gebruiksbeperkingen op culturele content

Begin 2020 ging meemoo van start met het project 'Tools voor het bewust omgaan met auteursrechten en gebruiksbeperkingen op culturele content'. M stapte mee in het project en zette zijn schouders onder een van de zes proefprojecten. Belangrijkste doelstelling was het ontwikkelen van tools en praktijken om rechten en gebruiksbeperkingen op content te identificeren en te documenteren. Dat moet helpen om content maximaal toegankelijk en herbruikbaar te maken.

In 2021 ontwikkelde M samen met meemoo een opencontentbeleid voor het ontsluiten van de M-collectie en de Cera-collectie.

We werkten ook een beslissingsboom uit om de correcte rechtenstatus van een afbeelding te definiëren. Dat maakt het makkelijker om een afbeelding op een correcte manier te publiceren op onze website.

Tot slot zette M een contractsjabloon op voor fotografen.

### Aanbesteding nieuwe website

In 2020 schreven we een aanbesteding uit voor het maken van een nieuwe website. Het traject met de geselecteerde leverancier loopt nog tot in 2022.

### Implementatie medewerkersplanningstool

De ingebruikname van deze tool stond gepland in 2020. We hadden hem ook al met een kleinere groep vrijwilligers getest, maar de verdere uitrol moesten we vanwege corona on hold zetten. In juni 2021 konden we opnieuw twee infosessies houden. Zo konden de vrijwilligers hun kennis opfrissen of leerden ze de tool kennen. Sinds 2021 is de tool in gebruik voor alle vrijwilligers en nieuwe medewerkers.

### Aanbesteding ticketingsysteem

Eind 2020 kregen we het nieuws dat onze ticketleverancier zijn diensten in de Benelux zou stopzetten. We besloten meteen een nieuw traject op te starten, onder leiding van een coördinator bij stad Leuven, om de verschillende opties uit te zoeken. Er werd een marktonderzoek opgezet, en de stadsdiensten en andere geïnteresseerde partijen werd gevraagd naar hun noden en wensen. De informatie werd verwerkt in het finale bestek, dat de gemeenteraad op 25 oktober 2021 goedkeurde. Op 30 november werden de kandidaturen voor het bestek geopend. Het traject loopt door in 2022.

### Opleiding Digitaal Leiderschap in de Cultuursector

Het afdelingshoofd Publiekswerking rondde in 2021 de opleiding 'Digitaal Leiderschap in de Cultuursector' af. In dat kader startte zij onder meer een Werkgroep Digitalisatie op. Na enkele sessies werd echter duidelijk dat er nood is aan een volwaardige digitale strategie en verschoof de focus naar de directie. Die zal hiermee in 2022 aan de slag gaan.

### Hybride communiceren en programmeren

Ook in 2021 bleef M communiceren op verschillende (digitale) platforms, met o.a. films, talks, podcastreeksen en 360°-tours waardoor mensen digitaal door tentoonstellingen kunnen navigeren. De website mleuven.be functioneerde als informatiehub: bezoekers konden aan de hand van QR-codes de zaalteksten en andere vormen van bemiddeling op hun eigen smartphone lezen. Ook het magazine van M was in 2021 op een volwaardige digitale manier te lezen: waar we eerder een PDF online zetten, boden we de verhalen in 2021 aan in een format dat zich beter leent om via een browser gelezen te worden. Die aanpak geeft onze content een langer leven en maakt een museumervaring ook mogelijk voor wie niet in staat is M te bezoeken binnen de museum(m)uren.

M is overtuigd van de meerwaarde van hybride events. In 2021 zorgden we voor een primeur door het ICOM CECA-congres voor de allereerste keer deels digitaal en deels live te organiseren. Door die combinatie kon het congres doorgaan, sterker nog: voor het digitale programma schreven zich niet minder dan 510 mensen in. De talks op het congres bleven een tijdlang online beschikbaar voor wie ze wilde herbekijken – opnieuw een manier om duurzaam om te gaan met content.

# 9.5 FINANCIËN

## Jaarrekening

De resultatenrekening van 2021 geeft het volgende beeld:

Winst boekjaar: 299.064,93 euro

Gecumuleerde winst: 280.450,48 euro

M sluit het boekjaar 2021 af met een winst van 299.064,93 euro. Door corona werden de steunmaatregelen van de overheid verlengd, zodat een deel van de prijssubsidie terug werd omgezet naar een werkingssubsidie.

Voor de gedetailleerde financiële gegevens en cijfers verwijzen we graag naar het financieel jaarverslag in aparte bijlage.

## Prijzenbeleid

### 1. Kortingen

In 2020 paste M zijn prijzenbeleid aan. In 2021 rolde het dat nieuwe beleid verder uit. Naast het standaardtarief van € 12 hanteert M een kortingstarief van € 5 voor jongeren tussen 19 en 25 jaar, een kortingstarief van € 10 voor Leuvenaars en een kansentarief van € 2 voor houders van een UiTPAS met verhoogde tegemoetkoming en voor bezoekers die via Vrijuit een goedkeuring kregen.

Bezoekers kunnen punten sparen op hun kaart via de UiTPAS en de Gezinsbond en die punten omzetten in kortingen. Leden van de Gezinsbond kunnen in M ook een toegangskaartje kopen via hun gespaarde punten.

### 2. Gratis

M biedt gratis toegang aan:

- Jongeren tot en met 18 jaar
- Houders van een M-kaart
- Houders van een Museumpas
- Houders van een Cultuurkaart KU Leuven
- ICOM/IKT
- Houders van een Klasse-kaart/ Carte Prof
- Leuvense gidsen
- Begeleiders van mensen met een beperking
- Pers (op vertoon van een geldige perskaart)
- Leuvenaars op eerste donderdagavond van de maand na 18.00 u.

- Subbacultcha (vanaf 17 september 2021 in het kader van de tentoonstelling van Alexis Gautier)

### 3. Partners

Het partnertarief van € 10 is voorbehouden voor:

- Leden Knack Club
- Leden Davidsfonds
- Personeel stad Leuven

### 4. Sint-Pieterskerk

De Sint-Pieterskerk is gratis toegankelijk, en dat geldt ook voor de tentoonstelling 'Tussen Hemel en Aarde, Beleef 'Het Laatste Avondmaal' van Bouts'. Alleen de beleving bij de tentoonstelling is betalend:

- Digitale beleving met HoloLens: € 12
- Digitale beleving op tablet: € 5
- Analoge beleving met bezoekersgids: € 5
- Analoge beleving met familieparcours: € 5

Houders van een I LUV Leuven-ticket, jongeren tot en met 18 jaar en rechthebbenden op het kansentarief betalen slechts € 3 voor de digitale beleving op tablet. Voor M-bassadeurs en M-cenassen is de tablet gratis.

### 5. Combitarief

Bezoekers met een combiticket voor M en de Sint-Pieterskerk betalen een gunstiger tarief van € 15 in combinatie met de digitale beleving op tablet.

Tijdens het KNAL! Stadsfestival boden we een combiticket aan tegen een kortingstarief van € 16. Het combiticket gaf toegang tot de tentoonstelling 'Voorbij de Oerknal' in de Universiteitsbibliotheek en alle tentoonstellingen in M. Mensen konden het combiticket online en aan de balie reserveren op een zelf te kiezen moment. Er werden er in totaal 1.493 verkocht.

# 9.6 PERSONEEL

## Vertegenwoordiging stafleden

De stafleden vertegenwoordigen M in verschillende raden, commissies en vergaderingen.

Daarnaast nemen ze actief deel aan verschillende lezingen en studiedagen in en buiten M, in binnen- en buitenland.

- Coördinator ARDS – Association for Research and Documentation of Medieval and Renaissance Sculpture – Marjan Debaene
- Nationaal correspondent ICOM CECA Belgium – Sophie Verhulst
- Vertegenwoordiger van de erfgoedsector van de Strategische Adviesraad Cultuur van de Vlaamse Gemeenschap – Peter Carpreau
- Voorzitter Kunstcommissie Vlaams Parlement – Eva Wittocx

## Raden van bestuur, directiecomités, stuurgroepen

- Adviescomité Guy de Cointet Estate, Parijs (FR)
- Adviescomité Kunst in Opdracht, kunstintegraties, Vlaamse Gemeenschap
- Algemene Vergadering The Constant Now
- Artistieke Raad van CIAP, Hasselt
- Beheerraad van AICA – International Association of Art Critics
- Beheerraad van La Loge, Brussel
- Directiecomité Beeldende Kunsten, Vlaamse Kunstcollectie
- Directiecomité Digitalisering, Vlaamse Kunstcollectie
- Programmacommissie Codart
- Raad van Bestuur Audiences Europe Network
- Raad van Bestuur Cas-co vzw
- Raad van Bestuur coöperatieve MuseumPassMusées
- Raad van Bestuur Erfgoedlabo vzw
- Raad van Bestuur Extra City, Antwerpen
- Raad van Bestuur Fernand vzw
- Raad van Bestuur Foundation Walter Leblanc, Brussel
- Raad van Bestuur ICOM Vlaanderen
- Raad van Bestuur Koning Kevin vzw, Leuven
- Raad van Bestuur Trill vzw
- Raad van Bestuur Tuning People vzw
- Raad van Bestuur van IVLA – International Visual Literacy Association
- Raad van Bestuur Vitamine C vzw
- Raad van Bestuur Vlaams Museumoverleg vzw
- Raad van Bestuur Vlaamse Kunstcollectie vzw
- Stuurgroep CultURize, meemoo
- Stuurgroep Summer Course for the Study of Art in Flanders



M Leuven, foto: Miles Fischler

## Lidmaatschappen

- Aankoopcomité collectie Franse Gemeenschap / MAC's Grand Hornu
- Aankoopcomité FRAC Grand Large, Duinkerke (FR)
- Academie voor de Edelsmeedkunst in België
- AICA – International Association of Art Critics
- Ars Graphica
- Belga – Woordvoerdersnetwerk
- Codart – internationaal netwerk van museumconservatoren Kunst van de Nederlanden
- ENVIL – European Network for Visual Literacy
- Gebruikersgroep Adlib/Axiell Collections
- Gebruikersgroep Auteursrechten en cultureel erfgoed, Faro
- ICOM – International Council of Museums
- ICOM/ICDAD - International Committee for Museums of Decorative Arts and Design
- IKT – International Association of Curators of Contemporary Art
- Kunstcommissie Buitenlandse Zaken (kunst in ambassades), Brussel
- Kunstcommissie KU Leuven
- Leuvens Historisch Genootschap
- MuseumNext – Speakers Association
- Nederlandse Registrars Groep
- Nederlandse Zilverclub
- Netwerk CAHF – Contemporary Art Heritage Flanders
- Netwerk K13 – Professionele kunstorganisaties Leuven
- Netwerk Stichting Behoud en Beheer Moderne Kunst (Nederland & Vlaanderen)
- Netwerk voor Nederlandse en Vlaamse registrars
- Off the record – Woordvoerdersnetwerk
- Overlegorgaan Belgische Bedrijfscollecties
- Platform Beeldende Kunsten Stad Leuven
- Pool beoordelaars Kunstendecreet en Erfgoeddecreet, Vlaamse Overheid
- Programmacommissie Codart
- Registratorenoverleg hedendaagse kunstcollecties, Vlaamse Overheid
- Selectiecommissie Cas-co Leuven
- Selectiecommissie Dynamoprojecten, Canon Cultuurcel
- Selectiecommissie Ondersteuningsbeleid stad Leuven
- Selectiecommissie Vonk Beeldende Kunstateliers
- Senaat van de KU Leuven
- Silver Society Belgium

## Studie-, onderzoeks- en werkgroepen

- Academische werkgroep Low Countries Sculpture
- ARDS – Association for Research and Documentation of Medieval and Renaissance Sculpture
- Collegagroep behoud en beheer bibliothecair en documentair erfgoed, Faro
- Collegagroep Digitale Collectieregistratie, Faro
- Collegagroep Herbestemmen, Faro
- Collegagroep IIF, VKC
- Collegagroep Publieksbemiddeling, Faro
- Klankbordgroep Cultuur voor de allerjongsten, Departement Cultuur, Jeugd en Media
- Klankbordgroep erfgoeddepotonderzoek Provincie Vlaams-Brabant
- Netwerkgroep 'Le Musée et moi', La Lumière, Luik
- Netwerkgroep asbest in de erfgoedsector, Faro
- Netwerkgroep pers Vlaamse musea
- Onderzoeksgroep Illuminare – Departement Kunstwetenschappen (KU Leuven)
- Onderzoeksgroep This – The Inside Story. Art, Interior Design & Architecture 1750-1950 (Universiteit Gent & Vrije Universiteit Brussel)
- Onderzoeksgroep VISU – Histories of Art, Architecture and Visual Culture (Vrije Universiteit Brussel)
- Studiegroep 19de-eeuwse kunst
- The Inclusive Museum Research Network
- Werkgroep Collectiebeleid, Erfgoedlabo Leuven
- Werkgroep Digitaal Atelier, Erfgoedlabo Leuven
- Werkgroep in situ-behandelingen met stikstof op erfgoedobjecten, Faro
- Werkgroep Proeflijst Topstukken Edelsmeedkunst, Vlaamse Overheid
- Werkgroep XIX – werkgroep 19de-eeuwse kunst

## Redactieraden

- Memorabilia Lovaniensia
- LVN

## Organogram en bezetting

Het overzicht in bijlage toont het organogram van M op basis van de werking van 2021, vergeleken met 2020.

Tijdelijke medewerkers voor (tentoonstellings-) projecten zijn niet opgenomen, omdat ze niet wegen op de algemene personeelskosten van M: de kosten worden telkens gedragen door het projectbudget. Tijdelijke technici voor de op- en afbouw van tentoonstellingen en extra publieksbegeleiders worden ingezet als de nood zich voordoet, en staan hier eveneens buiten.

In 2021 werden 3,5 VTE medewerkers betaald met middelen uit het Fonds Sociale Maribel van de Overheidssector.

→ Zie bijlage 1: Organogram

## Cijfermatige analyse en verloop

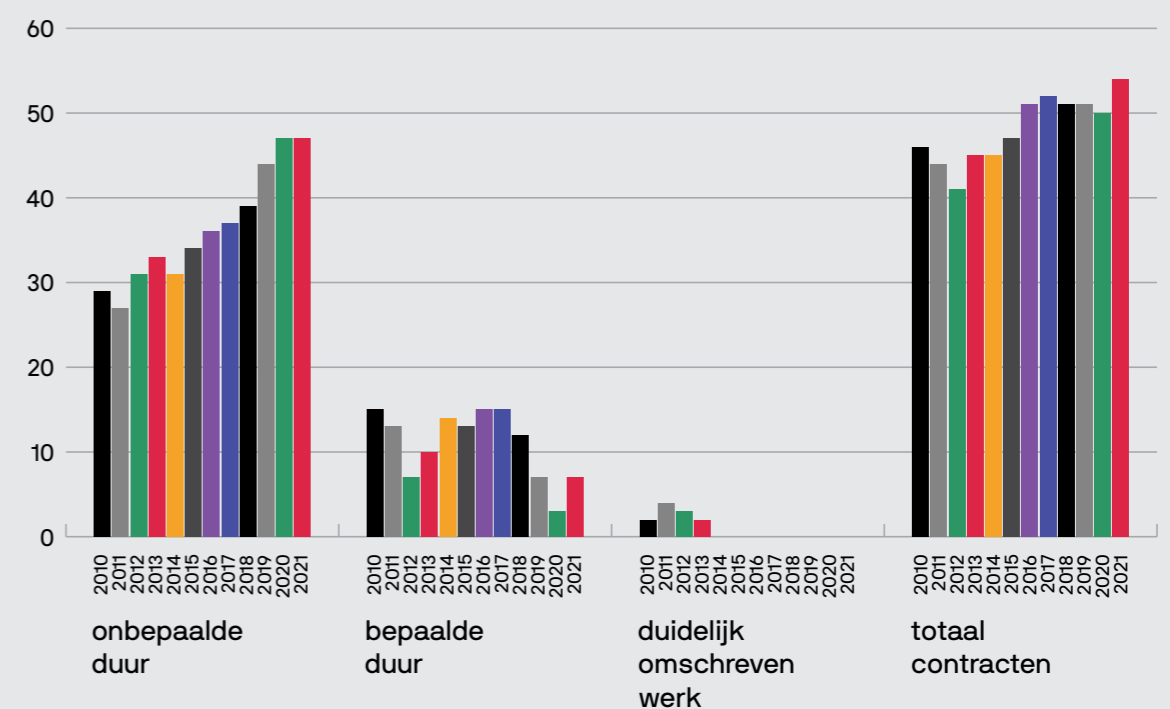
Op 31.12.21 had M 54 medewerkers (exclusief projectmedewerkers, omdat die niet wegen op de personeelskosten), van wie 46 voltijdse en 8 deeltijdse.

3 medewerkers met een voltijds contract zijn deeltijds afwezig in een stelsel van loopbaanonderbreking.

Uitgedrukt in VTE (wegend op de personeelskosten) komt dat neer op 50,00.

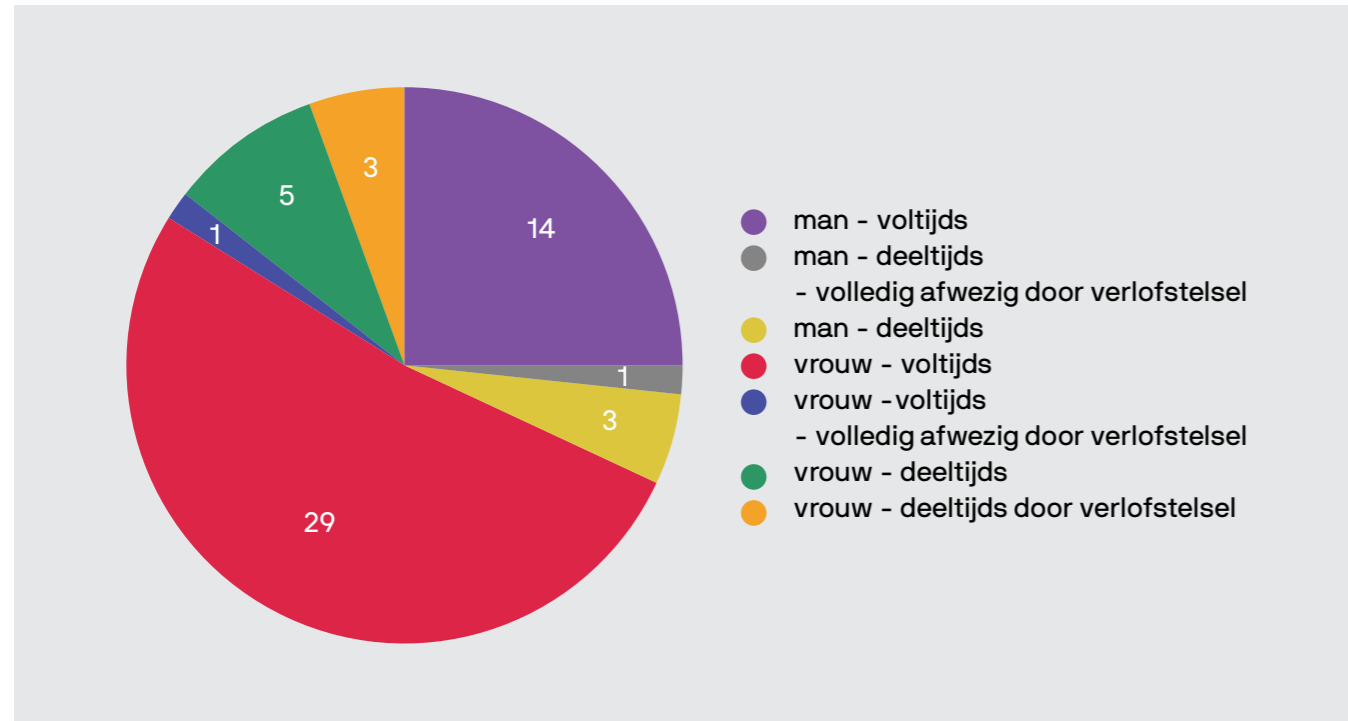
Van de 46 voltijdse medewerkers hebben er 43 een overeenkomst van onbepaalde duur (93,48%). Van de 8 deeltijdse medewerkers hebben er 4 (50%) een contract van onbepaalde duur.

Aard arbeidsovereenkomst medewerkers



Op 31.12.21 werkten er 37 vrouwen en 17 mannen in M. Van de 37 vrouwen werken er 8 deeltijds (21,62%), van wie 3 met een voltijdse arbeidsovereenkomst maar een deeltijdse invulling doordat ze een verlofstelsel opnemen. 29 medewerksters werken voltijds (78,38%). 1 medewerkster met voltijdse overeenkomst is op 31.12.21 voltijds afwezig doordat ze een verlofstelsel opneemt.

Van de 17 mannen hebben er 3 een deeltijdse arbeidsovereenkomst (17,65%). 1 man met een deeltijdse arbeidsovereenkomst is op 31.12.21 voltijds afwezig doordat hij een verlofstelsel opneemt. De 14 overige medewerkers hebben een voltijdse arbeidsovereenkomst.

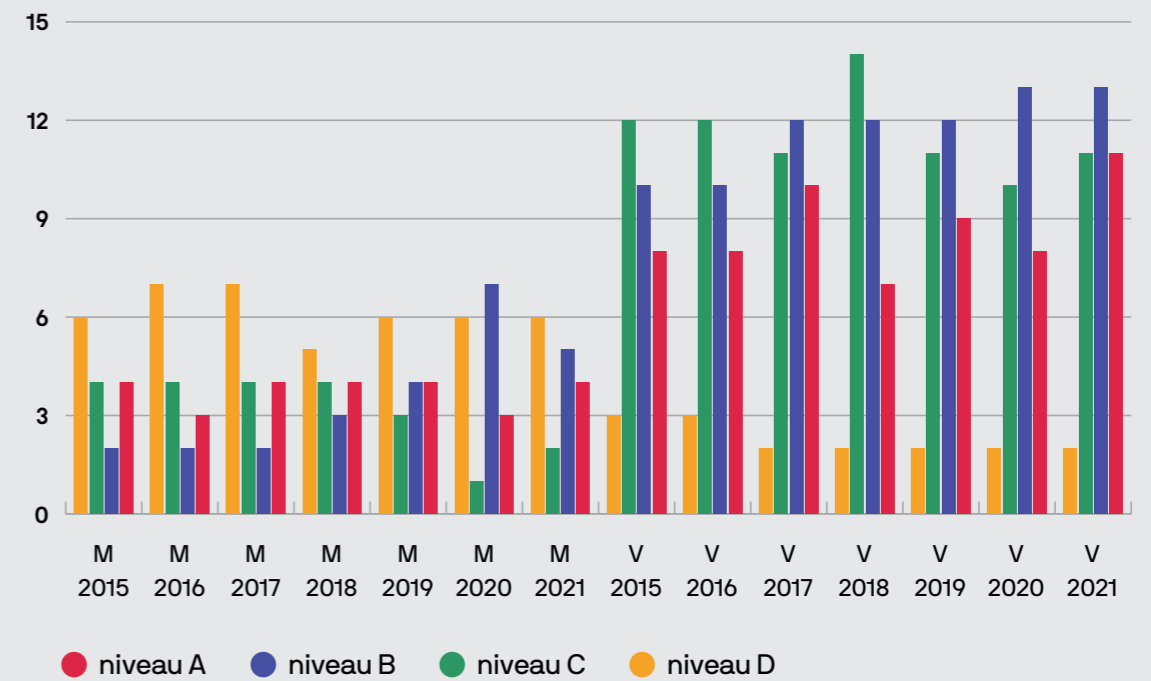


Als we het inschalingsniveau bekijken (exclusief projectmedewerkers), zien we het volgende beeld:

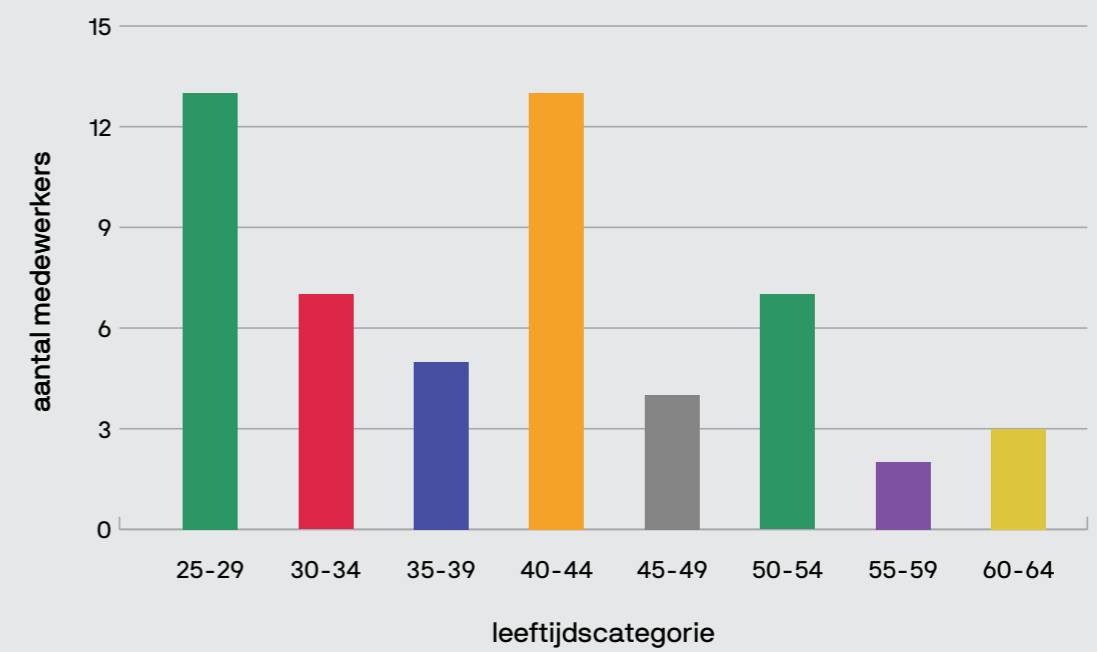
- 2 vrouwen en 6 mannen werken op het niveau lager onderwijs (D)
- 11 vrouwen en 2 mannen werken op het niveau secundair onderwijs (C)
- 13 vrouwen en 5 mannen werken op het niveau hoger niet-universitair onderwijs (B)
- 11 vrouwen en 4 mannen werken op het niveau universitair onderwijs (A)

50 medewerkers zijn eind 2021 ingeschreven als bediende (van wie 42 voltijds en 8 deeltijds), en 4 als arbeider (allen voltijds).

Geslacht en niveau medewerkers



29 van de 54 medewerkers zijn 40 jaar of jonger. De leeftijdsverdeling van de vaste medewerkers ziet er als volgt uit:



Eind 2021 bestond het personeelsbestand voor het overgrote deel uit Belgen.

In de loop van 2021 boden we 12 personeelsleden een contract aan, van wie 6 voltijds en 6 deeltijds. Het gaat om 4 contracten van bepaalde duur en 8 contracten van onbepaalde duur. Eén personeelslid, met een contract voor onbepaalde

## Tijdelijke en aanvullende krachten

De ploegen van publieksbegeleiders en onthaalmedewerkers worden aangevuld met gelegenheidspersoneel. Zij werken met dagcontracten. In 2021 ging het om 2 mannen (15,38%) en 11 vrouwen (84,62%). Ze presteerden 9.469,5 uren tegen een totale kostprijs van 182.437,11 euro, of gemiddeld 19,27 euro/uur.

Daarnaast springen ook jobstudenten in om de onthaalmedewerkers, de publieksbegeleiders of de technici te ondersteunen. In de zomermaanden zetten we ook jobstudenten in op de

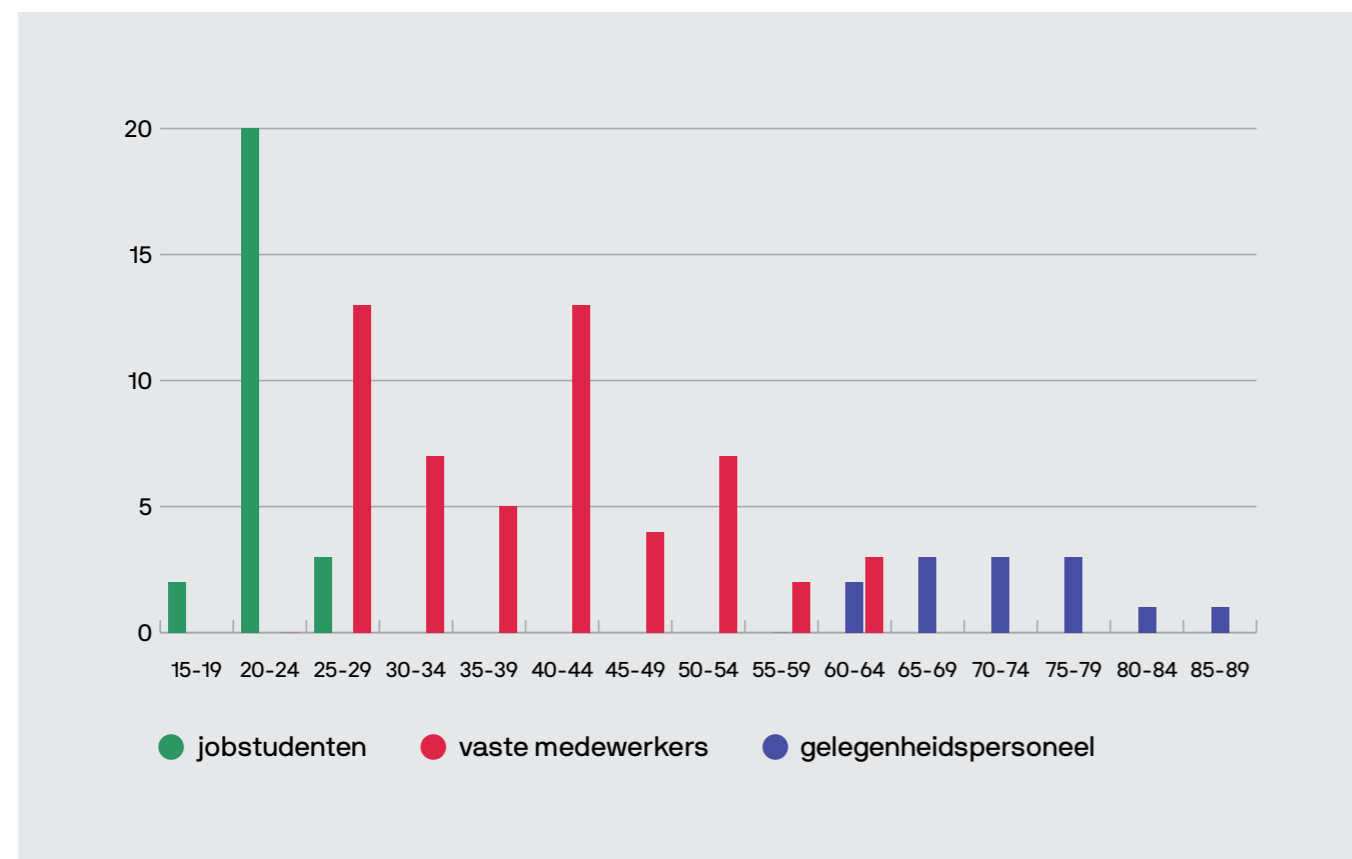
duur in 2020, werd in 2021 met een contract van onbepaalde duur met een hogere schaal aangenomen na een bevorderingsprocedure.

In 2021 gingen 7 medewerkers uit dienst. 6 van hen hadden een overeenkomst van onbepaalde duur, van één medewerker liep het contract van bepaalde duur ten einde.

administratieve diensten, als daar nood aan is.

Van de 25 studenten die werkten voor M waren er 7 mannen (28%) en 18 vrouwen (72%). Zij presteerden 5.799,16 uren tegen een totale kostprijs van 81.323,58 euro, of gemiddeld 14,02 euro/uur.

Als je de jobstudenten en het gelegenheidspersoneel meerekent, zit er tussen de regelmatige medewerkers van M een leeftijdsverschil van 70 jaar: onze jongste medewerker was 17, onze oudste 87.



M doet een beroep op t-Interim voor de inzet van uitzendkrachten. In 2021 werden er 5 ingezet als gids en 6 als fotograaf, graficus, onthaalmedewerker of productiemedewerker.

Daarnaast ondersteunden 26 kunstenaars via t-Interimcontracten de productiecel.

Alle uitzendkrachten samen presteerden 5.046,89 uren tegen een totale kostprijs voor het museum van 169.220,80 euro, of gemiddeld 33,53 euro/uur.

Studenten blijven interesse tonen om stage te lopen bij M. Ze komen vooral van universiteiten en hogescholen, maar ook van centra voor volwassenonderwijs. Wie een opleiding volgt bij de VDAB, kan ook stage lopen bij M. Alle stagiairs worden begeleid door de medewerkers van de afdeling waar hun stage loopt.

## Vorming, training en opleiding

Medewerkers van M krijgen geregeld de gelegenheid om opleidingen te volgen, zowel extern als intern. Interne opleidingen zijn meestal sneller en goedkoper.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de *geregistreeerde* externe en interne vormingen, trainingen of opleidingen in 2021, waarvan een groot deel online vanwege corona.

Naam organisator / opleiding	# uren	# deelnemers	totaal
Antwerp Management School / Cultuurmanagement	80	1	80
Beeple / Consulting Day - opleiding	8	2	16
CANON cultuurcel / Dag van de Cultuureducatie	6	1	6
Cipal Schaubroeck / Update sociale wetgeving - 3 sessies	4	2	8
Codart / Focusgroup	1	1	1
CommV. Letterswoordenzinnen / Opleiding schrijven Deel 1 Structuur	20	1	20
CRAACE / Modernity and Religion in Central European Art and Architecture: Keynote	6	1	6
Cultuur Marketing / Cursus PR	8	1	8
Cultuur Marketing / Keukengeheim bij het Rijksmuseum	2	1	2
Cultuur Marketing / Workshop inclusieve communicatie	4	1	4
Cultuurconnect vzw / Digitaal leiderschap	72	1	72
CVO Pro Aalst / Latijn module 1	26	2	52
Departement Cultuur, Jeugd en Media, Faro / Studiedag: Samen inzetten op depotuitdagingen	8	1	8
Erfgoedcel Stuifzand i.s.m. Vlaamse Erfgoedbibliotheken / Geschiedenis en registratie van oude drukken	8	1	8

Naam organisator / opleiding	# uren	# deelnemers	totaal
Erfgoedlabo / Webinar Erfgoed en Lucht	4	1	4
Expoo / Vrijwilligers zien in tijden van corona	4	1	4
Faro / Basiscursus auteursrechten erfgoedsector	7	2	14
Faro / Hoe vormt u uw activiteit om naar een digitale activiteit?	2	1	2
Fundraisers Alliance Belgium / Marketing en fundraising	3	2	6
Guide ID / audiotours voor families	1	1	1
Histories vzw / Basisworkshop objectfotografie	3	2	6
IBOU / Begeleidingstraject	16	1	16
ICDAD-ICOM / Revivals: Reconsidering the Past in Decorative Arts and Design: Session 1 - 3	9	1	9
ICOM / Earth Day webinar: museum and sustainability	2	1	2
ICON / Environmentally Sustainability Network (ESN) Webinar: Sustainable Museum Lighting	2	2	4
ICON / Environmental Sustainability Network: Passive is Sustainable	1	1	1
IDEWE / VCA-opleiding	4	5	20
IFDB / De fluïde organisatie	16	1	16
IFDB / Opzetten van een Project Management Office	16	1	16
Inovant / Opleiding pensioenen	8	1	8
Interpret Europe / Interactief Webinar - Erfgoedinterpretatie	2	1	2
Ki-Futures / Circular Exhibitions	1	1	1
Kortom / Bouwstenen voor een goed werkend intranet	8	1	8
KU Leuven / New Public Leadership - Ontwikkelingstraject Leiderschap in de overheid	40	2	80
KU Leuven / De overheid als regelgever en toezichthouder - het belang van vertrouwen in en binnen de overheid	1	1	1
Leuven Mindgate / Business modellen & technologie in de circulaire economie	3	1	3
M - Anne Liefsoens / M-University Archivering	2	25	50

Naam organisator / opleiding	# uren	# deelnemers	totaal
M - Carine Van Dyck/ M-University Financiële procedures	2	12	24
M - Eveline De Wilde i.s.m. Cera - Marie Verwingh/ M-University Cera-collectie Hedendaagse Kunst	2	21	42
M - Lore Van Hees / M-University Projectmanagement	2	14	28
M - Phellice Timmermans / M-University Yesplan	2	15	30
M / Denkvoer: Moving Henry, de restauratie van het praalgraf van Hendrik I	2	1	2
M / Druk! aan het Werk! Studiedag rond behoud en beheer van erfgoed op papier	4	2	8
M / Meer man mag! Bondgenoten in gelijke kansen: lezing Isala & Louise	1	1	1
M i.s.m. Wellness for Business / M-Welzijn Time to relax	2	15	30
Meemoo / Coachingsdag Open Refine	2	1	2
Modernity and Religion in Central European Art and Architecture: Session 1 - 5	10	1	10
MSK Gent / De verloren zoon herbekeken. Mannelijke banden bij Meunier en Minne	1	1	1
National History Museum London / Pest Odyssey virtual conference: IPM	24	1	24
NCOI / Lead assessor module 2	32	1	32
Nederlandse Registrars Group / NRG Talk: Duurzaamheid	1	1	1
Nederlandse Registrars Group / NRG Talk: Galeriers en musea	1	1	1
Nederlandse Registrars Group / NRG voorjaarsbijeenkomst	2	1	2
NXT / Conference	8	1	8
PSSA / Lecture series on women sculptors: Maria Faydherbe	2	1	2
Publiek Centraal / Inspiratiedag Publiek21	8	2	16
Qrios / Opleiding meubelmaker - CNC module	120	1	120
SMBK / Opening UP! Collection Centre Strategies	3	1	3
Stad Leuven / Informatiebeheer (papier / digitaal)	4	2	8
Stad Leuven / Overheidsopdrachten	3	1	3

Naam organisator / opleiding	# uren	# deelnemers	totaal
Stad Leuven / Conflicten ombuigen naar kansen - middagsessie	2	1	2
Stad Leuven i.s.m. Cival Schaubroeck / Vakantiereglementering Publieke sector	8	1	8
The Wolfsonian - Florida International University / Art Deco webinar: A Family Affair	1	1	1
The Wolfsonian - Florida International University / Art Deco webinar: Art, House and Home	1	1	1
Thomas More / Communicatiemanagement	128	1	128
Toerisme Vlaanderen / Door de bril van de bezoeker	8	1	8
UGent / Studiedag Historisch Interieur en Design	4	1	4
University of York / The Matter of Silver: Substance, Surface, Shimmer, Trauma: Session 1 - 3	10	1	10
V&A London / The Principles of Exhibition Making	24	1	24
VDAB / Excel 365: Efficiënt een rekenblad maken	4	1	4
Vlaamse Erfgoedbibliotheken / Opleiding registratie STCV	30	1	30
VVBAD / Informatie aan zee	16	2	32
VVSG / Een nieuwe tweede pensioenpijler voor lokale besturen: de laatste rechte lijn	2	3	6
<b>totaal</b>	<b>884</b>	<b>187</b>	<b>1221</b>

In totaal werden er 1221 uren opleiding gevolgd, waarvan 204 uren intern en 1017 uren extern. 61 personeelsleden volgden één of meer opleidingen. Dat kostte M vorig jaar € 15.679,22.

Net zoals de voorbije jaren wil M blijven inzetten op het opleiden en professionaliseren van zijn medewerkersploeg. Zo willen we hun kansen bieden om hun competenties te ontwikkelen en een loopbaanpad uit te stippelen, ook buiten M.

## Medewerkerswelzijn

### 1. Verzuimbeleid

Een objectieve verzuimindex bepaalt wie van de werknemers van M controle krijgt bij afwezigheid door ziekte. Certimed voert de controles uit.

In 2021 waren er 38 ziektemeldingen van 25 medewerkers. Dat resulteerde in 257 ziektedagen, gemiddeld 6,76 per melding – een gemiddelde dat wat hoger ligt door drie langdurige afwezigheden. Ter vergelijking: in 2020 waren er in totaal 39 ziektemeldingen door 26 medewerkers, met een totaal van 156 ziektedagen (gemiddeld 4 ziektedagen per melding).

### 2. Diversiteit

M blijft inzetten op diversiteit. Ons diversiteitsplan verruimt de werkgelegenheidskansen van kansengroepen (allochtonen, vrouwen, oudere werknemers, arbeidsgehandicapten, laaggeschoolden...), werkt discriminatie weg en verbetert de jobkwaliteit voor iedere werknemer. In 2021 ontving M in dat kader 2 medewerkers die een stage en/of (G)IBO-traject volgden. Na afloop kregen zij een contract van bepaalde duur (2 jaar) in onze organisatie. We deden ook een beroep op een medewerker met art. 60-statuuut. We zorgden er mee voor dat die kon doorstromen naar een extern bedrijf waar M mee samenwerkt.

### 3. Welzijn

Sinds 2019 loopt binnen M het traject 'Welzijn op het werk bevorderen'. In 2020 stelden we een plan met zeven werven (waaronder verschillende actiepunten) op. Samen met een externe consultant bekeken we hoe we binnen M kunnen communiceren over welzijn en nieuwe acties in dat verband.

M wil blijven inzetten op wat goed gaat, maar tegelijk pakken we pijnpunten of frustraties vanuit het team gestructureerd en doorlopend aan. M werkt en communiceert binnen vijf thema's:

- Structuur: organisatie, beslissingen, projecten, informatie
- Richting: een kompas met onze visie, ambities, doelstellingen
- Ontplooiing: overkoepelend opleidingsplan, doorstroming nieuwe inzichten naar de organisatie
- Leiderschap: opfrissing ontwikkelingscyclus, workshop coachend leidinggeven, teamtraject directie
- Omgeving: verbetering M als werkinfrastructuur, thuiswerkbeleid

Om de vele afdelingoverschrijdende projecten in goede banen te leiden, zijn we al vijf jaar bezig om onze projectmatige werking te professionaliseren. We stellen multidisciplinaire projectteams samen met inhoudelijke specialisten, productie-experts, communicatie- en bemiddelingsexperts, collectiebeheerders enzovoort. De teams treden in werking wanneer doel en resultaat van een project duidelijk zijn: de projectorganisatie volgt dus op de inhoud. Die aanpak biedt de beste garantie om met de ons toevertrouwde middelen tentoonstellingen en (kunst)projecten te realiseren.

In 2021 hebben we een stafmedewerker Beleid & Planning aangesteld om het projectmanagement verder in te bedden in de organisatie.





M Leuven, foto: Lien Wevers

## 9.7 INFRASTRUCTUUR

### Investerings

#### 1. Investerings in onroerende infrastructuur

Gezien de forse investeringen die er de voorgaande jaren in het gebouw zijn gebeurd, waren er in 2021 geen grote uitgaven nodig. Wel voerden we het voor 2021 voorziene gedeelte van het investeringsplan voor het gebouw uit. Op die manier willen we de kwaliteit van de gebouwschil en de technische installaties vrijwaren, rekening houdend met periodiek onderhoud en slijtage. Het investeringsplan werd in het meerjarenplan 2020-2025 verwerkt.

In 2021 werd in de mezzanine de verlichting uitgebreid.

In 2019 besliste M de koelinstallatie te vernieuwen, naar aanleiding van uitzonderlijke slijtage en oplopende herstellingskosten. De uitvoering stond gepland voor het najaar van 2020, maar wegens diepgaande voorbereidingen en de lange levertijden van sommige onderdelen kon de installatie pas in 2021 volledig opgebouwd worden. Na een grondige testfase zal ze worden opgeleverd in het voorjaar van 2022. We investeerden ook in een akoestische omkasting, die eveneens in 2022 zal worden geplaatst.

Voor het project 'bookshop met horecafunctie' heeft het technisch team verschillende infrastructurele onderzoeken en voorbereidingen uitgevoerd (2020-2021). De praktische uitvoering en werfleiding staat gepland voor het voorjaar van 2022.

De belangrijkste infrastructuurinvestering gebeurde tussen oktober en december 2021: de catacomben werden volledig gezandstraald en geschilderd en voorzien van nieuwe branddetectie, met het oog op de uitbouw van archief- en opslagruimtes.

In 2021 investeerden we ook in de herinrichting van de evenementenzaal 'Platform'. Met een vaste geluidsinstallatie en videomatrix willen we beter tegemoetkomen aan de hedendaagse audiovisuele noden en verwachtingen. Tegelijk onderzochten we de mogelijkheden voor hybride vergader- en streamingfaciliteiten, die vanaf 2022 zullen worden uitgebouwd.

#### 2. Investerings in roerende infrastructuur

In 2021 investeerden we verder nog in een klein lasapparaat, een A1-plotter, een nieuwe mobiele klimaatmeter en twee kraanwatertaps.

### Technische ondersteuning

De technisch coördinator is verantwoordelijk voor het stroomlijnen van de aanvragen om de technici een werkbaar planning te bezorgen. Op een wekelijkse planningsvergadering met het team probeert hij op korte termijn (één tot twee weken) zoveel mogelijk taken vast te leggen en op langere termijn prioriteiten in te plannen. Het team beschikt over aanvullende competenties, wat de kans biedt om op de planningsvergadering problemen vanuit de verschillende invalshoeken te bekijken en taken te verdelen.

Het overzicht van alle activiteiten, ingrepen en transporten wordt gecoördineerd via Yesplan.

# 9.8 DUURZAAMHEID

## Beleid en sensibilisering

Sinds de verbouwingen en de opening in 2009 was M al in beperkte mate bezig met duurzaamheid. In 2013 richtten we het eerste Ecoteam op en werd M ook lid van Green Track Leuven, een nieuw initiatief om de ecologische voetafdruk van de Leuvense kunstensector te verkleinen. Als museum hebben we een voorbeeldfunctie: we zijn een van de grotere energieverbruikers in Leuven, en daar willen we graag verandering in brengen. M wil ook zijn steentje bijdragen aan het engagement met Leuven2030 om Leuven klimaatneutraal te maken. Daarnaast is M partner van Warm Alarm, een stadsbreed programma rond de urgentie van de klimaattransitie.

Om M zo duurzaam mogelijk te laten functioneren, is in 2013 het Ecoteam opgericht: een werkgroep met medewerkers uit verschillende afdelingen, die om de twee maanden samenkomen om te bekijken welke acties rond duurzaamheid er ondernomen kunnen worden. Aanvankelijk werkte het Ecoteam voornamelijk op bewustwording bij de collega's, maar sinds 2021 probeert het de duurzaamheidsthematiek op een meer strategische en actieve manier te integreren binnen de hele werking van het museum. Het kijkt zowel naar quick-wins die we op korte termijn kunnen realiseren als naar grotere investeringen die we op lange termijn moeten budgetteren.

Het Ecoteam verzamelt ideeën en input uit de verschillende afdelingen van M Leuven en faciliteert zo concrete duurzaamheidsacties. Die zijn dus geen exclusieve verantwoordelijkheid van het Ecoteam: de medewerkers van M worden gemotiveerd om op een actieve manier mee een rol te spelen in dit verhaal.

## Initiatieven

Door de jaren heen heeft M grote investeringen gedaan om energie te besparen. We zorgden voor nieuwe ledlampen voor de tentoonstellingsverlichting. We installeerden een warmtekrachtkoppeling om tegelijk warmte en elektriciteit te produceren voor het binnenklimaat. We plaatsten zonnepanelen via een coöperatief project van de stad Leuven. Sinds 2021 is daar een nieuwe koelinstallatie bijgekomen, om nog efficiënter te kunnen koelen in de zomers.

Het is de bedoeling om vanaf nu jaarlijks het verbruik onder de loep te nemen. In de verbruiksgegevens van de voorgaande jaren zien we nog geen grote verschuivingen, maar we hopen dit in de toekomst verder op te volgen. De CO2-berekening gebeurt momenteel enkel op basis van energieverbruik en houdt nog geen rekening met de afname van groene stroom of de uitstoot op andere vlakken.

Jaar	Elektriciteit (kWh)	Gas (kWh)	CO2-berekening (tCO2e)	Waterverbruik (m <sup>3</sup> )
2019	1043656,168	1521915,034	439.62	1656,11
2020	1030136,830	1547950,943	442.34	1241,6
2021	1042902,502	1444338,496	425.24	1239,6

Het team Productie – dat met uitzondering van het gebouw en de techniek de grootste ecologische impact heeft - probeert zoveel mogelijk tentoonstellingsmateriaal te hergebruiken door het een tweede leven te geven of te onderzoeken hoe we het afval beter kunnen recyclen. In 2021 installeerden we plaatsen om afval zoals hout, glas, metaal en verfpotten te sorteren. In de toekomst gaan we samenwerken met de Materialenbank Leuven om bouwmaterialen een nieuwe toekomst te geven. Intussen hebben we ook een machine aangekocht om verfborstels te reinigen, zodat de verf eerst wordt opgevangen voordat het water in de riolering terecht komt.

Ook in het depot kijken we naar hergebruik van materialen. Zo kan Tyvek gewassen en Ethafoam gereinigd worden, waarna ze opnieuw kunnen worden gebruikt. Museale verpakkingsmaterialen zijn soms wel recyclebaar in theorie, maar mogen toch niet zomaar bij het pmd of het karton,

zodat ze in de praktijk niet gerecycleerd worden. Hergebruiken is dus vaak de boodschap. In 2021 bestelden we ook een groot aantal nieuwe paletten van gerecycleerd plastic. De pandemie heeft er ons bovendien toe aangezet om digitaal te werken, wat een positieve impact heeft op het aantal transporten.

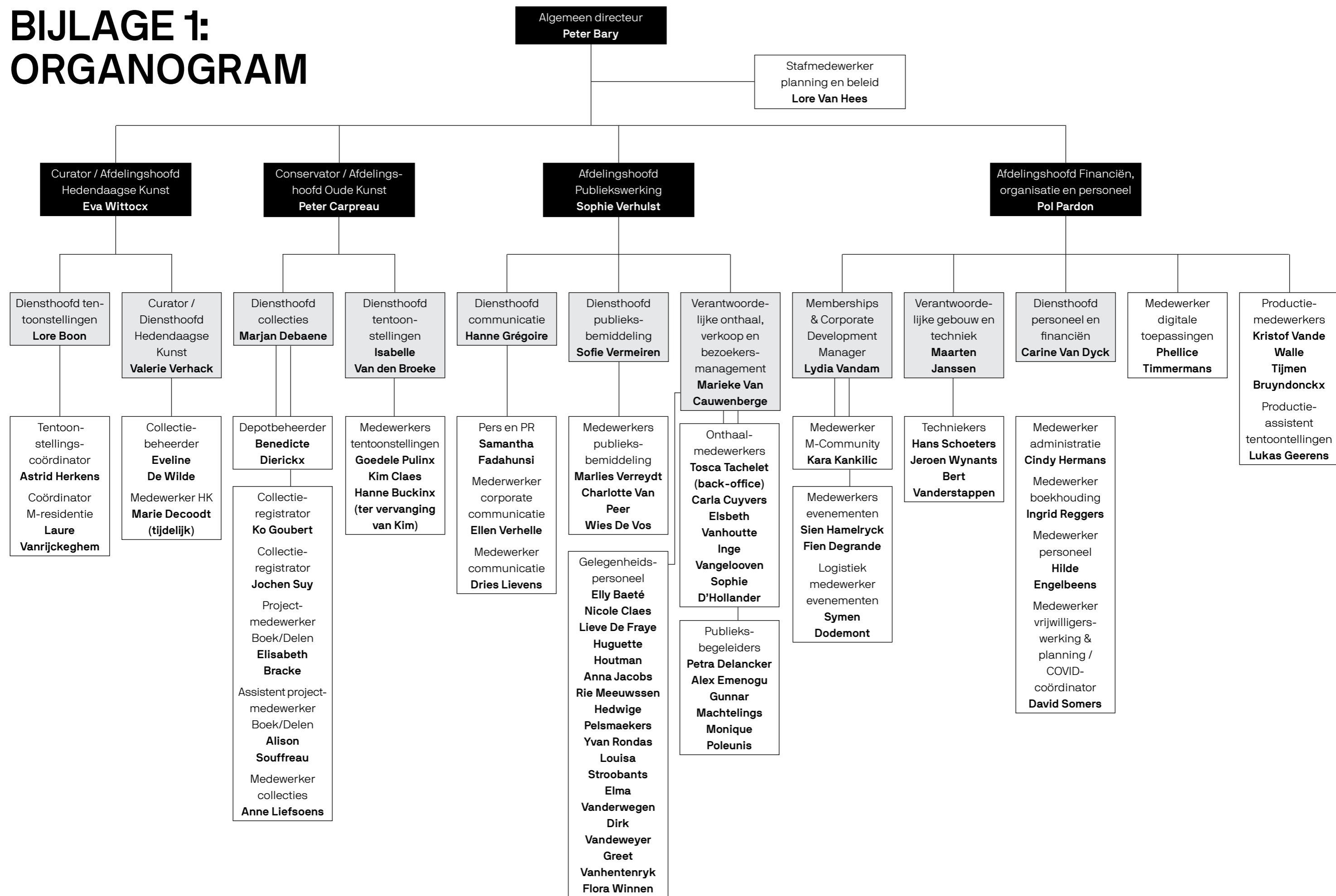
Ook in de bureaus zetten we acties op touw. In 2021 zijn we gestart met het 'Groene Boekje van M': daarin lijsten we op wat elke afdeling al doet en wat we nog willen doen in de toekomst. We installeerden nieuwe sorteerstraten in de bureaus, en de afvalcontainers werden beter gelabeld. Het communicatieteam verzorgde de medewerkers van herbruikbare koffiebekers voor hun meeneemkoffies en besteedt voortaan geregeld aandacht aan het Ecoteam in de nieuwsbrief voor de medewerkers. Een hoop kleine acties die samen een grote impact kunnen hebben.



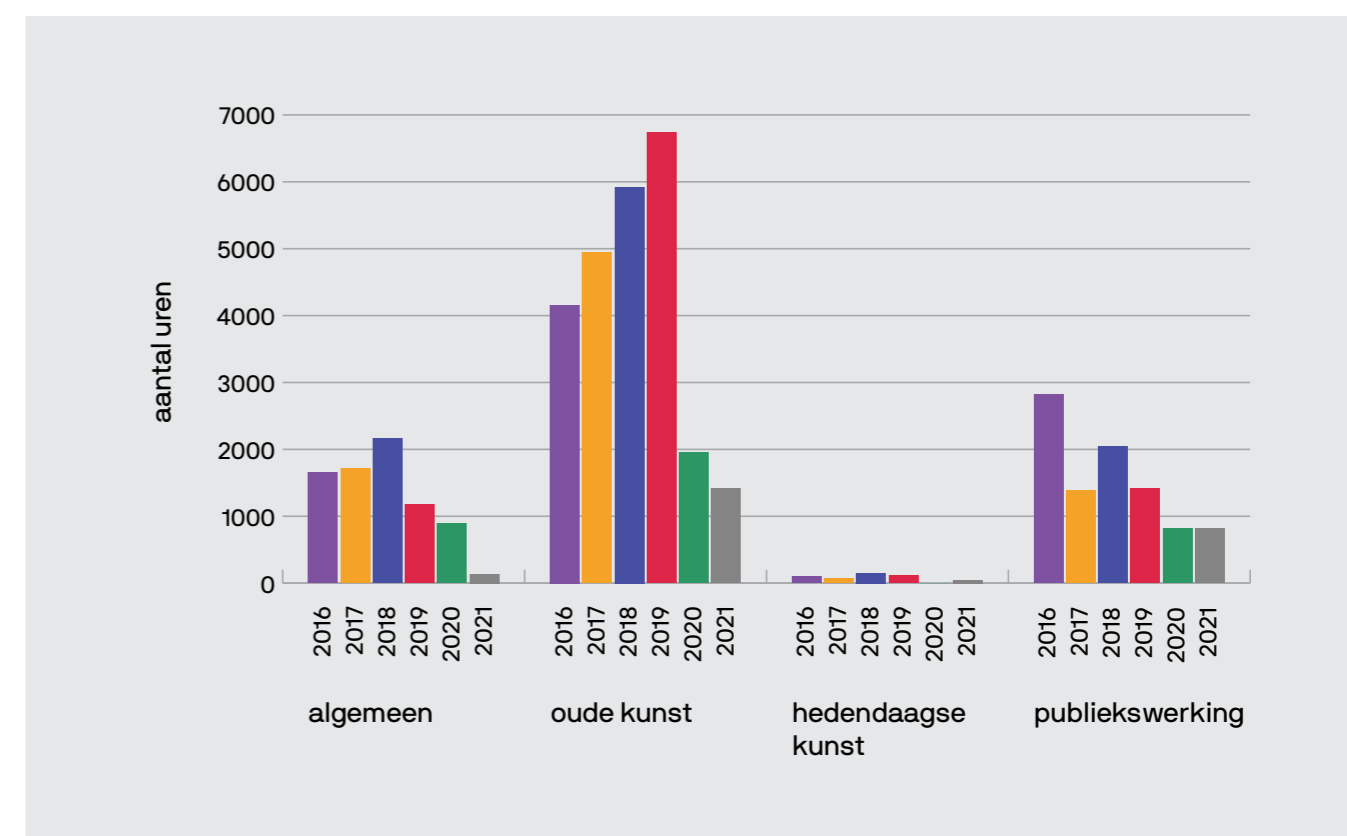
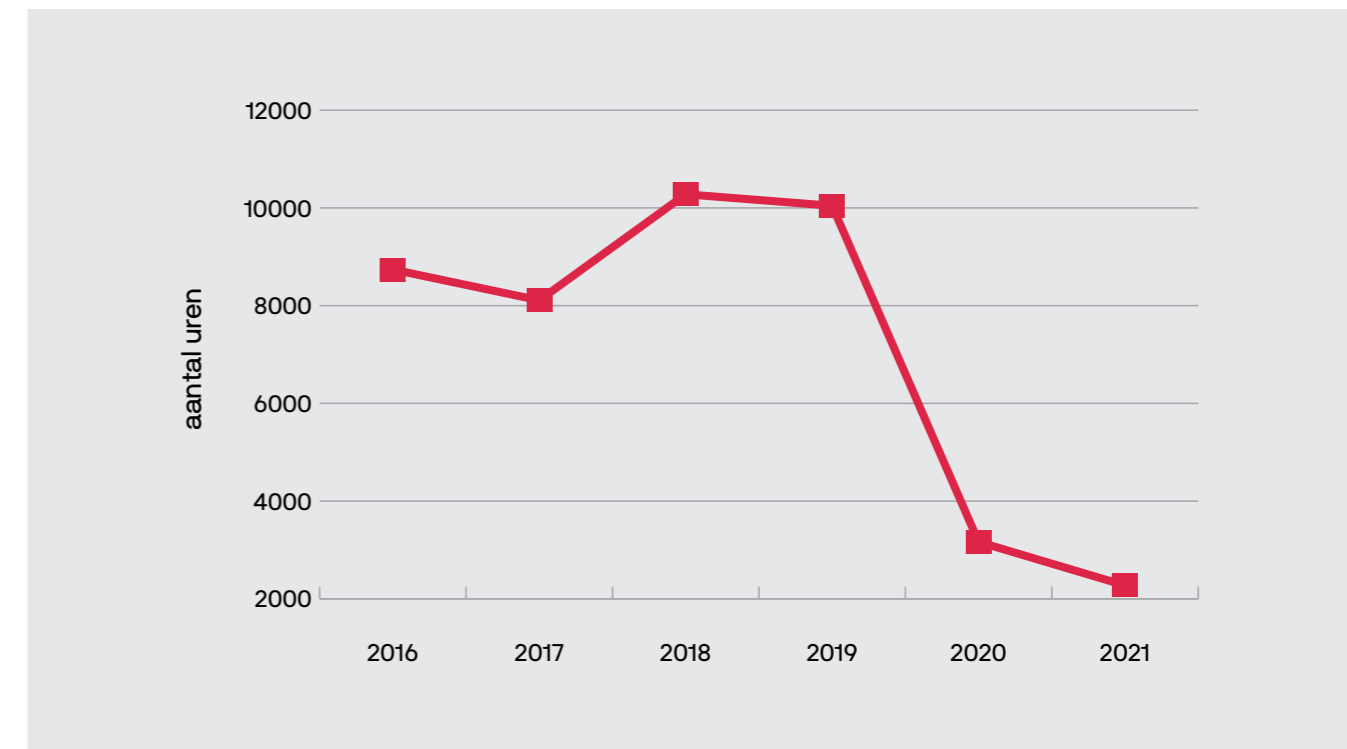
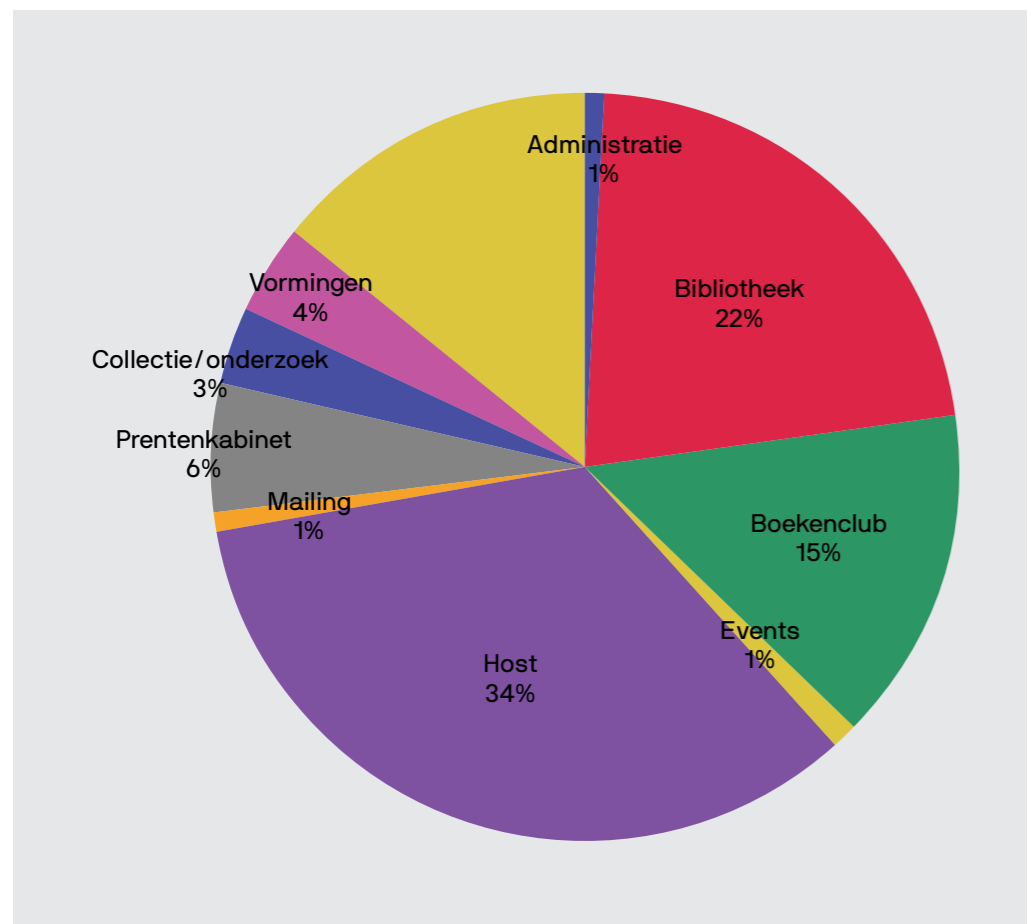
M Leuven, foto: Lien Wevers

# BIJLAGEN

# BIJLAGE 1: ORGANOGRAM



# BIJLAGE 2: VRIJWILLIGERS- WERK IN CIJFERS



# BIJLAGE 3: EVENEMENTEN GEORGANISEERD DOOR M

	Datum	Klant	Impact	Project
1	26.01.21	M - IB	low	sollicitatiegesprekken
2	28.01.21	M - PW	low	M zoekt konijnen - participatiespel
3	02.02.21	M - IB - MC	low	digitalk Delen – ‘Het Lam Gods’ door Delen Private Bank
4	4.02.21	M - PW	low	M zoekt konijnen - participatiespel
5	13 – 21.02.21	M - PW	low	Krokuskriebels
6	18.02.21	M - PW	low	M zoekt konijnen - participatiespel
7	23.02.21	M - IB - MB + MC	low	blik achter de schermen bij ‘Vincent Geyskens’, webinar (deel 1)
8	25.02.21	M - PW	low	M zoekt konijnen - participatiespel
9	02.03.21	M - IB	low	sollicitatiegesprekken
10	04.03.21	M - IB - MB + MC	low	voorstelling tentoonstellings- en activiteitenprogramma voorjaar 2021, webinar
11	11.03.21	M - PW	low	M zoekt konijnen - participatiespel
12	17.03.21	M - PW	low	opnames KU Leuven: VR Museum - social museum visiting for people in isolation
13	18.03.21	M - PW	low	M zoekt konijnen - participatiespel
14	25.03.21	M - IB - MB + MC	low	blik achter de schermen bij ‘Vincent Geyskens’, webinar (deel twee)
15	25.03.21	M - PW	low	M zoekt konijnen - participatiespel
16	30.03.21	M - IB - MC	medium	exclusieve preview tentoonstelling opkomende kunstenaars aan de hand van tijdsloten
17	02.04.21	M - productie	low	opleiding B-VCA
18	19.04.21	And& opbouw	medium	opbouw
19	20.04.21	And& opbouw	medium	opbouw

	Datum	Klant	Impact	Project
20	22.04.21	M - PW	low	opnames M zoekt konijnen
21	24.04.21	M - PW	low	opnames M zoekt konijnen
22	25.04.21	M - PW	low	opnames M zoekt konijnen
23	26.04.21	M - IB - MB + MC	medium	blik achter de schermen bij ‘Vincent Geyskens’, webinar (deel drie)
24	26.04.21	Meer man mag	medium	digitale studiedag
25	28.04.21	Meer man mag	medium	digitale studiedag
26	28.04.21	Muzette	medium	kennismaking aanbod
27	29.04.21	Meer man mag	medium	digitale studiedag
28	29.04.21	Muzette	medium	kennismaking aanbod
29	30.04.21	Muzette	medium	kennismaking aanbod
30	30.04.21	Meer man mag	medium	digitale studiedag
31	06.05.21	M - OK	medium	‘Druk! Werk!’, Denkvoer
32	26.05.21	M - IB - MB + MC	medium	blik achter de schermen: bezoek tentoonstelling ‘Vincent Geyskens’ in M (deel vier)
33	26.05.21	M - IB - M-Cenas	medium	preview M-cenas ‘Vincent Geyskens’
34	27.05.21	M - HK	high	vernissage ‘Vincent Geyskens’ en participatieproject
35	07.06.21	M - Directie	low	inhoudelijke coördinatievergadering
36	10.06.21	M - IB	low	infosessie Beeple
37	15.06.21	M - Directie	low	M-edewerkersmoment
38	16.06.21	M - Feestcomité	medium	alternatieve prevernissage
39	18.06.21	M - IB	low	infosessie Beeple
40	24.06.21	M - HK	medium	boekpresentatie ‘Vincent Geyskens’
41	29.06.21	M - PW	low	bijscholing EHBO
42	29.06.21	M - PW	low	sollicitatiegesprekken

	Datum	Klant	Impact	Project
43	01.07.21	M - PW	low	vergadering project SOJO
44	03.07.21	M - PW	low	Museumspelstraat
45	04.07.21	M - PW	low	Museumspelstraat
46	08.07.21	M - PW	low	M achter de schermen
47	09.07.21	M - PW	low	M achter de schermen
48	09.07.21	M - PW	low	workshop zomerschool
49	10.07.21	M - PW	low	Museumspelstraat
50	11.07.21	M - PW	low	Museumspelstraat
51	12.07.21	Koning Kevin	low	kinderkampjes
52	13.07.21	Koning Kevin	low	kinderkampjes
53	14.07.21	Koning Kevin	low	kinderkampjes
54	15.07.21	Koning Kevin	low	kinderkampjes
55	16.07.21	Koning Kevin	low	kinderkampjes
56	16.07.21	M - PW	low	Art the roadtrip
57	17.07.21	M - PW	low	Museumspelstraat
58	18.07.21	M - PW	low	Museumspelstraat
59	20.07.21	M - PW	low	toelichting Alexis Gautier
60	29.07.21	M - HK	medium	toonmoment & vernissage M-residenten
61	30.07.21	M - onthaal	medium	pensioensfeest Lutt
62	07.08.21	M - PW	low	Museumspelstraat
63	08.08.21	M - PW	low	Museumspelstraat
64	09.08.21	Koning Kevin	low	kinderkampjes
65	10.08.21	Koning Kevin	low	kinderkampjes
66	11.08.21	Koning Kevin	low	kinderkampjes
67	12.08.21	Koning Kevin	low	kinderkampjes
68	12.08.21	M - HK	low	BECCA
69	13.08.21	Koning Kevin	low	kinderkampjes
70	14.08.21	M - PW	low	Museumspelstraat

	Datum	Klant	Impact	Project
71	15.08.21	M - PW	low	Museumspelstraat
72	21.08.21	M - PW	low	Museumspelstraat
73	22.08.21	M - PW	low	Museumspelstraat
74	23.08.21	Koning Kevin	low	kinderkampjes
75	24.08.21	M - PW	low	vergadering publieksbegeleiding
76	24.08.21	Koning Kevin	low	kinderkampjes
77	25.08.21	Koning Kevin	low	kinderkampjes
78	26.08.21	Koning Kevin	low	kinderkampjes
79	26.08.21	M - OK	low	bedanktmoment vrijwilligers 'Druk! Werk!'
80	27.08.21	Koning Kevin	low	kinderkampjes
81	28.08.21	M - PW	low	Museumspelstraat
82	29.08.21	M - PW	low	Museumspelstraat
83	02.09.21	M - HK	medium	finissage 'Vincent Geyskens'
84	03.09.21	M - OK	medium	studiedag 'Druk! Werk!'
85	05.09.21	M - IB - MB & MC	high	Vriendendag
86	09.09.21	M - PW	low	infomoment vrijwilligers
87	14.09.21	M - directie	low	M-edewerkersmoment
88	16.09.21	M - HK	high	vernissage 'Alexis Gautier'
89	21.09.21	M - OK	low	collectievergadering
90	21.09.21	M - HK	low	kalenderoverleg
91	28.09.21	M - Commu- nicatie	low	persconferentie onthulling kunstwerk
92	29.09.21	M - Directie	low	Raad van Bestuur
93	30.09.21	M - IB	low	M-university: Yesplan
94	05.10.21	M - PW	low	opnames CECA
95	05.10.21	M - PW	low	overleg publiekswerking
96	08.10.21	M - PW	low	presentatie UCLL studenten
97	12.10.21	M - PW	low	opnames CECA (interview Lode en Nina)

	Datum	Klant	Impact	Project
98	12.10.21	M - Directie	low	M-edewerkersmoment
99	13.10.21	M - Directie	low	overleg
100	14.10.21	Denkvoer	low	Let's Talk Leuven - Yannick Ganseman
101	20.10.21	M - IB - M-Cenas	high	preview KNAL!
102	20.10.21	M & Kunst Leuven	medium	persmoment KNAL!
103	21.10.21	M & Kunst Leuven	high	vernissage KNAL!
104	25.10.21	M - IB	low	M-Welzijn: Time to relax
105	25.10.21	M - PW	medium	ICOM CECA -congres
106	26.10.21	M - PW	medium	ICOM CECA -congres
107	28.10.21	M - PW	high	ICOM CECA -congres
108	30.10.21	M - PW	low	presentatie aan FLEX studenten UCLL
109	04.11.21	M - OK	low	'Eeuwige verwondering', Denkvoer
110	11.11.21	M - HK	high	Playground
111	12.11.21	M - HK	high	Playground
112	13.11.21	M - HK	high	Playground
113	14.11.21	M - HK	high	Playground
114	16.11.21	M - IB	low	M-edewerkersmoment
115	17.11.21	M & Dienst Cultuur	high	Museumnacht Knalt!
116	18.11.21	M - OK	low	'De markiezin en de filosoof. Het universum als theater', Denkvoer
117	03.12.21	M - OK	low	'Middeleeuwse altaarstukken uit de lage lan- den en Europa', Denkvoer
118	07.12.21	M - IB	low	M-edewerkersmoment

**Legende:**

IB: Intern Beheer  
OK: Oude Kunst  
HK: Hedendaagse Kunst  
PW: Publiekswerking  
MB: M-bassadeurs  
MC: M-cenassen



## BIJLAGE 4: GRATIS PARTNER-EVENTS

	Datum	Klant	Impact	Project	Bedrag excl. btw
1	29.01.21	Dyce	low	opname Livestream Dyce	€ -
2	22.03.21	Tartaren	low	opnames	€ -
3	21.04.21	And&	high	festival	€ 806,00
4	22.04.21	And&	high	festival	
5	23.04.21	And& afbraak	high	afbraak	
6	27.04.21	Meer man mag	medium	studiedag	
7	03.06.21	Flanders Classics	low	brainstorm Innovation Hub	
8	10.09.21	Cera	low	infosessie	
9	13.09.21	Flanders 2021	low	persco	€ -
10	29.09.21	KU Leuven	low	catering Studentenwelkom	€ -
11	18.10.21	Cera	medium	Coop Workshop	

## BIJLAGE 5: EVENTS GROEP LEUVEN

	Datum	Klant	Impact	Project	Bedrag excl. btw
1	31.03.21	Stad Leuven - Duurzaamheid	low	persconferentie over zonnepanelen	
2	25.06.21	Stad Leuven - Onderwijs	low	receptie publieksterras	€ 200,00
3	29.06.21	Huis van het kind	low	teammeeting	€ -
4	07.09.21	Stad Leuven - directie gebouwen	low	brainstormsessie	€ -
5	15.09.21	Stad Leuven - directie gebouwen	low	brainstormsessie	€ -
6	05.10.21	Stad Leuven - evenementen	low	startvergadering stilteplekken	€ 250,00
7	07.10.21	Stad Leuven - directie samenleving	low	10 Dagen van de Veerkracht	€ -
8	11.12.21	Stad Leuven - Piep	low	babybubbels	€ 200,00

## BIJLAGE 6: PARTEREVENTS AAN KOSTPRIJS

	Datum	Klant	Impact	Project	Bedrag excl. btw
1	09.02.21	IBSO	low	vergadering	€ 150,00
2	15.05.21	Het Depot	high	stretchtentconcerten	€ 1.901,34
3	23.05.21	Inuit	high	stretchtentconcerten	€ 252,71
4	30.05.21	30CC	high	stretchtentconcerten	€ 1.103,79
5	14.08.21	Cirkl	medium	voorstelling	€ 500,00
6	01.10.21	Afrika Filmfestival	low	filmvoorstelling	€ 300,00
7	02.10.21	Afrika Filmfestival	low	filmvoorstelling	€ -
8	03.10.21	Afrika Filmfestival	low	filmvoorstelling	€ -
9	09.10.21	Leuvense handelaars	medium	ontbijt	€ 300,00
10	09.10.21	Afrika Filmfestival	low	filmvoorstelling	€ -
11	10.10.21	Afrika Filmfestival	low	filmvoorstelling	€ -
12	16.10.21	Afrika Filmfestival	low	filmvoorstelling	€ -
13	25.11.21	Davidsfonds	medium	dagevenement	€ 980,00
14	05.12.21	Europalia	low	lezing	€ 300,00

## BIJLAGE 7: PARTNEREVENTS AAN KORTINGSTARIEF

	Datum	Klant	Impact	Project	Bedrag excl. btw
1	06.02.21	Ekonomika	low	filmopname	
2	09.06.21	Leuven Value Network	high	congres	€ 1.056,00
3	25.06.21	KU Leuven	low	diploma-uitreiking	€ 1.729,00
4	05.08.21	Sarah De Vos	medium	boekpresentatie Sarah De Vos	€ 650,00
5	28.08.21	Faculteit Geneeskunde Alumni	medium	receptie	€ 2.405,00
6	23.09.21	WK Wielrennen	high	Innovatiehub	€ 6.662,50
7	24.09.21	WK Wielrennen	high	Innovatiehub	
8	25.09.21	WK Wielrennen	high	Innovatiehub	
9	26.09.21	WK Wielrennen	high	Innovatiehub	
10	26.11.21	UZ Leuven - Mondhygiëne	medium	studiedag	€ 2.063,25

## BIJLAGE 8: ZAALVERHUUR IN HET KADER VAN SPONSORING

	Datum	Klant	Impact	Project
1	03.03.21	Trends	low	opnames
2	08.06.21	Trends	high	Kunst van het ondernemen
3	25.10.21	Klara	medium	live radio-uitzending in het kader van KNAL!
4	26.10.21	Resiterra	medium	nocturne

# BIJLAGE 9: ZAALVERHUUR AAN ALGEMEEN GELDENDE TARIEVEN

	Datum	Klant	Impact	Project	Bedrag excl. btw
1	08.01.21	Telenet	low	opname voor intern gebruik	€ -
2	03.02.21	Woestijnvis	low	opname Campus Cup	€ 250,00
3	06.02.21	Leoni Jones	low	fotoshoot	
4	04.03.21	Leoni Jones	low	fotoshoot	
5	08.03.21	Charlotte De Lange	low	fotoshoot	€ 250,00
6	04.06.21	Vera	medium	seminarieformule voor 16 personen	€ 915,00
7	22.06.21	Ikea	low	vergadering voor 13 personen	€ 849,00
8	13.08.21	Furore	low	shoot	€ 450,00
9	26.08.21	Raak Design	low	shoot	€ 250,00
10	27.08.21	KBC	low	filmopname	€ 250,00
11	07.09.21	Filip Van Look	low	fotoreportage	€ 250,00
12	10.09.21	Workforce	medium	seminarieforum	€ 650,00
13	15.09.21	KU Leuven - Limel	low	filmopname	€ 150,00
14	04.10.21	Deloitte	medium	infodag	€ 2.888,00
15	05.10.21	Deloitte	medium	infodag	€ -
16	20.11.21	Ekonomika Alumni	medium	rondleiding & receptie	€ 515,00

## BIJLAGE 10: BEZOEKERSCIJFERS

	jan.	feb.	mrt.	apr.	mei	jun.	jul.	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	Jaar-over-zicht
<b>M LEUVEN</b>													
INDIVIDUELE BEZOEKERS M	3.171	3.644	3.193	3.622	2.314	1.331	2.562	3.206	1.240	2.896	6.401	5.859	39.439
Balie tickets	261	337	342	325	303	299	754	1.084	452	1.399	1.785	1.336	8.677
Online tickets	1.972	2.609	2.111	2.633	1.445	560	1.231	1.379	535	917	3.025	3.008	21.425
waarvan gratis tickets	842	1.255	873	1.482	750	298	805	897	460	860	2.163	1.622	12.307
Museumpas bezoekers	938	698	740	664	566	472	577	743	253	580	1.591	1.515	9.337
GROEPSBEZOEKERS M	0	0	0	0	275	180	17	86	146	783	1.146	155	2.788
Aantal deelnemers (excl. gids)	0	0	0	0	275	180	17	86	146	783	1.146	155	2.788
waarvan onderwijs	0	0	0	0	275	180	0	0	73	704	821	24	2.077
waarvan vrije tijd	0	0	0	0	0	0	17	86	73	79	325	131	711

M-COMMUNITY M	46	63	58	62	19	35	32	48	21	70	95	98	647
M-bassa-deurs	22	13	28	22	6	17	13	20	7	43	40	37	268
M-cenassen	6	7	4	5	2	2	0	3	2	3	13	9	56
M-kaart	4	17	15	16	6	9	6	16	2	15	26	30	162
M-personeelskaart, vrijwilligers	14	26	11	19	5	7	13	9	10	9	16	22	161
<b>EVENEMENTEN M</b>	<b>0</b>	<b>53</b>	<b>30</b>	<b>0</b>	<b>600</b>	<b>243</b>	<b>524</b>	<b>1.075</b>	<b>2.989</b>	<b>1.411</b>	<b>3.251</b>	<b>12.078</b>	<b>22.254</b>
Omka-derende activiteiten	0	40	0	0	0	44	80	65	375	585	1.449	0	2.638
Culturele activiteiten	0	0	0	0	0		444	678		346	0	12.000	13.468
Sectorale activiteiten	0	0	0	0	13		0	0	160	12	1.752	48	1.985
Receptieve activiteiten	0	13	30	0	430	199	0	332	2.441	238	50	30	3.763
<b>SUBTOTAAL</b>	<b>3.217</b>	<b>3.760</b>	<b>3.281</b>	<b>3.684</b>	<b>3.208</b>	<b>1.789</b>	<b>3.135</b>	<b>4.415</b>	<b>4.396</b>	<b>5.160</b>	<b>10.893</b>	<b>18.190</b>	<b>65.128</b>

	jan.	feb.	mrt.	apr.	mei	jun.	jul.	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	Jaar-over-zicht
<b>SINT-PIETERSKERK</b>													
INDIVIDUELE BEZOEKERS SPK	6.421	6.198	5.990	6.235	6.773	6.598	12.395	15.165	13.029	15.005	10.689	11.841	116.339
Sensoren	6.421	6.198	5.990	6.235	6.773	6.598	12.395	15.165	13.029	15.005	10.689	11.841	116.339
waarvan tablet bezoek	197	178	162	184	132	80	158	180	73	74	104	100	1.622
waarvan Holo-lens bezoek	388	301	240	216	136	93	169	198	109	104	93	96	2.143
<b>GROEPSBEZOEKERS SPK</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>15</b>	<b>187</b>	<b>153</b>	<b>937</b>	<b>365</b>	<b>72</b>	<b>1.729</b>
Aantal deelnemers (excl. gids)	0	0	0	0	0	0	15	187	153	937	365	72	1.729

	6	5	6	5	6	6	5	6	6	2	1	2	1	3	0	2	
M-COMMUNI- TY SPK	6	5	6	5	6	6	5	6	6	2	1	2	1	3	0	2	
M-bassadeurs tablet	4	2	3	5	3	3	5	3	2	2	1	1	0	3	0	0	24
M-cenassen tablet	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
M-personeel en M-vrijwilligers tablet	2	3	3	0	0	2	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2	14
<b>SUBTOTAAL</b>	<b>6.421</b>	<b>6.198</b>	<b>5.990</b>	<b>6.235</b>	<b>6.773</b>	<b>6.598</b>	<b>12.395</b>	<b>15.165</b>	<b>13.029</b>	<b>15.005</b>	<b>10.689</b>	<b>11.841</b>	<b>116.339</b>				

	jan.	feb.	mrt.	apr.	mei	jun.	jul.	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	Jaar- over- zicht
<b>M - EXTRA MUROS</b>													
Activiteiten M-bassadeurs en M-cenassen	0	0	39	0	0	0	0	0	0	0	0	0	39
Tentoonstellingen onder regie van M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>SUBTOTAAL</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>39</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>39</b>

jan.	feb.	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	JAAROVER- ZICHT (unieke paginaweer- gaves)	Gem. tijd op pagina
M - ONLINE													
Edgard Tytgat (08.12.2017 - 15.04.2018)													
NL	14	11	9	25								97	12:03:12 a.m.
FR	2	0	1	1								7	12:01:00 a.m.
ENG	1	0	1	2								12	12:01:13 a.m.
												116	12:01:48 a.m.
Arenberg (26.10.2018 - 20.01.2019)													
NL	12	8	11	11								102	12:02:15 a.m.
FR	3	1	1	4								21	12:00:39 a.m.
ENG	3	7	11	10								46	12:03:27 a.m.
												169	12:02:07 a.m.
Pieter Vermeersch (15.03.2019 - 11.08.2019)													
NL	15	8	11	5								82	12:01:44 a.m.
FR	4	0	5	2								18	12:00:38 a.m.
ENG	3	3	3	1								26	12:01:09 a.m.
												126	12:01:10 a.m.
OPEN M (24.05.2019 - 22.09.2019)													

jan.	feb.	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	JAAROVER- ZICHT (unieke paginaweer- gaves)	Gem. tijd op pagina
M - ONLINE													
NL	38	24	26	30								232	12:02:49 a.m.
FR	1	0	2	4								18	12:01:48 a.m.
ENG	4	3	3	3								33	12:02:31 a.m.
												283	12:02:23 a.m.
Aleksandra Chaushova (24.05.2019 - 03.11.2019)													
NL	9	7	3	9								57	12:02:35 a.m.
FR	4	2	6	2								17	12:00:33 a.m.
ENG	2	1	3	3								12	12:00:33 a.m.
												86	12:01:14 a.m.
Waanzin (15.03.2019 - 24.01.2021)													
NL	19	16	3	7								69	12:02:31 a.m.
FR	4	3	6	3								22	12:01:10 a.m.
ENG	1	0	1	4								14	12:00:42 a.m.
												105	12:01:28 a.m.

jan.	feb.	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	JAAROVER- ZICHT (unieke paginaweer- gaves)	Gem. tijd op pagina
------	------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----------------------------------------------------	------------------------

M - ONLINE

De Taal van het Lichaam (24.05.2019 - 26.04.2020)

NL	24	25	23	22								191	12:02:01 a.m.
FR	2	3	1	1								10	12:00:31 a.m.
ENG	1	0	2	1								9	12:00:59 a.m.
												210	12:01:10 a.m.

Borman en Zonen (20.09.2019 - 26.01.2020)

NL	16	4	13	10								107	12:03:08 a.m.
FR												/	/
ENG			3	5								48	12:01:35 a.m.
												155	12:02:22 a.m.

Béatrice Balcou (20.09.2019 - 26.01.2020)

NL	3	13	8	2								56	12:02:03 a.m.
FR	2	2	3	3								18	12:01:04 a.m.
ENG	1	0	1	3								8	12:01:07 a.m.
												82	12:01:25 a.m.

jan.	feb.	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	JAAROVER- ZICHT (unieke paginaweer- gaves)	Gem. tijd op pagina
------	------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----------------------------------------------------	------------------------

M - ONLINE

Nel Aerts (25.10.2019 - 12.03.2020)

NL	41	20	30	15								168	12:02:51 a.m.
FR	3	0	2	1								9	12:00:44 a.m.
ENG	3	0	2	5								16	12:01:06 a.m.
												193	12:01:34 a.m.

Sint-Pieterskerk

NL	245	182	175	132								1.359	12:02:13 a.m.
FR												/	/
ENG												/	/
												1.359	12:02:13 a.m.

jan.	feb.	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	JAAROVER- ZICHT (unieke paginaweer- gaves)	Gem. tijd op pagina
M - ONLINE													
Rodin, Meunier & Minne													
NL	70	50	35	98								388	12:02:14 a.m.
FR	7	1	1	1								12	12:01:09 a.m.
ENG	3	6	7	3								36	12:03:03 a.m.
												436	12:02:09 a.m.
<b>SUBTOTAAL VIRTUELE BEZOEKERS + GEMIDDELDE BEZOEKTIJD</b>	<b>560</b>	<b>400</b>	<b>412</b>									<b>3.320</b>	<b>12:01:45 a.m.</b>

# BIJLAGE 11: FINANCIËEL JAARVERSLAG

Zie apart document.



# BIJLAGE 12: ORGANOGRAM EN BEZETTING

Afdeling	Functietitel	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal	Aantal
		31/12/2020	31/12/2021	31/12/2020	31/12/2021	31/12/2020	31/12/2021
		onbepaalde duur	onbepaalde duur	bepaalde duur	bepaalde duur	koppen	koppen
Algemeen	Algemeen directeur	1	1			1	1
	Stafmedewerker planning en beleid			0	1	0	1

Oude Kunst	Afdelingshoofd Oude Kunst	1	1			1	1
	Diensthooft collecties	1	1			1	1
	Collectieregistrator	2	2			2	2
	Medewerker collectieregistratie	1	1			1	1
	Depotbeheerder	1	1			1	1
	Deskundig medewerker	2	1	0	1	2	2
	Diensthooft tentoonstellingen	0	1			0	1

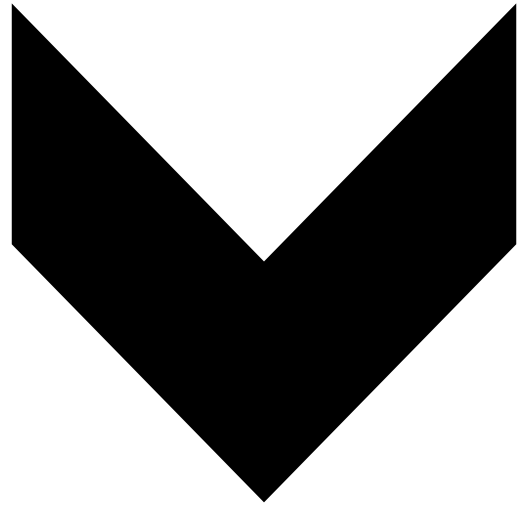
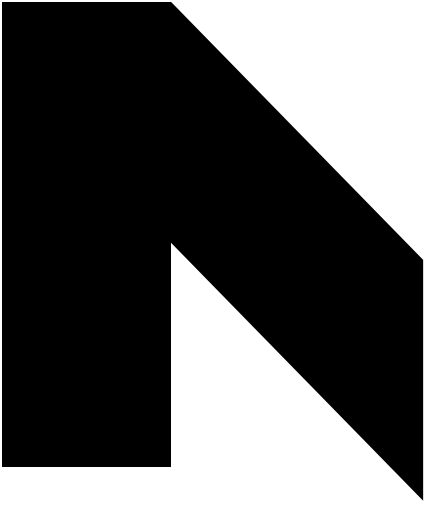
Afdeling	Functietitel	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal	Aantal
		31/12/2020	31/12/2021	31/12/2020	31/12/2021	31/12/2020	31/12/2021
		onbepaalde duur	onbepaalde duur	bepaalde duur	bepaalde duur	koppen	koppen
Hedendaagse Kunst	Afdelingshoofd Hedendaagse Kunst	1	1			1	1
	Curator/diensthooft tentoonstellingen	1	1			1	1
	Diensthooft tentoonstellingen			0	1	1	1
	Deskundig medewerker	3	2,8			3	3
	Administratief medewerker			1	0	1	0

Afdeling	Functietitel	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal	Aantal
		31/12/2020	31/12/2021	31/12/2020	31/12/2021	31/12/2020	31/12/2021
		onbepaalde duur	onbepaalde duur	bepaalde duur	bepaalde duur	koppen	koppen
Publiekswerking	Afdelingshoofd publiekswerking	1	1			1	1
	Diensthooft communicatie	1	1			1	1
	Consulent pers en PR	1	1			1	1
	Consulent digitale communicatie	1	1			1	1
	Consulent interne communicatie	1	1			1	1
	Diensthooft publieksbemiddeling	1	1			1	1
	Publieksmedewerker bemiddeling	2	2	1	0,8	3	3
	Teamverantwoordelijke onthaal, verkoop en bezoekersmanagement	0,8	0,8			1	1
	Onthaalbediende	1,8	2	1	1,9	3	5
	Publieksbegeleider	4	4			4	4

Afdeling	Functietitel	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal	Aantal
		31/12/2020	31/12/2021	31/12/2020	31/12/2021	31/12/2020	31/12/2021
		onbepaalde duur	onbepaalde duur	bepaalde duur	bepaalde duur	koppen	koppen
Intern beheer	Afdelingshoofd Personeel, Organisatie en Financiën	0	1			0	1
	Technisch coördinator	1	1			1	1
	Diensthooft personeel en financiën	1	1			1	1
	Medewerker digitale toepassingen	1	1			1	1
	Productieleider	1,4	0,8			2	1
	Productieassistent	0	0,7			0	1
	Memberships & Corporate Development Manager	1	1			1	1
	Medewerker M-Community	1	0,8			1	1
	Medewerker evenementen	2	1,8			2	2
	Logistiek medewerker evenementen	1	1			1	1
	Administratief medewerker boekhouding	0,8	0,8			1	1

Afdeling	Funcietitel	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal	Aantal
		31/12/2020	31/12/2021	31/12/2020	31/12/2021	31/12/2020	31/12/2021
		onbepaalde duur	onbepaalde duur	bepaalde duur	bepaalde duur	koppen	koppen
Intern beheer	Administratief medewerker personeel	1	1			1	1
	Administratief medewerker ondersteuning	0,5	0,5			1	1
	Administratief medewerker vrijwilligers & planning	1	1			1	1
	Technisch medewerker	3	3			3	3

Afdeling	Funcietitel	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal VTE	Aantal	Aantal
		31/12/2020	31/12/2021	31/12/2020	31/12/2021	31/12/2020	31/12/2021
		onbepaalde duur	onbepaalde duur	bepaalde duur	bepaalde duur	koppen	koppen
Totalen	totaal per soort contract	45,3	44,3	3	5,7		
	totaal aantal VTE (onbepaalde en bepaalde duur)	48,3 (in 2020)	50 (in 2021)				
	totaal aantal koppen 31/12/2021					50 (in 2020)	54 (in 2021)
	totaal aantal medewerkers met effectieve loonkosten op 31/12/2021					51 (in 2020)	56 (in 2021)
	totaal aantal medewerkers met effectieve loonkosten gedurende het jaar					56 (in 2020)	61 (in 2021)



**MLEUVEN.BE**